

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Cirokszalmattermelők

bizalommal forduljanak bármily mennyiségű **cirok-szalmattermésük eladása** végett **SCHWARZ LAJOS** cirokseprűgyárhoz, SÁRVÁRT.
Levélbeli értesítésre személyesen megjelenek. 6015 Szolid és megbízható lebonyolítás.

Általános Biztosító Részv.-Társ.
Budapest, VII. ker., Károly-körút 3. szám.
Részvénytőke 6 millió korona.

A társaság kartellen kívül áll.

Ágazatok: Tűz-, élet-, jég-, baleset-, betöréssel szembeni lopás elleni és mezőgazdasági szavatossági biztosítás olcsó díjak és előnyös feltételek mellett.

Állatbiztosítás kétféle módozat szerint: I. Minden esély ellen, beleértve a járványos betegségeket is. II. Csupán járványos betegségeket ellen (lépfene, szájszél- és körömfájás és sercegő tiszók).

Csodás terméstoppletet eredményez **a szárított kőbányai bizó-sertés trágya.**

Ingyen küld utasításokat, bizonylatokat a **Budapest-kőbányai trágyaszárítógyár** **BOSÁNYI, SCHIETRUMPF és TARSÁ** **BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-UT 21. SZ.**

SVÁJCI TENYÉSZÁLLATKIVITELI TÁRSASÁG

Sürgőnyoim: **REPRODUCTOR** **BUDAPEST**

VAS LAJOS ÉS BLOCH CHARLES

Telefon: **József 33-36.**

BUDAPEST-COSSONAY (SVAJC).

Központi iroda: **BUDAPEST, IX., BORABOS-TER 2.**

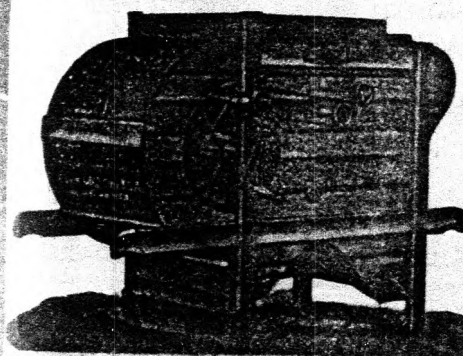
Tenyésztők és exportőrök:

Alpesbérlek!

Cossonayi kiviteli telepünkön állandó **bő** készlet **legelsőrendű tejelő** leszármazású **tenyészbikákban** és **tehenekben.** **Állandó behozatal;** bármely vasutálmásra **bérmentes** szállítással. **A szükségelt tenyészanyag a helyszínen is kiválasztható!!** Angol hussertés és kosimportunkra előjegyzéseket elfogadunk.

Mérsékelt árak!

Legelsőrendű referenciák!

Ha ön meg akarja ismerni a legújabb **eredeti „Kalmár“-rostát**

sziveskedjék **árjegyzéket** kérni, amelylyel több oldalú anyagi és technikai előnyöket fog biztosítani gazdasága részére.

KALMÁR ZS. és TÁRSA gépgyára **Hódmezővásárhely**

Vezérképviselő: **A. M. KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRDGYNÖKSÉGE, BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRUT 32.**

42 év óta kartellen kívül! Uj és egyszer használt
hazai zsák-és ponyva-
gyár és kölesöntézet.
 Eredeti importált amerikai manillazsineg, kézi kévekötel.

NAGEL ADOLF

zsák- és ponyvagyár,
 kölesöntézet,

BUDAPEST,

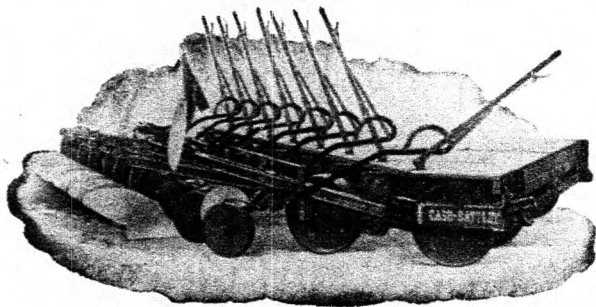
Árany-János-utca 10. sz.

Sürgönyos:

NAGELA BUDAPEST

Videki telefon 104-10. és 35-92.

CASE

GŐZ- ÉS BENZIN-SZÁNTÓGÉPEK

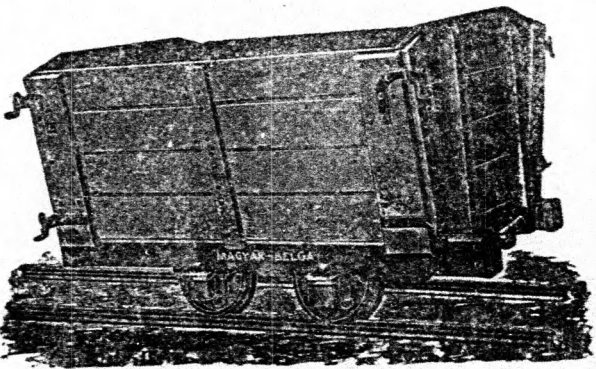
gazdaságos és megbízható üzemükkel mindenütt kitűntek.

A jelenlegi munkás- és ighiány közepette rendkívüli
 szolgálatot tesznek a gazdának.

Azonnal szállíthatók a régi normális árban. Bővebbet

HAHN ARTHUR ÉS TÁRSAI

BUDAPEST, VIII. KERÜLET, ÜLLŐI-UT 52/B. SZÁM.

Magyar-Belga Fémipargyár R.-T.

Budapest, Hungaria-körut 115-117. szám.

Gazdasági vasutak

nyomjelzése, építése és anyagok szállítása.

Eladás bérlet.

Költségvetés, katalógus díjtalan.

Állandó nagy raktár!

Répaszesztermeléshez!!

FERMENT-SUPHORIN

a legmagasabb szesznyereséget eredményezi,
 alkalmasságánál a munkálati mód a legeggy-
 szerűbb, legkényelmesebb és legolcsóbb.

Műszaki irodánk ezenkívül szállít:

Rácscsászár sörélesztőt (teljes erjesztőképességgel bir és nem romlik)

Frissen sajtolt sörélesztőt (zsák- és ládaélesztő)

Repeceolajüledéket (a repcefelek habzásának meggátlására)

Kénsavat stb. stb.

A répa feldolgozásáról szóló használati utasítással, mely a répa gőzblésére vonat-
 kozó használati utasításokat is tartalmazza, ingyen és bérmentve szolgálunk.

Christoph Ottó és Társa Szeszipari Műszaki Iroda,
 Budapest, I., Atlós-ut 9.

Őszi trágyázás!

Valódi védjegyű

THOMASSALAK

a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya.

Valódi csak

zsákban van

ólmazár van

Minden zsák

jelzéssel

Óvakodjunk a

ha ilyen

és eredeti

rajta.

tartalom-

van ellátva.

hamisításoktól.

Kalmár Vilmos

Thomasphosphatfabriken Berlin, vezérképviselője
 Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 49. szám.

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.
AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadói felelős: **Rubinek Gyula** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Buday Barna.**
Társzerkesztő: **Konkoly Thege Sándor dr.**

Szerkesztőség:
Budapest, IX., Köztelek-utca 8.
Kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEL.

Értesítés és kérelem.

A gazdaközönség önkéntes adakozása immár lehetővé tette, hogy az OMGE. köztelekutcái székházának a sebesült katonák céljaira felajánlott helyiségeit megfelelően berendezzük.

Harminc teljesen felszerelt ágyat helyeztünk el székházunk nagy üléstermében, ahol a sebesült katonák ápolása már megkezdődött.

A fennmaradt s a további adakozásból begyűlő összeget a körtermünk fenntartásával járó költségek fedezésére, valamint a hadbavonultak meleg ruhával való ellátására kívánjuk fordítani.

Erre a célra tovább folytatjuk a gyűjtést és ismételten felkérjük gazdatársainkat, hogy adományaikkal egyesületünk humanus vállalkozását támogatni sziveskedjenek.

Az OMGE. nevében
Bujanovics Sándor
elnök.

Adomány a hadbavonultak családtagjainak segélyezésére.

Az OMGE. pénztárába utóbbi nyugtázásunk óta a következő adományok folytak be:

Nagy Albert	50 K.
Horváth József	40 "
Wéber Kálmán	20 "
Váry Szabó Elemér	20 "
Blickling Péter	10 "
Schwarzer Jenő	5 "
Összesen	145—K.

Összes gyűjtésünk a mai napig 8522 korona 88 fillér.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
1914. évi

rendes közgyűlésére,

amelyet folyó évi december hó 8-án, kedden délelőtt 9 órakor tartunk meg a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete székházának tanácstermében (Budapest, V., Alkotmány-u. 29. sz., I. em.).

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Jegyzőkönyvhitelesítő és jegyző kiküldése.
3. A szövetségi tagok kiküldöttjei sorában beállott változások bejelentése. (Alapszabályok 24. § f.)
4. Jelentés az egyesület részvételéről a háborus társadalmi mozgalmakban és a rendkívüli viszonyok közepette kifejtett hivatalos és sajtótevékenységéről.
5. Az igazgató-választmány jelentése az 1913—14-ik évi egyesületi működésről. (Alapszabályok 24. § a.)
6. Jelentés az egyesületi tagok létszámában beállott változásról. (Alapszabályok 24. § b.)
7. Az 1913. évi zárószámadások bemutatása és a felmentvény megadása. (Alapszabályok 24. § c.)
8. Az 1915. évi költségvetés megállapítása. (Alapszabályok 24. § d.)
9. Segédszerkesztői állás szervezésének megerősítése és a megválasztott segédszerkesztőnek ez állásban való véglegesítése. (Alapszabályok 24. § h.)
10. A tápiószelvi földvétel és a „Patria” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársasággal kötött egyezmény jóváhagyása. (Alapszabályok 24. § k.)
11. Jelentés a Kodolányi-alapítványok alapítóleveleinek jóváhagyásáról. (Alapszabályok 24. § j.)
12. Az igazgató-választmány javaslata a néhai Pallavicini Ede örgróf elhunytával megüresedett alelnöki állás betöltésének elhalasztásáról. (Alapszabályok 24. § e.)

13. Szavazatszedő-bizottság kiküldése.
14. Kilépő 20 és elhunyt 1 igazgató-választmányi tag helyébe 6 évre husz és 3 évre egy-összesen 21 (huszonegy) igazgató-választmányi tag választása. (Alapszabályok 27. és 35. §-ai.)
15. A számvizsgáló-bizottságba 1 évre öt tag választása. (Alapszabályok 24. § g.)
16. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjainak az igazgató-választmány útján a közgyűlés elé terjesztett, írásba foglalt esetleges beadványai.*

Budapest, 1914. november hó 10-én.

Bujanovics Sándor s. k.,
elnök.

A MAV. és a kezelésében levő helyiérdekű vasutak vonalain való kedvezményes utazásra jogosító névre szóló igazolványokat legkésőbb december hó 1-ig jelentkező tagjainknak személyenként és igazolványonként 40 (negyven) fillér plusz abélyeg előzetes befizetése ellenében szolgáltatunk ki. Kérjük a lakáscím és kiindulási vasúti állomás pontos közlését.

Itéli közgyűléseinkre a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete szíveséből engedte át tanácstermét (V., Alkotmány-utca 29., I. em.), minthogy a „Köztelek” székházának nagytermét fővárosi korbázzal alakítottuk át s így székházunkban nagyobb összefüggésre alkalmas helyiség nem áll rendelkezésre.

Meghívó

a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének f. évi december hó 8-án (kedden) d. e. 11 órakor a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete székházának nagytermében (Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 29. szám, I. emelet) tartandó

XIX. nagygyűlésére.

Tárgyak:

1. Elnöki megnyitó.
2. Jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése.

* Alapszabályaink 25. §-a értelmében az egyesületi tagoknak csak olyan beadványai és indítványai terjeszthetők a közgyűlés elé, amelyek a közgyűlést megelőzőleg legalább 10 (tíz) nappal az elnökhöz vagy annak helyetteséhez, vagy az igazgatóhoz írásban benyújtottak.

Mezőgazdák
Zuhatag
Rútja.

SERLEGES
rendszert
és gummi
nélkül

Minden eddigi
rendszer
újmul!

Minthogy az amerikai gépek behozatala a háborus viszonyok folytán teljesen bizonytalan, szerezze be mindenki szükségletét a még raktáron levő készletből. Rendelje meg tehát már most az

ADRIANCE fűkaszalókat és aratógépeket,
valamint

DEERE-féle tárcsásboronákat és tengeriültetőket.

Magyarországi vezérképviselőt:

Magyar MEZOGAZDÁK Szövetkezete, Budapest, V., Alkotmány-utca 29.

3. A földművelésügyi miniszter és a szövetségi tagok képviselőinek bejelentése.
4. Tagsági ügyek.
5. Jelentés a szövetségi iroda működéséről az 1913—1914. évben.
6. Az 1913-iki zárszámadás előterjesztése.
7. Az 1915. évi költségvetés megállapítása.
8. A szövetségi tagok esetleges indítványai.*)

Budapest, 1914. november hó 10.

Bujanovics Sándor s. k.,
elnök.

Egyről-másról.

(A nemzeti kölcsön és a gazdaközönség. — Az OMGE. és a többi gazdatársadalmi intézmények jegyzései. — A pénzügyminiszter nyilatkozata. — Külkereskedelmi forgalmunk a háború második hónapjában. — Emelkedik a gyapju ára. — Kétszáznegyven millió a gazdának. — Ki köteles a fogathoz kocsiat adni? — Korai burgonya ültetése. — Német gazdák gyűlése. — A francia mezőgazdaság és a háború.)

Az OMGE. igazgató-választmánya, úgyis mint a GEOSZ. végrehajtó-bizottsága tudvaleg nagy és egyhangú lelkesedéssel mondotta ki, hogy a nemzeti hadikölcsön minél teljesebb sikere érdekében az OMGE. saját anyagi hozzájárulásán kívül országos mozgalmat indít egész gazdatársadalmunk körében. E határozatnak lapunk és a „Magyar Földműves” hasábjain, valamint a társ-egyesületekhez intézett felhívás és a napisajtó útján eleget is tettünk. Meg vagyunk róla győződve, hogy a magyar gazdatársadalom is a töle megszokott hazafias áldozatkészséggel fog eleget tenni kötelezettségének, sőt többet is ad annál, amire anyagi ereje aránylagosan kötelezi. A vidékről eddig érkező hírek a legszébb reménységgel kecsgetnek s különösen örvendetes jelenség a kisgazdaközönség széles köreiben mutatkozó élénk érdeklődés. Hiszünk, hogy a jövő héten önérttel számolhatunk be a nemzeti hadikölcsön eredményéről s elmondhatjuk a magyar gazdatársadalomról, hogy mint az első nagy mozgósításból, úgy a megtakarított garasok hadbaállításából is kivette az oroszlanrészt.

Azt is elhatározta f. hó 10-iki gyűlésén az OMGE. igazgató-választmánya, hogy az egyesület maga szintén részt vesz szabad tőkéivel a hadikölcsön jegyzésében s e határozat végrehajtásával az egyesületi tanácsot bizta meg. A tanács folyó hó 18-iki rendkívüli gyűlésén úgy határozott, hogy az OMGE. 25,000 s az egyesületi tisztviselők nyugdíjalapja ugyancsak 25,000 K. névértékű, nem zárt nemzeti hadikölcsönkötvényt jegyez, ami a Magyar Földhitelintézet útján a tegnapi napon meg is történt. Ha ehhez az összeghez hozzávesszük még az OMGE. tisztikara egyes tagjainak együttesen kerekén 25,000 koronára rugó jegyzését: összesen 75,000 koronával járultunk a magunk szerény erejéből ahhoz a nagy, hazafias célhoz, amely ma minden egyéb célt, érdeket és törekvést magába kell, hogy olvasszon, mert hiszen létünk, jövőnk, mindenünk függ tőle.

* A GEOSZ. alapszabályainak 23. §-a értelmében legalább 10 nappal a nagygyűlés előtt írásban nyújtandók be és a végrehajtó-bizottság útján terjesztendők a nagygyűlés elé.

Hasonló lelkesedéssel és áldozatkészséggel sietett többi gazdatársadalmi szervezetünk is résztvenni a hadikölcsön jegyzésében. A Magyar Gazdaszövetség Darányi Ignác elnök javaslatára a maga részéről 10,000 K.-t jegyzett, ezenkívül gazdaköreit is felszólította a minél tömegesebb jegyzésre. A „Magyar Mezőgazdák Szövetségének” igazgatósága Jeszenszky Pál kir. tan., vezérigazgató javaslatára elhatározta, hogy a szövetséget 200,000 koronával vesz részt a nemzeti hadikölcsön jegyzésben, ezenkívül nagyszámu jegyzés érkezett be tagjai köréből is. A „Hangya” a „Magyar Gazdaszövetség” fogyasztási és értékesítő szövetsége az igazgatóság felhatalmazása alapján 250,000 koronával járult a nemzeti hadikölcsön jegyzéséhez.

A vidéki gazdasági egyesületek is tőlük telhetőleg igyekeznek kivenni részüket a nagy nemzeti mozgalomból, így a Bácsbodrogvármegyei G. E. 41,000, a Nyittravármegyei G. E. 5000, a Fejérvármegyei G. E. 10,000, a Fejérvármegyei Gazdatisztai Kör 2000, a Sopronvármegyei G. E. 10,000 koronát jegyzett s napról napra érkezik hozzánk értesítés újabb jegyzésekről az egyesületek és gazdatársaink köréből.

Teleszky János pénzügyminiszter a nemzeti hadikölcsön kilátásairól tett nagyérdemű nyilatkozatában, amelyet a jegyzések eredménye az eddigi jelek szerint teljesen igazol, annak a biztos meggyőződésének adott kifejezést, hogy új államkölcsönünk ország-világ előtt kedvező tanúságot fog tenni Magyarországot pénzügyi erejéről és a nemzet áldozatkészségéről. Nagyon természetesen, hogy a mi nemzet erőtartálékainkat nem mérhetjük a sokkalta nagyobb és gazdagabb Németbirodaloméhoz, mert hiszen sem nemzeti vagyonunk, sem népességünk száma nem versenyezhet a németével. Az ötödik milliárdos német hadikölcsönhöz hasonló eredményről tehát nem is álmodhatunk. Arról azonban meg van pénzügyminiszterünk győződve, hogy viszonylag — erejéhez mérten — a mi népünk áldozatkészsége sem marad el a német és az osztrák mögött. Számolni kell az eredmény megítélésénél azzal a körülménnyel is, hogy népünk széles rétegeiben még mindig ismeretlen fogalom az államkölcsön és a járadékvásárlás, hogy tehát a megtakarított fillérek mozgósítása nálunk megrogzított szokásokban is nem kiesinylhet akadályra talál. Amde a kezdet nehézségei dacára szinte bizonyosra vehető — mondotta Teleszky — hogy még közgazdasági viszonyaink legalaposabb ismerőire nézve is kellemes csalódást fog az eredmény jelenteni.

Igen helyesen hangsúlyozta állami pénzügyeink felelős vezetője, mily alaptalan az az aggodalom, mintha a hadikölcsön sikere az ország takarékbetétállományának túlságos mozgósításával volna egyértelmű. Hiszen a mintegy öt-milliárdnyi betétek legfeljebb tíz százalékának járadékba való fektetéséről van csak szó, ez pedig semmiképpen sem ingathatja meg jól megalapozott pénzügyintézetünket, amelyekhez az állami kifizetések révén ez összeg jelentékeny része, a pénz örökös körforgásában, különben is rövidesen visszakerül. A pénzügyminiszter egyébként elsősorban a közforgalomból kivont

tetesem készpénzkészlet egy részének az állam-pénztárhoz való visszaözlésére számít. S magunk is azt tartanók a legkívánatosabbnak, ha ezek az oktan aggodalomból eldugdosott és gyümölcsözetlenül heverő tőkék kerülnek vissza a közgazdasági élet vérkeringésébe. Mert nagyon igaz van pénzügyminiszterünknek abban, hogy minden fillér, amit most egyesek elvonnak a közforgalomtól, éppen úgy veszélyeztet nagy létküzdelmünk sikerét, mint hogyha fegyverfogható fiaink vonakodnának a harctérsietni s ott teljesíteni hazafias kötelezségeiket.

A német hadikölcsön tüneményes sikeréből pedig nekünk, gazdaságilag sokkal gyengébbeknek, egy tanulságot kell példaadásul szemünk előtt tartanunk: a kistőkének feltűnő nagyarányú részesedését. A német hadikölcsönre 1,117,000 német polgár jegyzett kisebb-nagyobb összeget. Közülük 926,000-en voltak úgynevezett „Kleine Zeichner”, akik 100—2000 márkát jegyeztek. Az ilyen kis összegeket jegyző emberek közt 231,000 szerepel a listákban 100—200 márkával. Nagyon meg lehetünk elégedve, ha ezen a ponton követi majd a magyar nép a szövetséges német nemzet példáját. Az lesz igazi dicsősége az ország anyagi erejének, ha lakosságunk számának arányban mi is nagyon sok 100 koronás jegyzést tudunk majd felmutatni. Nem a nagybankok tízmillió jegyzése, hanem a sokezer kisember 100 koronás jegyzése majd büszkén emlegethető adatai a magyar nemzeti kölcsönről szóló végleges kimutatásnak.

A statisztikai hivatal legutóbbi kiadványa szerint a magyar szent korona országainak külkereskedelmi forgalma szeptemberben augusztushoz képest megelégnült, azonban még mindig jóval kisebb volt, mint 1913 szeptemberében. A legfontosabb behozatali cikkek erős esőkénését látjuk szeptemberben is, de kivételi cikkekben is általános a visszaesés. Kivételt itt csak a vágó- és igásállatok képeznek, amelyekből még valamivel többet vittünk ki, mint az előző év szeptemberében. Az 1914. évi szeptemberi külforgalom értéke a maga egészében hattizedét sem tette a múlt év szeptemberi forgalma értékének.

Árumérlegünk, mely a háború előtt erősen passzív volt, szeptember havában elég jelentékeny kiviteli többlettel (426 millió korona kiviteli többlettel) zárult. Ez annak tudható be, hogy a kivitelben beállott nagy visszaesést némileg ellensúlyozták a magas gabonaárak és a nagy állatkivitel. Külkereskedelmi forgalmunknak képe az általános visszaesés mellett még annyiban is változott, hogy kivitelünkben Ausztria részese jőval nagyobb volt, mint rendszeren. Kersekedelmi összeköttetéseink a háború folytán több állammal teljesen megszűnővén, az Ausztrián kívüli országokba irányuló kivitel az egész kivitelnek csak mintegy 11%-át tette, holott rendszerint kivitelünk egynegyede keresi fel az Ausztrián kívüli piacokat. Behozatalunkban ezuttal is a textilipar gyártmányai, a konfekcionált árúk, bőr és bőrárúk, vasárúk a legfontosabbak, amelyek, úgy, mint rendszerint, tulajdonképpen Ausztriából érkeztek. Ausztrián kívüli országokból általában véve a behozatal nagyon megoszlik a különféle cikkek között. Nagy be-

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI SCHMIDT

szabadalmazott

mérnökdoktor hírneves
fűstosó-tulhevitőjével

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszert úgy teljesítő tartósság tekintetében messze felülmúlnak és lényegesen kevesebb szénét fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel készséggel szolgál!

KEMNA J.

Budapest, V., Vilmos-császár-ut 51.
Sürgönyeim: KEMNA, BUDAPEST. Telefon 91-21.

behozatal volt német köszéből, román kukoricából és búzából, a Triesztből érkezett és főleg a magyar származású kávéból és a Németországba érkezett chilei származású nátronsalétromból kivételünkben is ugyanazok a cikkek emelkedtek ki, amelyek kivételünkben rendszerint az első helyen állnak, nevezetesen a gabonaszemek, liszt és a vágóállatok. A gabonaművek kivételének általános csökkenése mellett igen erős a csökkenés az árpakivitelnél. Árpakivitelünk, mely az elmúlt év szeptember havában 28.000 q-t tett ki, most szeptemberben 73.000 mázma számára szállott alá. A vágó- és igásállatoknak és sertéseknek mutatkozó csökkenést felülmúlta a szarvasmarha és ló kivételének emelkedése. E legfontosabb kiviteli cikkeink — valamint a többi kiviteli áruink is — túlnyomólag Ausztriába irányultak s csak lovakból volt Németországba kivételesen nagy, mintegy 3 millió korona értékű (hadi célokra szolgáló) kivitel. A lovakon kívül még Ausztrián kívüli piacokra szeptember havában nagyobb volt a kivitel babból és tojásból Németországba, lisztből Boszniába, kukoricából Németországba és Boszniába, cukorból Boszniába, Svájcba és Olaszországba. Behozatalunk értéke végeredményben ez év szeptemberében 83.5 millió koronát (1913. szeptemberben 191.8), kivitelünk 126.1 milliót (178.1) tett ki. Ez év januárjától szeptemberig a behozatal értéke 1340.7 millió korona (1913. ugyan e szakában 1470.2) volt, kivitelünk pedig 932.3 (1053.7) millió koronát képviselt.

A szerződéses magyar és osztrák vámterület szeptember havi külkereskedelmi mérlege 49.6 millió koronányi behozatali többlettel zárul, az előző hónappal szemben itt is szembeötlő javulás mutatkozik. Az év első kilenc hónapjában a szerződéses vámterület külkereskedelmi mérlege 495.5 millió korona behozatali többlettel mutat az előző év 485.5 milliónyi behozatali többlettel szemben, az egész első háromnegyedévi behozatal 2.3 milliárdot, a kivitel pedig 1.6 milliárdot tett ki, az előbbinél 120.5, az utóbbinál 330.5 millióra rug a mult év ugyanez időszakához képest a csökkenés. A behozatal és kivitel egyaránt a kézzgyártmányoknál apadt meg legnagyobb mértékben, míg kivitelünkkel félgyártmányokban, behozatalunknál nyersanyagban legkisebb a visszaesés.

A hadiszükségletek között elsőrangú szerepet játszik a gyapju. Már régebben figyelmeztettük gazdáinkat, hogy a jövőévi gyapju eladásával ne siessenek, mert a gyapju ára igen jelentősen fog emelkedni s az így előre eladott gyapju áremelkedésének haszna a közvetítő kezébe fog vándorolni, mint amint az az előre eladott gabonánál történt.

A hadsereg szükségeite gyapju már eddig is 40%-kal emelkedett, de fog emelkedni még jelentősen. Megfontolandó kérdés, hogy vajon a jövőévi gyapjunyírást ne sietessük-e kezve tavasz esetén s megfelelő meleg helyiségek mellett, ami nemcsak a jobb értékesítést

biztosítaná, hanem a hadikészültség fokozása szempontjából is igen fontos körülmény lehet. Egyelőre várjunk a gyapjuval, vagy ha már pénzre szükségünk van, akkor is előlegét kérjünk reá, de az ár megállapítását hagyjuk későbbre.

Az új hadikölcsön jórésze hamarosan a gazdák kezébe jut. A hadsereg által besorozott fogatokat megváltani szándékolja a magyar kormány. Melegen üdvözljük az eszmét, mint egyedül helyes megoldási módot. A 6 korona napibér fizetése helyett megtérítik a becsarat, ami a gazda szempontjából igen nagy jelentőségű, mert a kézhez vett pénzzel új igás kocsit és új igásállatot beszerzéséhez foghat.

Eddig a fogatfosztott gazda türelemmel várta elvett fogata visszatértét, mert újnak beszerzésére pénze sem volt, vagy ha volt is, az új beszerzést feleslegesnek tartotta, mert a fogatot visszavárta.

A hadvezetőség által igénybe vett fogatok túlnyomó része azonban vissza nem kerül, vagy legalább nem akkorra, amikor a gazda azt szükségelni fogja, vagy nem olyan állapotban, hogy az használható legyen.

A jövőben a helyzet az lesz, hogy a gazda elveti az elvett fogat gondját s a kezhez kapott pénzen szerez új igásállatot, faragtat új kocsit vagy szekert, a hosszú téli idő okosan kihasználható a pótlásukra.

Előnyös a megoldás a hadvezetőségnek is, amely nem kénytelen a sok ezer fogat napibérét és tulajdonosát nyilvántartani és kiutalni, hanem a fogat árát kiegyenlítve, azzal szabadon rendelkezik s a sok irásbeli munkától szabadul.

240 millió korona jut ilyképp az ezideig igénybevett fogatok ára fejében a gazdák kezébe. Gondunk legyen reá, hogy ez az óriási pénz, mely annyi ezerfelé megy, arra használtassék fel, amiből származott, azaz igásállatok beszerzésére.

A hadiszolgáltatásokról szóló törvénynek sok hiánya van. Nagyon meglátszik rajta a sietség. A most szerzendő tapasztalatok sokat fognak javítani rajta.

Ilyen kifogásolható intézkedése a nevezett törvénynek az is, hogy a hadsereg részére besorozott fogatokhoz a gazda köteles kocsit adni. Igen ám, de ha a fogat kocsisa az engedelemért megtagadja, mert végül is a cselédtörvény alapján kötött szerződés őt hadiszolgáltatások teljesítésére nem kötelezi. Vagy ha éppen a fogat kocsisa már előbb katonai szolgálatra behivatott s a gazdának más cselédje nincs is, hanem, mint legtöbb helyütt, napszámos gyerekek látják el jól-rosszul a hadbavonult cseléd dolgát. Hol vegyen a gazda a besorozott fogatnak kocsist, vagy talán maga hajtsa azt, odahagyva gazdaságát?

Ezen a rendelkezésén változtatni kell s mint értesülünk, fog is a kormány oly értelmű rendelkezést kibocsátani, mely szerint a gazda csak a fogatot adja, a kocsisról ellenben a hadvezetőség gondoskodik.

Ez mintegy természetes kiegészítője lesz a fenti rendelkezésnek, mert ha a fogatot a hadvezetőség megszerzi, megvásárolja s így az a gazdához a legtöbb esetben vissza nem kerül, csak természetes, hogy a fogat gondozásáról is a hadvezetőségnek, mint tulajdonosnak kell gondoskodnia.

A korai burgonya ültetése mindig jó üzlet, ha az időjárás kedvező. A jövő tavaszszal nemcsak jó üzletnek ígérkezik, hanem hazafias kötelesség is. Előre látható, hogy az idei burgonyakészletek a jövő május végére, június elejére megrikulnak. Egészen bizonyos, hogy sem máltai, sem afrikai burgonyára nem számíthatunk. A szükségletet pedig Olaszország egymaga nem lesz képes fedezni, hiszen Németország szükségletének a fedezése is ő reá vár.

A korai hazai burgonya tehát künő keresletnek fog örvendeni s így anyagilag mindenki jól jár, aki termelni fogja, amellett, hogy az ország élelmezéséről is gondoskodik, mert a legnehezebb lesz a május 15-től július 15-ig terjedő két hónapos időszak az élelmezés tekintetében. Minden készlet kimerül s a nagymennyiségben rendelkezésre álló friss burgonyával nagy segílyére lehetünk a közlelmezésnek.

A németbirodalmi gazdasági egyesület a mult héten, a háboru dacára megtartotta rendes őszi gyűléseit Berlinben. Noha a résztvevők száma a szokottnál jóval kevesebb volt, az egyes szakosztályokban élénk érdeklődéssel találkozott a háborus állapot következtében szükségessé vált rendkívüli gazdasági intézkedések megvitatása. Elméleti és gyakorlati szakférfiak egész sora foglalta össze hasznos tanácsok és tapasztalati igazságok alakjában azokat az utbaigazításokat, amelyekkel a németbirodalmi gazdasági egyesület a gazdaközönség termelő tevékenységének és a birodalom élelmezési szükségleteinek összhangba hozatalát célozza s amelyeket különben hivatalos közlönyének külön rovatában is rendszeresen közöl és nyilvános megbeszélés tárgyává tesz.

Tekintettel egyrészt arra, hogy a mi lapunk „Egyről-másról” és „A gazdaközönség köréből” rovatai a háboru kezdete óta ugyancsak ezt a célt szolgálják és a „Köztelek” elegendő teret ad gazdaközönségünk minden — a rendkívüli viszonyok következtében felvetődő — ügyesbajos dolgának megbeszélésére, másrészt mivel a vasuti forgalmi viszonyok és minden egyes munkaerőnek a gazdaság körében való nélkülözhetetlensége amugy is kizárják nagyobb gazdaösszejövetelek lehetőségét: az OMGE. egyesületi tanácsa lemondott ideai közgyűlésünk kapcsán a szokásos gazdahét rendezéséről, amint hogy a háboru tartamára nagyon természetesen elmarad vagy legalább nagyon összezugorodik a hagyományos berlini gazdahét is.

A D. L. G. hetvennegyedik rendes közgyűlése egyuttal alkalmat adott a német gazdatársadalom e vezető testületének arra, hogy kifejezést adjon az egész nemzetet s annak minden rétegét átható rendületlen bizalomnak és a végső diadal

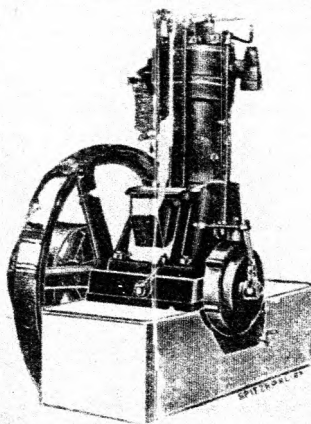
Takarmánykamrák, malmok meghajtására, kastélyok, tanyák villamos világítására, szivattyúk és cséplőgépek hajtására. » Ipartelepek számára a legmegbízhatóbb és legtökéletesebb üzemgép a

BRONS MOTOR

a legújabb Diesel-rendszerű magasnyomású nyersolajmotor. 4 HP-től kezdve minden nagyságban készül.

Prager Maschinenbau A.-G. (vormalis Ruston, Bromovsky u. Ringhoffer)
bronsmotorgyárának gyártmánya!

FARAGÓ ANDOR OKL. GÉPÉSZMÉRNÖK
MŰSZAKI IRODÁJA
BUDAPEST, V. KERULET, VÉCSEY-UTCZA 2. SZÁM.
TELEFON 120-70.

Legegyszerűbb szerkezet.
Nincs előmelegítő lámpa.
Nincs gyújtógyertya, sem gyújtócső.
Nincs villamos gyújtó.
Nincs vízbefecskendezés.
Nincs légszivattyú.
Nincs nyersolajszivattyú.
Nincs füst- és koromképződés.
Nincs hatósági ellenőrzés.
Nincs robbanás vagy tűzveszély.
Nincs elpiszkolódás.
Nincs üzemzavar.
Legkevesebb üzem.
Legkevesebb fogyasztás.
Minden pillanatban indul.
Mindig üzembiztos.
Bárki kezelheti.

kivívásáig minden áldozatra kész, kitartó elszántságnak. A hadbavonult Frigyes Vilmos porosz királyi herceg elnököt helyettesítő Pückler-Burghaus gróf megnyitó beszédében lelkes szavakkal hangsúlyozta, hogy a reáknyszerített világháborút az egész német nemzet létfenntartási küzdelmének tekinti, amelyet az utolsó csepp vérig végig is fog küzdeni abban a meggyőződésben, hogy ezzel a harcával a legutóbbi négy évtized békés felvirágzásának folytatására vivja ki a nélkülözhetetlen biztosítékot. Nyugodt önértékeléssel állapíthatja meg — ugymond — a birodalmi gazdasági egyesület, hogy a birodalom gazdasági fellendüléséből s a gazdasági, közéleti és közérlelési készütség nagyrafelvirágzásából derekasan kivette a maga részét. A birodalom valamennyi gazdája nevében kijelentheti, hogy a maguk erejével és munkájával egy emberként fognak a birodalomra súlyosodó nehéz idők alatt ezental is mindvégig helytállani.

A közgyűlés elé terjesztett évi jelentés a legutóbbi egyesületi félévben fennakadás nélkül mutatkozott örvendetes fellendülésről ad számot. Az egyesületi taglétszám 1914. február 1-től szeptember 30-ig 896-tal emelkedett s jelenleg megközelíti a huszezetet, ugyszintén fényesnek mondható az egyesület anyagi helyzete is, ami főként a kiterjedt közvetítőtevékenységnek (mütrágya-, vetőmag-, tenyészállat-, gépközvetítés-, mezőgazdasági számvitel stb.) köszönhető. A közgyűlés végül kegyelettel adózott a harctéren hősi halált halt tagjai emlékének s azzal a felemelő tudattal oszlott szét, hogy mint a diadalmas hadsereg a két fenyegetett határon, a birodalom belső részében bizton áll őrt a birodalom gazdasági készütségéért az egész német mezőgazdaság.

A német gazdatársadalom felemelő és hatalmas belső erőiről tanuskodó önbizalmával szemben vajmi szomorú képet fest a francia mezőgazdaság állapotáról Zolla Danielnak, a francia földművelésügyi kormány központi mezőgazdasági főfelügyelőjének a Revue des Deux Mondes hasábjain mostanában megjelent és véletlenül kezünkbe került cikke. E feltétlenül illetékes helyről származó s a valóságot bizonyára inkább szépitni, mint komor színben feltüntetni törekvő adatok szerint megállapítható, hogy a hadműveletek színhelyén, Észak-Franciaországban a buza- és zabtermés jelentékeny részét már nem lehetett betakarítani, ami az egész ország buza-terméséből legalább 18—20, egész gabonaterméséből pedig legalább 25 százalékos hiányt jelent. Ámbar Zolla ezzel szemben azzal biztatja honfitársait, hogy a hiány délamerikai és kanadai bevitellel pótolható lesz, az elpusztult termésüket sivatagok nézve ez a különben is kétes reménység vajmi halvány vigasztalást jelent.

Még rosszabbul áll Franciaország burgonya-termés tekintetében, mert itt legalább 40 millió métermázsányi veszteséggel kell számolnia, tudniillik ennyit tesz ki a németek által már is elfoglalt területek termése. Ugyane területek cukorrépa-termése meg éppen 116 millió métermázsára becsülhető, ami az egész francia cukorrépa-termelés 80 százaléka. Vagyis a francia cukorfogyasztás, eltekintve a német, belga és osztrák-magyar bevitel elmaradásától, a rendes évi készletek ötöd részére van korlátozva, amit alig lesz

lehetőség a tengerentúlról pótolni. Legkisebb a veszteség eddig — Zolla szerint — vágómarchában, mert a mostani hadiszintér Franciaország vágómarchaszkütségletének csak mintegy tizedrészét szokta szolgáltatni; mindemellett a többi országrészekben mutatkozó nagyobb fogyasztás tetemes husbevitel mellett fokozott állategészségügyi óvintézkedéseket tenne kívánatosná.

Zolla nem említi ugyan, de köztudomás szerint óriási károsodás érte a Champagne pusztulásával Franciaország bortermelését is, valamint az is nagyon valószínű, hogy a francia részről kifejtett nagy erőfeszítés és a katonai szolgálatra kevésbé alkalmasoknak nagymérvű bevonása a véderő kötelékébe, kapcsolatban az igavonóerő általános besorozásával — mert hiszen a 39 milliónyi francia nép csak a legnagyobb erőfeszítéssel fejthet ki a hatalmas német nyomással szemben ily szívós ellenállást — a jövő termést előkészítő gazdasági munkálatok elvégzését sok tekintetben lényegesen hátráltatta és korlátozta.

Meddig és hol vessünk az idén még őszi búzát?

A lapokból, nemkülönben a szóbeszéd útján értesülünk arról a szomorú valóságról, hogy az őszi gabonának szánt terület különösen a kisgazdák kezén jelentékeny százdékban vetetlenül marad ez évben. Egyrészt az a vetőmag, másrészt pedig a munkaerő hiánya miatt. Többszörösen volt már szó az élelmelési készütségünk nagy fontosságáról, amelynél őszi rozs és buza játsza a főszerepet és csak az ezeknél fölmerült hiányok pótlásánál jöhetnek a tavaszi gabonafélék figyelembe.

Ámde sok alföldi gazdát nagyon szomorú emlékek fűzik az 1912-ik év őszén, nem annyira későn, mint inkább rossz munkába vetett és bemeztelt búzáknak az 1913-ik évi siralmasan gyaroló terméseredményeihez és megeshetik, hogy nem egy gazda e gyászos tapasztalatok folytán semmiféle kedvet és hajlandóságot sem fog mutatni a rendesen nagyobb területek őszi búzával való bevetése iránt, még akkor sem, ha erre a lehetőség minden eszközzel rendelkezik is. Sőt még olyan gazdák is akadhatnak, akik a mai páratlanul magas buzaárak és a háborús viszonyok által okozott egyéb körülmények hatása alatt még a szokott területet sem vetik be őszi búzával, hanem annak egy részét tavasziak alá hagyják, ami által nemcsak élelmelési készütségünk csökken, de a tavasziak alá való területet is ok nélkül szaporítják, ami pedig semmiesetre sem kívánatos. Nekem ugyan e tekintetben más emlékeim vannak a nevezett esztendőről, amit annak köszönhetek, hogy elveimhez következetes maradtam és nem hallgattam szomszédaimra.

Sem az a lázas tevékenységük nem izgatott, amely szerint a szokásos területbe minden áron őszi búzát vetettek — illetőleg gyurtak — és mázoltak be, hanem én akkor is csak addig és úgy vetettem, ameddig és ahogy jó munkát tudtunk végezni. Ennek a következetességemnek az eredménye abban az évben Csorváson kat. holdanként 1252 kg. búzaátlagtermés volt, míg a szomszédaim alig 800 kg. termést arattak.

De még ilyen gyenge kilátásokkal szemben azt mondom, hogy a mostani kényszerítő viszonyok között, igenis a lehetőségig sok búzát vessünk az, akinek módjában van, de csak addig, amíg jó munkát tud végezni és csak ott, ahol az elvetett mag kikéltése biztosnak ígérkezik és ahol kikéltetés megmaradása iránt számban álló állaggyalok nem forognak fenn. E tekintetben a gabonafutrinka (Zabrus gybbus) fellépése a lehetőségére is felhívni kívánom a figyelmet, mert ez a rovar sokszor nagyon könnyen elszedte reményeinket hiusíthatja meg.

Különösen hangsúlyozom azt a hosszú gyakorlatom alatt szerzett tapasztalásomat, mely szerint a jó munkába elvetett késői buza sikerült az alföldi vagy vele adott bőséges (katasztrális hollanoknál legalább 150 kg.) szuperfoszfát mindenkor bevetésitotta és ha így jártam el, sohasem volt arról sem szó, hogy a Csorváson december hó közepéig a jó munkában beművelt és megfelelően szuperfoszfáttal ellátott buza termése a szokásos átlagnál el nem érte volna. Így tehát különösen meg kell említeni, amikor a jó ég valósággal igazán minden áldásban részesíti a szántó-vető munkáját, semmi okunk nem lehet arra, hogy bizalmunkat veszítsük, sőt ez a körülmény egygyel több ok arra, hogy a jó eredményben reménykedhessünk, annálval inkább, mert a bőséges csapadék a szuperfoszfát hatásos érvényesülésének is biztosíték. Az elővetemény, vetésforgó stb. feletti aggodalmaink meg eleve is oszoljanak el, mert az említett körülmények között az Alföld nagy részén nemcsak bátran lehet, de hozzá tehetünk, hogy most szabad is buza után búzát vetni, anélkül, hogy a rablógazdálkodás vádjá érhetne bennünket. De ha valaki mégis lelkismeret-furdalást érezne emiatt, anoak nemcsak a mai rendkívüli viszonyok adják meg a felmentést, de az a körülmény meg éppen megnyugtatósára szolgálhat, hogy a talajerő az 1913. és 1914. évek gyenge termései által egyáltalán nem volt igénybe véve, nemhogy itt zsarolásról lehetne szó. Sőt, ha a talaj foszforsavkészületének kellő pótlásáról — szuperfoszfát alakjában — gondoskodunk, bátran elmondhatjuk, hogy az okszerű gazdálkodás szempontjából még a talajerő fenntartása által támasztott igényeknek is a lehetőség szerint megfeleltünk. Ezt az eljárást már régebben kísérletek által próbáltam ki és valóságos eredmények alapján állíthatom, hogy a csorvási talajon soha nem csökken, hanem még inkább folyton fokozódó terméseket értem el az egyik táblán mindaddig, amíg csak a futrinka annak útját nem állotta.

Kiváltképpen az a „Köztelek”-et is olvasó, nagyobb területen gazdálkodó közönség lehet abban a módban, hogy a kisgazdák által el nem készíthető vetésnek egyrészt még most idejében pótolja. Mert jusson szívébe ez a régi közmondás: „tavasz ravasz”, amelynek jelentősége ugyan manapság már megszűnt ott, ahol a tavasziak alá őszi felszántják a talajt, de a valóság valószínűleg mindjárt annak jogultságát fogja igazolni, mihelyt a földet csak tavasszal szántjuk fel. Ez az eshetőség pedig a jelenlegi körülmények között sokkal inkább bizonyos a kisgazdáinknál, semhogy abban kételkedhessünk. Nagyon megokolt ezért, hogy ezen a helyzeten azok segítsenek, akiknek ahhoz nemcsak módjuk, de tehetségük is van az 1914.

HEUCKE A.

GŐZEKEGYÁR.

Budapesti műszaki irodája:

V., Csáky-utca 45/47. szám.

Telefon: 106—08. szám.

Saját pénzének ellensége,
ha mást használ, mint

Heucke-féle gőzekét tulhevitővel!

nak nagymennyiségű tavaszi buzavetőmagkészletet kellene idejében beszereznie, hogy a gazdák a tavasszal mindenfelé, de kivált ahol az őszi-gabonavetésben hiányok vannak, tavaszi búzát vehessenek. A kenyérgabonakészletek aratásig annyira fogytán lesznek, hogy a jövőévi kedvező kenyérgabonára és gabonakivitel érdekében is érdemes lenne egyéb tavaszi gabona rovására tavaszi búzát termelnünk.

A Kisküküllővármegyei Gazdasági Egyesület közlése szerint közigazgatási és társadalmi uton igyekeztek a gazdákat a kölcsönös kisegítő munkára megnyerni. Ez a vállvetett munkásság a vármegye sűrű népessége az őszi vetések zavartalan elvégzését biztosítja.

Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület azt írja, hogy a közigazgatási hatóságok és társadalmi szervezetek egyaránt buzdították a gazdákat az egymást kisegítő munkásságra. Ennek meg is volt a hatása úgy, hogy a hiányzó munkaerőket mindenfelé pótolták az itthonmaradottak. Csúpan vetőmaghiány miatt maradt 12 községben vetetlen az őszi szánt terület egyrésze. Ezt a hiányt a tavasszal pótolnák a gazdák, ha a kormány gondoskodnék tavaszi gabona-, főleg tavaszi buzavetőmagról.

Nagyobb baj ennél, az egyesület véleménye szerint, a csapásszámba menő sok egér, amelyek a jövőévi termést máris veszélyeztetik. Egyes községek mérgezéssel akartak védekezni az egerek ellen, de a mérgezéssel járó veszély miatt nem kaptak erre hatósági engedélyt.

A műtrágyázás jövője Magyarországon.

Hasonló irányu előző cikkeimben ismételt kimutattam, hogy az Európa magasabb kulturájú államaiban a termésátlagok emelkedése aránylagos a műtrágyázás térfigyelésével. A műtrágyázással Magyarországon a jövőben elérhető eredményekre tehát az említett nyugati államokban tényleg elért eredményekből következtethetünk.

A rendelkezésünkre álló statisztikai adatokból, hozzávetőleges megbízhatósággal, Belgium, Anglia, Német és Franciaországra vonatkozólag vonhatunk le igen érdekes tanulságos következtetéseket.

Belgiumban az egy kat. holdra eső átlagos fogyasztás 1900-ban a foszforsavtrágyából 65 kg., 1907-ben pedig 98 kg. volt; az összes műtrágyafélékből pedig 1900-ban 137 kg., 1907-ben pedig 195 kg. A fogyasztás emelkedése tehát 1900-tól 1910-ig a foszforsavtrágyából kat. holdanként 33 kg. = 51%, az összes műtrágyafélésekből pedig 58 kg. = 42%. A hétévi fogyasztásemelkedés tehát, a már 1900-ban is nagy műtrágyafogyasztáshoz képest, igen jelentékeny. Ezzel szemben az 1900-tól 1907-ig bekövetkezett termésátlagemelkedésről nem rendelkezünk a megfelelő statisztikai adatokkal, hanem igenis ismerjük dr. W. v. Schneider könyvéből az 1870-80-as és 1903-1907. évek termésátlagait. És ezek az adatok összehasonlítás szempontjából fölülte érdekesek, mert az 1870-től 1880-ig terjedő tízéves ciklusban, még Belgiumban is aránylag kevés műtrágyát

használtak fel, de mert a mezőgazdálkodás itt már ekkor is igen magas nivóju és belterjes volt, az ekkor elért termésátlagokat tekinthetjük a kizárólagos istállótrágyázással elérhető legmagasabb terméseredményeknek. A termésátlagok voltak 1 kat. holdan.

	1870-1880-ig	1903-1907-ig	Emelkedés
buzából...	863 kg.	1.359 kg.	496 kg. = 57%
rozsból...	880 "	1.242 "	362 " = 41%
árpából...	880 "	1.295 "	415 " = 47%
zabból...	915 "	1.372 "	457 " = 50%
burgonyából...	7.000 "	8.500 "	1.500 " = 21%
takarmányrépából...	18.400 "	30.500 "	12.100 " = 66%

E terméstebbleteket a mai magyarországi árák szerint értékesítve, a holdankénti átlagos bevételi emelkedés a fenti terményekből 81 K. és ezt, tekintettel a kerti és kereskedelmi növények termelésében elért még magasabb jövedelmezőségre, az összes szántóföld hozadékgyarapodásának ez a 81 K. számítható, amely 5%-kal tökécsítve, holdanként 1600 K. földértékemelkedést képvisel. Átszámítva ezt Belgium 2,5 millió hold szántóföldjére, a műtrágyázás folytán, vagy legalább is annak közbevetésével produkált évi jövedelmi többlet 200 millió K., a földérték és nemzeti vagyongyarapodás pedig 4 milliárd K. Belgiumban, ez aránylag kis államban pedig ez is számottevő tényező.

Angliában a műtrágyákat, már a hatvanas évek óta nagy mennyiségben használták és ennélfogva termésátlagaik már ezidőben is fölülte magasak, sőt a hetvenes években, az egész föld kerekéségén a legmagasabbak voltak. Az utolsó évtizedekben azonban Belgium műtrágyafogyasztása és termésátlagai is tetemesen meghaladták Angliáét, mert 1907-ben a műtrágyafogyasztás foszforsavtartalmu trágyákból 83 kg., az összes műtrágyafélésekből pedig 104 kg. volt kat. holdanként, szemben Belgium 98 kg. és 195 kg. műtrágyafogyasztásával. A termésátlag emelkedésekhez képest jóval csekélyebb volt, nevezetesen termelt:

	1888-1892-ig	1903-1907-ig	Emelkedés
buzából...	1208 kg.	1.272 kg.	64 kg. = 5%
árpából...	1145 "	1.148 "	3 " = 0,3%
zabból...	883 "	1.053 "	190 " = 23%
burgonyából...	7.000 "	7.000 "	—
takarmányrépából...	17.400 "	17.400 "	—

A felsorolt adatokból következtetve, tehát Angliában a kat. holdankénti termelés értéke az 1890-től 1905-ig számított 15 év alatt csak 14 koronával emelkedett, amely Anglia jelenlegi 13,5 millió hold szántóföldjén még mindig 189 millió évi jövedelem és 3.780 millió K. vagyongyarapodást jelentene, csak hogy 1871-ben még 16,9 millió kat. hold szántóföld volt, az 1907. évig bekövetkezett szántóföldesökkenés tehát 3,4 millió kat. hold, mely javarészt legelő és vadászterületre alakítottatott át, amely pedig a termelőképességben keveset számít. Ez a 20%-os területapadás a termelési átlagok 9%-os emelkedésével szemben még mindig 11%-os visszaesést jelent Anglia mezőgazdasági termelésében. A szántóföldek illetően vadászterületre való átalakítása olyan luxus, amelyet úgy lehet a gyarmatain hízó „Old England” megengedhet magának, de amely a külföld gyámolására utalva a szigetország népességét, mindenesetre csökkenti annak ellentárolóképességét. Anglia mezőgazda-

sági termelését tehát, nézetem szerint, határozottan dekadenciában sanyalódónak minősíthetjük.

Angliával szemben következik a hatalmas fejlesztéssel előretörő Németbirodalom, amelynek minden ize-porca reccog, ropog a külső terjeszkedésre, ténfoglalásra irányuló megmozgathetlen erőfeszítéstől. A Németbirodalom nagyarányú mezőgazdasági és ipari fejlődése 1871-től datálódik és a foszforsavtartalmu trágyák fogyasztása 1885-től 1907-ig, kat. holdanként a foszforsavtartalmu műtrágyákból 2,5 kg.-ról 54 kg.-ra, az összes műtrágyafélékből pedig 86 kg.-ról 107 kg.-ra emelkedett. A termésátlaggyarapodás ennek megfelelő. Ugyanis termésátlag volt:

	1885-1884-ig	1903-1907-ig	Emelkedés
buzából...	820 kg.	1.141 kg.	321 kg. = 39%
rozsból...	639 "	932 "	293 " = 46%
árpából...	689 "	1.096 "	407 " = 59%
zabból...	760 "	1.053 "	293 " = 39%
burgonyából...	5.350 "	7.600 "	2.250 " = 42%

Ez a termésátlagemelkedés, a mai árák szerint átszámítva, egy kat. holdon 62 K. a Németbirodalom 45,4 millió kat. hold szántóföldjén tehát 2,800 millió K. évi jövedelem és 56 milliárd földérték és nemzeti vagyongyarapodást jelent. Ez a rengeteg földjövedelem és földértékgyarapodás, kapcsolatban a hasonló arányú ipari gyarapodással emelte a Németbirodalmat a világ legelső nagyhatalmasság sorába.

Franciaországban a helybeli, valamint a közel fekvő tuniszi foszfátközet-telepek dacára csak későn terjedt el a műtrágyázás, különösen a szuperfoszfát használata. A foszforsavtrágyázás 1809-től 1906-ig, kat. holdanként 30 kg.-ról 38 kg.-ra, az összes műtrágyafogyasztás pedig 35 kg.-ról 45 kg.-ra emelkedett.

A termésátlagok:

	1878-1882-ig	1903-1907-ig	Emelkedés
buzából...	822 kg.	812 kg.	190 kg. = 23%
rozsból...	561 "	830 "	69 " = 12%
árpából...	733 "	733 "	—
zabból...	613 "	690 "	77 " = 12%
tengeriből...	613 "	708 "	95 " = 15%
burgonyából...	5.500 "	5.500 "	—

A termésátlaggyarapodás kat. holdanként 15 K. ez Franciaország 44 millió hold szántóföldjén pedig 660 millió évi jövedelem és 13,200 millió K. nemzeti vagyongyarapodást képez. Elég tisztességes jövedelem és vagyongyarapodás, de nagyon kevés a Németbirodalom 2800 millió K. jövedelem és 56 milliárd K. vagyongyarapodásához képest. Mindazáltal nekünk a Franciaországban követett és jóformán kizárólag a szuperfoszfátzásra szorított műtrágyázási eljárás és annak eredményeit kell iránytűként tekintenünk, mert Franciaország éghajlata a mienkéhez inkább hasonlatos és mert ott, mint nálunk, nem annyira a tömeges gabona, burgonya és cukorrépa, hanem inkább a kiváló minőségű szőlő, gyümölcs, hagyma és dohány stb. kerti megművelést igénylő növényi termékek előállítására kell a főszerepet fektetni.

Magyarországban az 1911. évben nem egészen 10 kg. szuperfoszfátot használtak fel és összes műtrágyafogyasztásunk kat. holdanként csak 11 kg., tehát alig negyedrészt annyit, mint Franciaországban. Önként felmerül tehát a kérdés, hogy mennyi szuperfoszfát volna nálunk jövedelmezőleg felhasználható?

Beigazolandó,

hogy mily feltétlen bizalommal vagyunk a hazai viszonyoknak megfelelően tökéletesített 1914-es modellű

hajlandók vagyunk komoly vételszándéku gazdaságoknak Caterpillar motoros szántókészletünket hosszabb időtartamú próbaszántásra szállítani.

A galántal nemzetközi versenyen a CATERPILLAR érte el a legkedvezőbb szántási eredményt: a legrövidebb idő és a legcsekélyebb benzinfogyasztás mellett.

Holt CATERPILLAR Company Vezérképvislete, Budapest, V. ker., Hold-utca 15. szám.

CATERPILLAR SZÁNTÓ-GÉPUNK

abszolút üzembiztossága és minden talajra alkalmas volta iránt,

E kérdést illetően a „Köztelek“ f. évi 3-ik számában megjelent közleményem elméleti számítása szerint, kat. holdanként körülbelül 30 kg. 16%-os szuperfoszfát használata szükséges ahhoz, hogy a hazai föld termőképessége állandóan fenntartassék és némileg fokoztassék. Ha azonban a mostani, illetőleg az 1906—1910-iki ötéves búzatermésátlagot 677 kilogrammról 800 kilogrammra akarjuk felemelni, ehhez a franciaországi példa szerint holdanként 40 kg. szuperfoszfát szükséges és ez körülbelül a maximuma a ma nálunk rentabilisan kihasználható szuperfoszfátok.

Hogy egyes gazdaságokban mennyi szuperfoszfát használható feljövendően, az csakis a körülményektől függ. A humuszban gazdag, mélyrétegű vályog- és agyagos földeken és friss rét- és erdőterületeken, nagymennyiségű szuperfoszfát használható fel. A nitrogénben gazdag, de káliban szegény tőzeges és lapföldterületeken sok káliszuperfoszfátrágya lesz jövendően alkalmazható. A régóta művelt földeken pedig, ahol a talaj termőképessége már csak erőteljes nitrogéntrágyázással tartható fenn és fokozható, ott a szuperfoszfát használatával mindig a föld kulturállapotához és a gazdálkodás belterjességéhez, illetőleg az istállótrágyázás, a pillangósvirágú növények és a kapások termelésének mérvéhez kell alkalmazkodni. Az alföldi gabonatermelő kisgazdaságokban, ahol a földet csak minden 6—8. évben trágyazzák meg, pillangósvirágú, lényeggyűjtő növényeket pedig nem, vagy csak keveset termesztnek, csak az istállótrágyázással egyidejűleg, vagy pedig a rákövetkező évben lehet jövendően szuperfoszfátot; itt tehát csak 25—35 kg. szuperfoszfátot lehet egy kat. hold szántóföldre számítani, de ez is megadhatja az első lökést a gazdálkodás belterjesebb irányú fejlesztésére, amennyiben csekélyebb területekről, nagyobb szononál produkálva az eddigi gabonatermést, a takarmánytermő terület és termés jelentékeny szaporítása válik lehetségessé. A trágyázás és a herékkel termelésének emelkedése arányában lehet aztán szaporítani a szuperfoszfátot is, úgy hogy a heretermesztéssel kapcsolatos négyes váltóforgó mellett a négyévenkénti erőteljes istállótrágyázás föltételezésével, a kat. holdanként évente felhasználható szuperfoszfátmennyiség 50—100 kg.-ra, sőt azonfelül is jövendően fokozható. Amithogy az előző közleményeimből felhozott példák szerint, hasonló arányú szuperfoszfátosítással, hazánk számos kiváló gazdaságában, a belgiumit is meghaladó termés- és jövendelmi eredményeket értek el.

Miként fentebb említettem, Magyarország mezőgazdálkodásának mai állapota mellett, nézetem szerint — mert hiszen ez csak egyéni nézet — kat. holdanként maximumán 40 kg., vagyis az ország 23 millió kat. hold szántóföld, kert- és szőlőterületén 8—10 millió métermázsza szuperfoszfát volna jövendően felhasználható. Ekkora mennyiségű hazai gyártású szuperfoszfát felhasználása minimálisan 120—150 millió koronával szaporítaná évente a nemzeti jövendelmet és 2—3 milliárd korona értékkel a nemzeti vagyont. A szuperfoszfátgyártás az utolsó 15 év

alatt, ötvenként több mint megkétszereződött és az 1911. évben elérte a kétfélmillió métermázsát. A fogyasztás további hasonló arányú gyarapodása mellett tehát, a következő tíz év alatt 8 millió métermázsára kellene annak emelkednie. És ez emelkedés bekövetkezését én nagyon valószínűnek tartom. Mert habár igaz, hogy a fák nem nőnek az égig és hogy a mennyiség nagy tömegével, a gyarapodási százalékos arány rendszerint megcsökken, de a 8—10 millió métermázsáig való rohamos emelkedésnek hazánkban — az egy intelligenciát kivéve — minden lehetősége megvan. Megvan a szükségesség érzete és a magasfokú rentabilitás, minekfolytán a szuperfoszfátgyártást mindenütt, ahol a kisgazdaságok körébe bevezetni sikerült, rohamosan emelkedik. És megvan a biztos termelési alap, az erőteljesen kifejlődött műtrágyaipar, amely nemcsak mindenkor lépést képest tartani a fogyasztás emelkedésével, hanem a MÉSZ-be összpontosított kitűnő értékesítő szervezetével és az annak keretében kifejtett erőteljes propagandával hathatósan előmozdítja a műtrágya használatának elterjesztését. A gyors tempóban fejlesztés azonban csak 8—10 millió q-ig lehetséges, mert körülbelül ennyi földözi a mai szükségletet. Igaz, hogy mire ezt a fogyasztást elérjük, az istállótrágyázás és a mezőgazdasági termelés intenzívitásának nagyarányú fokozódása a szuperfoszfátgyártás további emelését fogja szükségessé tenni és eredményezni, de már ekkor ez emelkedés — legalább is százalékos arányban — csekélyebb lesz és csak lassu tempóban fog előre törni a mai 100 kilogrammos rekord felé.

A szuperfoszfát fogyasztás hasonló arányú fejlődése egyebeknél korántsem példátlan dolog. A Németbirodalomban a foszfátrágyafogyasztás 1885-től 1907-ig 1.1 millió q-ról, 24.3 millió métermázsára, vagyis 22 év alatt ugyancsak huszonkétszeresére emelkedett. Olaszországban pedig 1898-tól 1910-ig 1.9 millió métermázsáról 9.4 millió métermázsára, vagyis kilenc év alatt megötszereződött. Hogy ez az eset nálunk is bekövetkezzék, az az állam és a gazdaságszolgálat közös érdeke, mert egyik félre nevezve sem közömbös az, hogy a 150 milliós nemzeti jövendelem és 2.4 milliárdos nemzeti vagyongyarapodás tíz, avagy 20 év múlva fog-e bekövetkezni. Arra kell tehát törekedni, hogy a szuperfoszfátgyártás elterjedésének akadályai elhárítsanak. Ilyen akadályok:

1. Azon régi tévhit, hogy Magyarország száraz éghajlata alatt a műtrágyázás nem jövendően és hogy az istállótrágyázás azt teljesen nélkülözhetővé teszi. E tévhit legesőkönnyűbb hirtetői és követői az elavult régi rendszerben megszokott idősebb gazdák, akik nem tudnak, vagy inkább nem akarnak lépést tartani a mezőgazdasági tudomány rohamos fejlődésével. Hiszen vannak nagy uradalmak, amelyek környékén már a kisgazdák is szelvében szuperfoszfátot és ennek dacára sem használnak műtrágyát. Ezek esőkönnyűségük miatt, egy évtizeden át milliókkal károsodtak, de saját kárukon tanulva, lassanként behódolnak az új irány előtti.

2. Azon körülmény, hogy egyes vidékeken a gazdák személyes tapasztalatból nem ismerik

a szuperfoszfátosítás hasznát és alkalmazásának módját. Ilyen vidék még sok van Magyarországon és itt a propaganda feladata bevezetni a szuperfoszfát használatát, mely a kezdet nehézségeinek leküzdése után, igen szép eredményeket érhet el ott, ahol a gazdaközönség amúgy eléggé intelligens.

3. A szuperfoszfát használatának elterjesztésének legerősebb kerekítője azonban a nép tudatlansága, mely mindig az igénytelenséggel és a rossz gazdálkodással szembeállított szegénységgel kapcsolatos. Az ily vidékeken — pedig ilyenek sajnos, vannak az országban elég szép számmal — a legerősebb üzleti propaganda is hiábavaló, mert itt a népet nevelni, előkészíteni kell a modern gazdálkodási ismeretek befogadására. Itt a lakosság szellemi és anyagi szegénységén csak az állam segíthet, a felekezeti elemi iskolák államosításával és azokon a beható gazdasági szakoktatás bevezetésével.

A magyar mezőgazdaság belterjes irányú fejlesztésének és ennek eszközeként a műtrágyázás elterjesztésének leghathatósabb tényezői tehát az általános műveltség fejlesztése és a gazdasági szakismereteknek a legzölésőbb körökben való elterjesztése. E cél kiküzdése az állam és a gazdaságszolgálat közös feladata. A műtrágyaipar ellenben ma már elég erős arra, hogy termelésében, a maga erejéből is lépést tartasson a szükséglet emelkedésével.

A szuperfoszfátosítással elérhető eredményeket a következőkben jelezhetem: az országban a mai feltételek szerint elérhető maximális foszfátrágyázás kat. holdanként 100 kg., vagyis a 23 millió hold szántóföld-, kert- és szőlőterületen ugyancsak 23 millió métermázsza. Az ilymértű fogyasztás nem egyhamar fog bekövetkezni, de előbb-utóbb be kell következnie és kívánatos, hogy minél előbb bekövetkezzen. Ez a 23 millió métermázsza fogyasztás, a mai értékviszonyok szerint 345 millió métermázsza nemzeti jövendelem és hatódjél milliárd korona nemzeti vagyongyarapodást képvisel. Hatalmas eszköz tehát az ország jövendelmének fokozásában, mely, ha a termelés többi ágazataiban is hasonló eredményre társul, anyagilag függetleníteni és a nemzeti létünket fenyegető veszedelemek leküzdésére fogja képesíteni a magyar nemzetet.

Mailaskovszki Tádé.

Eladjuk vagy feltakarmányozzuk-e a burgonyánkat?

A burgonya szerepe rendkívül fontos a mai háborús idők alatt, azért érdemes lesz annak felhasználásánál körültekintőnek lenni. Rügen (Prünn) a németországi viszonyokra való tekintettel igen értékes utbaigazítást ad az ottani gazdáknak a burgonya felhasználására, amelyeknek azonban sok tekintetben mi is hasznát vehetjük.

Mindenesetre ajánlatos lesz a téli takarmányozási előirányzatot idejében elkészíteni, hogy ily módon megtudjuk, mennyiben van fedezve meglevő takarmánykészletünkkel az állatállományunk takarmány szükséglete. Csak a takarmányozási előirányzat elkészítése után rendelkezhetünk helyesen a hiányzó takarmányok pótlását

VESZÉR GAZDASÁGI MAGVAKAT LEGMAGASABB ÁRON,
különösen:
LÓHERÉT ÉS LUCERNÁT.
MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. udvari magkereskedése
Budapest, VII., Rottenbiller-u. 33.

vagy a fölösleges takarmányok értékesítését illetően.

Ilymódon tájékozva leszünk aziránt is, hogy adható-e el egyáltalában és mennyi a burgonyakészletünk. Ha burgonyából fölöslegünk van, azt is ki kell számítanunk, hogy most vagy tavasszal lesz-e érdemesebb azt eladni, vagy ha abrakarmányban hiány van, nem lenne-e érdemesebb ezt is a burgonya további feltakarmányozásával pótolni?

A burgonyát a rendes adagoláson kívül abrakarmányok pótlása céljából etetni nem ajánlatos, mivel a mértéken felül etetett burgonya az izmokat petyhíti és a husminőségét is kedvezőtlenül befolyásolja. De megkülönböztetve is, a fehérjében szegény burgonya csak igen kis-mértékben pótolhatja a fehérjében gazdag abrakarmányokat. Okosabb, ha a burgonyát csak mérsékelt mennyiségben etetjük s a hiányzó abrakarmányokat mással, például lóhereszénával, korpával vagy valami fehérjében és zsirban gazdag szemesterménnyel pótoljuk. Az emésztés s a takarmányok kihasználása is ilymódon jelentékenyen javul. Meg kell azt is jegyeznünk, hogy a burgonyát a mai ára mellett, ha tehetjük, érdemes lesz más olcsóbb vizenyős takarmánnyal, pl. répával pótolnunk.

Az a kérdés nem kevésbé fontos, hogy a fölösleges, eladásra szánt burgonyánkat mikor vigyük a piacra. Az bizonyos, hogy a burgonya a szegény emberek asztalán egyik legfontosabb és legnagyobb mértékben fogyasztott eledel, amelynek éppen azért nem szabad tulságosan megdrágulnia. Vigyük azért az eladásra szánt burgonyánkat még most a tél elején a piacra, hogy minden fogyasztó idejében elláthassa magát a télre szükséges burgonyával. Ha az eladó készleteket visszatartanók, a burgonya árát még jobban fokoznók! A gazdaközönség nemcsak a véradóból, hanem egyéb áldozatokból is ugyancsak kivette részét a háborus idők alatt, amiért méltán megérdemli az egész nemzet elismerését. A gazdaközönség ismeri azt a magasztos föladatait is, amely a nép élelmezése terén reá vár. A burgonyából a tavaszig sok elromlik, beszárad stb., úgy hogy az akkor elérhető magasabb ár jóformán csak látszólagos. Az üzleti spekuláció fölverhetné ugyan tavaszig a burgonya árát, de ez ellen a magyar kormány is bizonyára hatósági ármegállapítással idejében védekezni fog, akárcsak a Németbirodalom. Adjuk el azért mielőbb a fölösleges burgonyánkat, ne legyünk mi gazdák is — élelmiszerdrágítók!

—ch—ch.

A kén-savas ammóniák alkalmazása az OMGE. újabb műtrágyázási kísérleteinél.

Azok a kombinált trágyázási kísérletek, amelyeket az ország különböző vidékein az Országos Magyar Gazdasági Egyesület szuperfoszfáttal, kálissal és chilisaléttal már évek óta folytatott, jelentékenyen hozzájárultak a műtrágyázás közhasznú elterjedéséhez. A jelen háborus idők közepette, amidőn a gazdaközönség kétszeres igyekezettel köteles termésátlagait fokozni, a jól eső elismerés érzetével kell kiemelnünk, hogy az ilyen kísérletek milyen áldásosak s egyben pedig mennyire tisztázzák a műtrágyázás műveleteinek egyik-másik még vitatható részletét. Eppen ezért a folyó év téli idejében az OMGE. újból folytatja ezeket a kísérleteket, még pedig ezúttal a szuperfoszfáttal és 40%-os kálissal együttesen alkalmazandó kén-savas ammóniák felhasználásával. Ebbeli elhatározásának két oka van. Az egyik az, hogy az oly hasznos nitrogén-

trágyák sorából a Dél-amerikai partvidékeiről szállított chilisaléttal, a korlátozott, sőt veszélyeztetett hajóforgalom miatt elegendő mennyiségben nem áll rendelkezésre még akkor sem, ha a hamburgi nagytömegű chilisaléttal-tartalékkészletek bizonyos részét a német mezőgazdaság hajlandó rendelkezésünkre átadni. Amde a legtörhetlenebb szövetségi hűség mellett is, ez alig valószínű, mivel ezek a tartalékkészletek alig-alig képesek Németország 1915. évi fokozott igényű nitrogéntrágyaszükségletét fedezni. A másik ok az, ami a kén-savas ammóniáknak nitrogéntrágyaként való igénybevételel szintén szükségessé teszi, hogy Németország és Ausztria-Magyarország kokszyártása révén, minden esetre több kén-savas ammóniához van alkalmunk hozzájutni. semmint a szállításban megbenült chilisaléttalhoz. Végül a kén-savas ammóniákkal való kísérletezéseknél nyomós okként szerepel az az előnyös hatása, amelyet növényeink kén-savas ammóniákkal való feltrágyázásánál eddig tapasztaltunk, sőt németországi kísérletek szerint a szőlő műtrágyázására is kiválóan alkalmas. Az OMGE. éppen azért ezúttal első sorban a szőlőkben s azután később egyéb termékekre nézve is ki fogja próbálni a kén-savas ammóniákat. Az ország következő borvidékein lesznek kén-savas ammóniákkal szőlőműtrágyázási kísérletek: Tokaj, Ruzsa—Sopron, Balacsony, Pest—Nógrád, Gyöngyös—Visonta, Eger, Ermenték, Ménes—Magyarad, Szekszárd, Pécs—Vulány, Küküllőmenti-Erdély és az alföldi borvidékeiről: Keskemet, Kiskunfélegyháza, Szabadka, Hajdúság és Nyírség börtérő tájain.

A bőséges, mondjuk teljes műtrágyázás a magyarországi szőlőkben annyival is inkább indokolt, mert homoki tájaink újabb eredetű szőlőtelepei leszámításával, a mi legkiválóbb szőlőink mind hegyi fekvésűek, amely területek ugyszólván többszáz évtized óta kénytelenek állandóan a szőlőtökeket táplálni. Itt tehát a tápanyagok aránya bizonyára sok helyen kiegészítésre szorul.

A szőlőbogyótermék hamujának vegyelemzéséből tudjuk, hogy annak főalkatrészei sorában a foszfor, a káli és a nitrogén vezető szerepet visznek. Ezeknek állandó és megfelelő pótlásáról tehát gondoskodni kell azáltal, hogy szőlőinket ősztől tavaszig terjedő időben a talajban ellásuk mindazokkal a tápszeranyagokkal, amiket a nagyigényű szőlőtöke megkövetel. Kiváló gondot kell fordítani arra, hogy az egyes műtrágyák idejében bekerüljenek a talajba, mert csak így tudják a szőlőgyökerek azokat már a tavasz kezdetén fölvenni. A kén-savas ammóniáknak pl. salétrommá kell előbb a talajban átalakulnia, hogy a növény által kellőképp felszívható és felhasználható legyen.

Az istállótrágya nitrogénjének helyettesítésére hivatott kén-savas ammóniáknak különleges jelentősége ma abban van, hogy a jelen háborus időkben az istállótrágyakészleteknek sok munkaterőt igénylő kihordása, eltergetése és bemunkálása többféle nehézséggel jár. Azonfelül sajnós, valóság az is, hogy gazdaközönségünk tulajnyomó többsége az istállótrágyakezelés körül sok mulasztást követ el, minek aztán megvan az a káros következménye, hogy az istállótrágya ammóniákja már előre is veszendőbe megy. Itt tehát a kén-savas ammóniáknak pótló- és helyettesítő szerepe van.

A kén-savas ammóniák hatása, a chilisaléttal szemben lassabb ugyan, mert a kén-savas ammóniák a talajban alakul át előbb, hatása azonban annál tovább tart és egyenletesebb. Ennek következtében a növényeket nem indítja bujatejlődésre, hanem egészséges fejlődést biztosít. A kén-savas ammóniákkal trágyá-

zott szőlőkben a bogyóérés korábbi. A mustmennyiség bőségebb, sőt a must cukortartalma is magasabb. Nem kicsinylendők a szőlőtermelők előtt a kén-savas ammóniák mellékhatásai sem: az ormányos bogarak sorából az Ótiorhyncus sulcatust, a gyökérgubák közül a Rosellinia dematophora necatrix pusztításainak vet gátat. A 40%-os kálissal együtt még jelentékenyebben pusztítja a kén-savas ammóniák ezeket az élősködőket. A kálissal sorából a szőlőkben semmiesetre sem ajánlatos a káinitot alkalmaznunk, mert annak klorvegyületei megtámadhatják a tökékek érzékeny szívógyökérszereit.

A kén-savas ammóniákat a szőlőkben rendszerint február végén vagy március elején szokták elszórni és ásonyomnyira egyenletesen bekapálni. Az elszóráshoz a legalkalmasabbak a langyos és nyirkos tavaszeli napok.

Az ásonyomnyai mélység betartását, a kén-savas ammóniák bekapálásánál már azért is szem előtt kell tartani, mert egyrészt így közelebb kerülhet az ammóniák a szívógyökerekhez, másrészt pedig az ásonyomnyai mélyebb átalakítás esetén korántsem jut elegendő levegő a kén-savas ammóniához, amire pedig miután szükség van, hogy a salétrom akadálytalanul átalakulhasson.

A kén-savas ammóniák elszórásnál vigyaznunk kell, hogy az a szőlő kényes növényzetére ne kerüljön, mert ott kárt is okozhat. A telvegi és tavaszi elszórásnál okvetlenül a sorok közepe tájára szórjuk és oda kapajuk be, mert a szívógyökerek itt leghamarabb hozzájuthatnak az ammóniához. Közvetlenül a töké körül levő tápanyagterületre való elszórása céltalan lenne, mert a tápszívógyökerek, kivált a már teljesen kifejlődött szőlőkben, jókora távolságra esnek magától a tökétől.

A foszforsavas, kálissal és ammóniákkal trágyázáson kívül figyelemmel kell lennünk a szőlők megáztatására is mindenütt, ahol szőlőtalajukról megállapítható, hogy az meszszegegy. Az égetett és porra őrölt meszből 5—6 evenkent egy-egy kat. holdnyi szőlőterületen 12 métermázsá meszet szórhatunk el.*

Erősebben lejtősödő hegyiszőlőkben a műtrágyák bekapálását oly módon végezzük a sorok között mentén, hogy hóolvadási és záporosodás áradatok esetén se fenyegethesse a költséges műtrágyákat a kimosás veszedelem. Ilyen esetekben a töké kiemelkedő részének körülbelül a hata mögé kerülhet a műtrágya.

A kálissal alkalmazásánál tekintetbe kell venni azt a körülményt, hogy homokos talajaink kálisszegények, azaz tehát legalább is 100%-kal több kálissal kaphatnak, mint a kötöttebb, súlyos talajú hegyiszőlők.

A szőlőműtrágyázásnak kedvező eredményei a mondottakon kívül még abból állanak, hogy a foszforsavval, kálissal és nitrogénnel keletkező táperőbe hozott szőlőtöke, a sokféle elősdi, de legkivált a nálunk oly sok kárt okozó peronoszpóra és oidium veszedelemével szemben is ellenállóbb.

Az eddigi eredményes kísérletek szerint bővebb hozamot csakis a dusan trágyázott szőlő adhat. Így mindazoknál a kísérleteknél, amelyekről legújabbban Würzener-Saarburg, továbbá nálunk Kerpely Kálmán és Grabner Emil beszámoltak, elég bőséges műtrágyázási adagok alkalmaztak. Az OMGE. most kezdődő műtrágyázási kísérleteinél kat. holdanként szuperfoszfáttal 3 métermázsát, kén-savas ammóniákból 1¹/₂ métermázsát, kálissal 1—2 métermázsát hasz-

* Meszet és kén-savas ammóniákat egyidőben adni nem szabad, mert nitrogénvesztések állanak elő.
Rovatvezető.

HIZOTT SERTÉSEKET
levágásra való hussertéseket és szurott sertéseket a legelőnyösebben értékesíti

KÖKÉNYESSY & LÖWINGER
SERTÉSBIZOMÁNYI CÉG
WIEN, ST.-MARK.

Sürgőnycim: Kökényessy Wien, St.-Mark.
TELEFON 76-48
Szállítás és eladás módzatai felől bárkinek díjmentesen megbízható és gyors felvilágosítással szolgál.

nálnak. Minthogy a szuperfoszfátnak és a kén-savas ammóniáknak hatása 2 évre tehető, a műtrágyákra fordítandó költségek is 2 évre szólnak, minél fogva a kiadások megosztása is jelentékenyen mérsékeltebb, a műtrágyázás útján elért musttöbblet pedig bőven fedezi a kiadásokat.

A Würzner-Saarburg-fele szőlőműtrágyázási kísérletek sorából egy 5 parcellán át folytatott kísérlet a következő eredménnyel végződött:

1. parcella: trággyázatlan, musttermés kat. holdanként 1250 liter, mustfokozat 47° Oechsle szerint.

2. parcella: trággyázva kat. holdanként 3 q szuperfoszfáttal, 1 q kálsóval, musttermés 1250 liter, mustfokozat 49° Oechsle szerint.

3. parcella: trággyázva kat. holdanként 3 q szuperfoszfáttal, 1 1/2 q kén-savas ammóniákkal, musttermés kat. holdanként 1750 liter, mustfokozat 51° Oechsle szerint.

4. parcella: trággyázva kat. holdanként 1 1/2 q kén-savas ammóniákkal, 1 q kálsóval, musttermés kat. holdanként 1750 liter, mustfokozat 54° Oechsle szerint.

5. parcella: trággyázva kat. holdanként 3 q szuperfoszfáttal, 1 1/2 q kén-savas ammóniákkal, 1 q kálsóval (40%), musttermés kat. holdanként 2500 liter, mustfokozat 56° Oechsle szerint.

A háromféle műtrágyában részesült parcellákon, a terméstöbblet éppen 100% nyi, vagyis míg a trággyázatlanoknak termése 1250 liternyi, addig a teljes trággyázásban részesült 5 parcellán 2500 liternyi volt a musttermés. Azonfelül a must cukortartalma is az Oechsle-fele mustmérő szerint 47°-ról 56°-ra emelkedett. Ha esupán 40 fillérrel számítjuk is a borárakat, a terméstöbblet értéke holdanként 500 korona. Ha ebből levonjuk a 2 évre kiható műtrágyák mintegy 100—120 koronányi kiadását, a műtrágyázásnak ez a módja még mindig többszáz koronányi tekintélyes hasznot biztosít a termelőnek.

Jelentős szerepe jut a kén-savas ammóniáknak az őszi kalászosok trággyázása terén is, amennyiben tél végén felültrággyázószerként elszórva is igen szép eredményeket biztosít. A mélyebb bemunkálás ilyenkor mellőzhető. Az ammóniák hasznavehetőségét különben az a körülmény is igazolja, hogy fogyasztása a világpiacra 20 év alatt majdnem megtízszereződött. Németország egymaga felmüllió tonnányit használ el belőle évente.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek az előző években folytatott szőlőműtrágyázási kísérleteit ugyszólván minden évben, részint igen érzékeny fagykártételek, részint nagyfokú jégverés, tartós, rothasztó esőzések, részint pedig különböző szőlőbetegségek kedvezőtlenül befolyásolták. Remélhetőleg az 1915. évi kísérletek meghozzák a várt eredményeket.

Gyulay Károly.

A mezei pocok és a pocoktifusz-bacillus.

A Köztelek folyó évi 73. számában a Jenner Pasteur Intézet igazgatósága közrebocsátott egy helyreigazító nyilatkozatot, amelyben hivatkozik arra, hogy ugyancsak a Köztelek folyó évi 71. számában megjelent közleményemben, amelyben a mostani pocokirtással foglalkoztam és „hadakozva egy állítólagos névtelen publikációval, meg sem jelölve, hogy ez a publikáció hol és mikor jelent meg”; továbbá „az empiria adatai nélkül, hibás feltevések bántó beállításával” ezen intézet „töményített egerirtő kulturáját a valóságnak meg nem felelő adatok alapján kritizáltam s ezzel egyrészt az említett intézetet valótlán állításaimmal, jogosulatlan és igazság-

talán kritikámmal érdekében megsértettem, anyagi és erkölcsi reputációjában pedig megkárosítottam s emiatt eljárásom megengedhetetlen, egyenesen törvénytelen s az új sajtótörvény 39. §-ába ütköző”.

Minthogy teljes tudatában vagyok annak, amit irtam, kénytelen vagyok nemcsak kijelenteni, hogy ama súlyos vádak, amelyeket a Jenner Pasteur Intézet igazgatója ellenem felhoz, egytől végig helyt nem állók, hanem tudom azt is, hogy be kell bizonyítanom, hogy a közleményemben foglaltakat miért irtam meg úgy és nem másképp. Engem hazugságon, vagy azon, hogy valakiben tudva kárt tettem volna, vagy legalább tenni szándékoztam volna, még nem kapott rajta senki s azért mielőtt a közleményem ellen felhozott temérdek vád tarthatatlanságát bebizonyítanom, kénytelen vagyok a Jenner Pasteur Intézet igazgatóságának ellenem felhozott vádjait egytől végig már előre is a leghatározottabban visszautasítani.

Először is ki kell jelentenem, hogy az én megtámadott közleményemben foglalt állításokat nem a Jenner Pasteur Intézet ellen intéztem, hanem ama névtelen szerző ellen, akinek nem volt elég erkölcsi bátorsága, hogy aláírja a nevét az alá, amit irt. Ezt nem azért jelentem ki, mintha ezzel ki akarnék a bizonyítás és felelősség terhe alól menekülni, hanem azért, mert nekem sem szándékom, sem érdekem nem volt, hogy a Jenner Pasteur Intézetet erkölcsi vagy anyagi érdekében bántsam. Nekem ehhez az intézethez semmi közöm, mert nem én vagyok munkálkodásának az ellenőre, hanem csak a névtelentől kicicéért pocoktifusz-bacillussal van dolgom és kritikám csak ez ellen irányult. Hiszen közleményemben a Jenner Pasteur Intézetet meg sem emlitem.

Ennek kijelentése után pontonként felelek a Jenner Pasteur Intézet ellenem felhozott minden egyes vádpontra a következő logikai sorrendben.

1. Állítólagos névtelen közleményvel hadakozom és meg sem jelölöm, hogy e közlemény hol és mikor jelent meg. Ez az első vád. Azt csakugyan nem közöltem, mert feltételezem, hogy az illető lap — a Gazdasági Lapok — jóhiszeműleg adta ki folyó évi szeptember hó 20-án és 27-én megjelent 38. és 39. számában azt a két közleményt, amely a kritikám alapjául szolgált s amely közül a második közlemény, habár csak mellesleg, belevonta a dologba az én nevemet is. E két közlemény nyíltan jelent meg s ha a Jenner Pasteur Intézet felszólítása folytán most meg is mondora, amit ő egyébiránt amugy is jól tud, hogy az hol és mikor jelent meg, kijelentem azt is, hogy e lap szerkesztőségének jóhiszeműségében ma, sines okom kétkedni és nevének itten való megemlítése a dolog lényegére nem tartozik. Én — ismétlem — nem a közlő lapot, hanem a közlemény tárgyát tettem bírálat tárgyává. Hogy pedig a két közlemény nemcsak állítólag, hanem valóságban is névtelen, a t talán nem fogja tagadni a Jenner Pasteur Intézet. Hogy vajjon e két közlemény névtelen szerzője egy és ugyanaz-e, azt nem kutatom, mert — ismétlem — nem személyekről, hanem a pocokbacilluskulturáról, annak alkalmazásáról van szó.

2. Sokkal súlyosabb és a Jenner Pasteur Intézet szerint is a dolog érdemére tartozó és fontos a második vád, hogy egyetlen egy határozott adatot sem hozok fel arra nézve, hogy „hol, kénél és milyen körülmények között volt a baktériumos irtási eljárás hatástalan és sehol sem támaszkodom az empiria pozitív adataira”. Hát ezt akkor csakugyan nem mondtam. A Köztelek folyó évi 73. számában nem hozok fel

adatot, mert azt nemcsak feleslegesnek tartotam, hanem szántszándékkal hagytam ki az amugy is terjedelmes közleményemből. De a Jenner Pasteur Intézet felszólítása folytán most szívesen szolgálhatok vele.

Nem kezdem ott, amikor a baktériumos pocokirtást már 1897-ben Mezőhegyesen az ottani kincstári birtokon megkezdtem*) és nem részletezem azt a sok kísérletet, amelyet mint a Rovartani Állomás feje a kincstár költségén hivatalból mindannyiszor végeztem, valahányszor a baktériumos irtásról szóló vélemény akár nálunk, akár külföldön újabb, kedvezőbb fordulatot vett, hanem csak a Jenner Pasteur Intézet anyagával végzett kísérletre szorítkozom, amelyet a felettes hatóságtól előre kikért engedéllyel végeztünk.

A Jenner Pasteur Intézet igazgatósága házi feljegyzéseiből megállapíthatja, hogy 1914. évi szeptember hó 28-án vásárolt ott 15 kat. holdra való baktériumkulturát 9 koronáért Barna József s e szállítmányról kiállította az intézet a folyó évi 9425. számú nyugtáját. E számla a Rovartani Állomás hivatalos számadásai között megvan ma is. Hogy a kulturát nem a Rovartani Állomás nevére szereztem meg, tettem azt azért, hogy átlagos, vagyis olyan anyagot kapjak, aminőt az illető intézet rendszeresen árul.

Megállapítom ezuttal azt is, hogy a töményített bacilluskulturáról szóló közlemény szeptember 20-án látott napvilágot s én a kulturát rögtön megszerkeztem, mihelyt — szeptember 26-án — találtam alkalmas helyet, ahol véle kellően ellenőrizhető kísérletet tehetek.

A kísérlet Páty községben (Pest vármegye) Várdi Sándor birtokán történt és azt megbízásom folytán a Rovartani Állomás egyik adjunktusa Hauschka Károly ottani (pátyi) uradalmi intéző segítségével szeptember 30-án hajtotta végre. A munka mindenben akként történt, mint azt a Jenner Pasteur Intézet kapott utasítás meg szabja. Csalogató anyagul a kellőképpen előkészített fehérkenyér és durván tört kukorica szolgált. A 15 kat. holdra vásárolt 9 korona áru anyag azonban alig volt elég két kat. holdra.

A kísérlet eredményének megállapítása pontosan 10 nap múlva, azaz október 15-én történt. Minthogy akkor az illető területen a megállapítás idején vígan ugrándozott a pocok és mindezt láthatók voltak a legfrissebb rágásnyomok, de hullott, elpusztult pocok sehol sem: Hauschka intéző a kísérleti helyet felszántatta és az ekétől kifordított temérdek pocokt győnyverette. A pocokot verő gyerekek az egész szántás folyamán egyetlen egy elhullott pocokot sem találtak.

Eszerint tehát akkor, amikor megvádolt közleményemben ezen újabb „minőségű” bacillust is csak olyan megbízhatatlannak jelentettem ki, mint amilyen a régimínőségű is volt, abban nem a spekuláció, nem az empiria hiánya, hanem nagyon is a tapasztalt eredménytelenség vezetett.

A kísérlet többi részére nem terjeszkedem ki, tehát nem szólok arról, hogy az állítólag 15 kat. holdra való 9 korona áru anyag nem volt elég két holdra sem és nem bírálok, hogy a hozzá szükséges kenyér és napszám miatt az semmivel sem olcsóbb más eljárásnál.

3. A Jenner Pasteur Intézet szememre hányja, hogy kritikám kiinduló pontja valótlán, mert az ő vádjá szerint valótlán azon állításom, hogy a Jenner Pasteur Intézet bacilluskulturája azonos volna a Löffler-fele bacilluskulturával. Ne játszunk a szavakkal. Én azt mondtam, hogy

*) Megjegyzem, hogy a baktériumos pocokirtásról szóló első közleményem a Köztelek-ben már 1893. évi I. évf. 478—479. és 599. oldalain jelent meg, de foglalkoztam e kérdéssel akkor más lapokban is.

Hizott sertéseket,
levágásra való hussertéseket a bécsi
vásáron legelőnyösebben értékesít

SCHLEIFFELDER és TÁRSAI
7307
:: **Wien, St.-Marx.** ::

A szállítás és eladás módozatai felől díjmentesen megbízható és gyors felvilágosítással szolgál. Magyar levelezés.

A must-cukortartalmának a szőlők mellék-sorából az ész-zombák által pusztított kén-savas ammóniákkal a kálsók a ajánlatos kivergyű-ny szivó-

ben rend-legen szok-etesesen be-masabbak a

at, a kén-er azért is-tyi köz-e-őgyökerek-ül melyebb-ndó levegő-ig muhat-akadály-

ál vigyáz-óvénzeter-e. A telvegi-örök közepe-ert a szivó-hatnak az-levótanyer-án lenne, már teljesen-agra esnek

kos trággy-át a szőlők-otafajunkról-ézetett. Az egy-egy-za meszet

en a mű-zzük a sor-zaporesés-a költséges-zen esetek-ből a háta

e kell venni-ajunk küli-ekal több-nyos talaju

eredményei-ának. Hogy-ennel kellő-élsdi, de-ő peronosz-zemben is

riót bővebb-zőlő adhat.-amolye-ről-bá nálunk-számolnak.-alkalmaztat-utrágyázási-erfoszfáttól-akból 1 1/2-izsát hasz-

eu adni nem-6.-ovatzező.

St.-Marx.

tai felől-gbizható-szolgál.

a Jenner Pasteur-intézet új bacillus-esszenciája nem más, mint a Löfflertől felfedezett szerzet, vagy hogy azt most tudományos néven is nevezem, a Bacillus typhi murium Loeffl. S ezt álltom most annál inkább is, mert hiszen a Jenner Pasteur-Intézet nyilatkozatában néhány sorral alább, ahol az előbbi tagadó állítás olvasható, maga is a leghatározottabban és szóról-szóra kijelenti, hogy „használati utasításunkban világosan kijelentjük, hogy az anyag, amelyet küldünk, a Löffler-féle egerirtó bacillusnak koncentrált tiszta tenyészeté”. Kérdem: valótlane tehát az én állításom? A kultúra minőségére, hogy az virulensebb, valamint hogy a kultúra felesleges folyadékának elpergetése folytán bacillusban számszerint gazdagabb, azt nem tettem szóvá, mert először is nem a minőségért, hanem a hatását bíráltam és másodsor azért nem, mert ez a két dolog a bakteriológiai technikában egyáltalában nem új.

4. Valótlan amaz állításom, hogy a Jenner Pasteur-Intézet a Löffler-féle pocokbacillusokra tüzet-békát kiált, mert — a Jenner Pasteur-Intézet állítása szerint — ennek az ellenkezője igaz. Ismétlem, ne jätsszunk a szavakkal. Én szóról-szóra azt írtam, hogy a névtelen legelső dolga a közleményben az, hogy „tüzet-békát kiált az 1892. óta egyre megpróbált Löffler-féle pocokbacillusra, vagy helyesebben szólva, eme bacillus eddigi alkalmazás módjára”. Ez az én állításom. Nos, a névtelennek idevonatkozó állítása szóról-szóra viszont meg ez: „Az eddigi eljárások mellett a bacillus-kulturát rendszeren még tejben, vagy más tápfolyadékban kellett a gazdáknak tovább fejleszteni, tovább szaporítani, hogy az kellő mennyiségben rendelkezésre álljon és elegendő legyen a nagyobb táblákon történő családok beáztatására. Ez a továbbtenyésztési művelet, amely rendszeren tejben történt, egyrészt igen költséges volt, mert hiszen holdanként 1—1 liter tejről volt szó, de ezenkívül a továbbérelés alatt igen sok veszélynek volt kitéve maga az alapkultúra, a baktérium-anyag, tudniillik annak a veszélynek, hogy a tejben elromlik, akár azért, mert a tej túlmeleg, akár azért, mert az közben megsavanyodott.” Folytathatnám az idézetet még tovább, mert hiszen egy félhasáb csak erről szól, de azt hiszem, ez elég, hogy ez semmiesetre sem dicserde az „eddigi” eljárást s így teljesen jogos amaz állításom, hogy a névtelennek eme szavait az eddigi, vagyis a régi bacillusirtás leszólásának minősítem, az új esszencia javára.

5. A nyilatkozó Jenner Pasteur-Intézet szerint nem igaz, hogy ők azt ajánlják, hogy a pocokot „csoportonként” kell megvendégnelni. Nos, a névtelen írása meg azt mondja: „nem szükséges egy egerlepte helyen valamennyi egeret összefogdosni, illetve egyenként agyonverni, avagy méreggel egyenként ártalmatlanokká tenni, hanem elegendő, hogyha egyes csoportokban valamilyen ragadós nyavalyát terjesztünk” stb. Ez világos beszéd: és mert e nyavalya terjesztése csak a bacillusos kenyérral való etetés útján történhetik, azért nem mondhatja rólam senki, hogy nem mondom igazat, ha az etetést jelen esetben nagyon is drága kenyérral való megvendégelésnek minősítem. A csalogatónak, helyesebben bacillus vivő anyagnak ajánlott füge, zeller, kalarabé, főtt rizs stb. mind névszerint van felsorolva a névtelen második (szeptember 27-iki) közleményében. Így tehát e tekintetben sem terhel ama vád, hogy azt magam sütöttem ki, vagy hogy „kifejezetten valótlan” állítok.

Végül a 6. vádra, amely szerint a kultúra tulajdonságairól, t. i. hogy levegőben terjed, örökéletű halálhozó ereje végtelen stb. mondott bírálatom sem igaz, ki kell jelentenem a következőket. Ambár e kijelentésemre a névtelen közlemény csak közvetve adott okot, azt nem annyira ellene, mint inkább a gazdaközönség ismert ama helytelen felfogása ellen irányul, amelynek a Köztelekben már a folyó évi szeptember hó 5-én megjelent 64. száma 2262. oldalán adtam kifejezést. Azonban, hogy ezt a bacillus-esszencia során is szóvá tettem, arra közvetve a Jenner Pasteur-Intézet utasításának és a névtelen közleménynek homályos szakaszai adtak okot. Az utasítás szóról-szóra ezt mondja: „Az egerek a családokat felfalják és halálos nyavalyába (egerfuszba) esnek, amely továbbterjedvén, néhány nap alatt az egész fertőzött terület megszaradítja az egerektől”. Ugyanez a szöveg szószerint megvan a névtelennél is, ahol azonkívül még a következőket is olvashatjuk: „Tehát a méreg (itt a méreg szó alatt a bacillus fertőző hatása értendő) elterjesztését tulajdonképpen maguk a megfertőzöttek (a pocok) végzik s nem kell nekünk arról gondoskodnunk, hogy a méreg minden egyes individuumhoz külön is hozzájusson. A baktériumos fertőzés tehát a pocokok társas érintkezésére van alapítva, amely mellett a contagium a száj útján átterjed az egyik egyedről a másikra.” Ez a kétértelmű idézet mind alkalmas arra, hogy a gazdát abban a már szintén ki nem írható téves hitben tartsa, hogy a bacillus hatása esodás módon „magától” terjed. A fenti idézet ama két szavát hogy a fertőzés a „száj útján” terjed, a gazda dehogyan is az evésre, hanem a lélekzésre magyarázza s nem hederít arra sem, hogy a fertőzés elérése végett az egészséges pocoknak meg kell enni a tifusz-bacillustól elpusztított saját társát. Hogy e tekintetben és a „csoportokban” való fertőzéssel hol vagyunk, jellemző példa az a négy eleven mezei pocok, amelyet már nyáron egy vidéki gazda a Rovartani Allomásra, tehát Budapestre postán azzal a kéréssel küldött be, hogy oltuk be pocoktifusz-bacillussal és küldjük neki vissza. Ő majd a határában elereszté, hadd fertőzödjék meg tőlük a többi és tisztuljon meg e csapástól az egész gazdasága. Hogy a beküldő ki volt, azt — ismét nem közlöm — de a t. szerkesztőségnek szívesen megmutatom a hivatalos aktát, nehogy ez az állításom is be nem bizonyítható vádszamba menjen.

Ezzel az — engedelmet kérek — nagyon is naív felfogással szemben az azonban gazda, aki már egy cseppet sem vérmes reményű. Egy zempléni gazda, akinek expressz levele a Rovartani Allomás irattárában van, a nyaron például ezt írta: „Elemi csapásként már meglévő termésünket veszélyeztető mezei egerek irtására oltóanyagot kérek, melynek alkalmazását szakközeggel végeztetném. Löffler-bacillus és a . . . (egy más, állítólag szintén bacilluskészítmény a neve) hatástalanok, csupán radikális szertől remélek sikert.”

Ehhez — azt hiszem — nem kell magyarázat. Ambár még sok megjegyzésem lehetne a helyreigazító sorokra, amelyekről nyilván látom, hogy nem szakemher írta, mert hangjukról ítélve, mondhatom, hogy „cognoseo stylum”, mondanivalómat befejezem. Csak sajnálom, hogy a Köztelek mostani kimért szük helyéből teret, a magam munkájának pedig azt a részét, amit a mai válságos és komoly idők szent ügyének kellene szánnom, kénytelen vagyok ilyen meddő hiábavalóságra elfecsérelni!

Eppen 22 éve, hogy foglalkozom a pocoktifuszbacillussal és 17 éve kísérletileg is, tehát empiricó. Eleinte én is bíztam e szer és eljárás használható voltában és megragadtam minden alkalmat, hogy azt, valahányszor állítólag kedvezőbb fordulathoz jutott, újra meg újra kipróbáljam. Az első drezdai német kulturák után, amelyek eredete közvetlenül Löffler tanárhoz, még Greifswaldba vezetett, használtam a forrált vizet, a sósvizet, majd hajóra eredeti tejes kulturákat, de legtöbbször csalódással. Ezelőtt öt évvel kaptam Kornauth Károly dr.-tól, a bécsi es. kir. Bakteriológiai és Növényvédelmi Allomás igazgatójától, akivel e kérdésben sokat tárgyaltam, állítása szerint olyan virulens Löffler-féle bacilluskulturát, amelynek anyagát éppen úgy hajtotta át (megecsíttette) a mezei pocokon, mint azt a Jenner Pasteur Intézet most öt évvel későbbben a maga kulturájáról állítja. A pocok még-em pusztult el a kísérlet idején, hanem csak nagy sokára akkor, amikor az ismert természetes elhullás — amelyre nekünk most is annyira elégető szükségünk volna — az egész határában és az egész messze vidéken is bekövetkezett.

Együttal reá kell mutatnom arra is, hogy a pocoktifuszbacillus megbízhatatlanságáról szóló és több mint másfél évtizedes tapasztalattal igazolt felfogással nem állok magamra hagyatva. A Köztelek folyó évi 64. számában (szeptember 5.) már reámutattam, hogy a berlini Birodalmi Biológiai Intézetnek újabb kísérlete meddő volt: ugyanott megemlítettem a bajországi hivatalos felfogást, amely szerint a bacillus megbízhatatlansága miatt mérget is kell használni. Alsó-Ausztriában a bacillussal való pocokirtás törvényesen kötelező s az ember azt hinné, hogy ott a bacillus hatása tehát feltétlenül biztos. A dolog azonban még sines így. Amikor 1912-ben őszszel nálunk Köpöcsény község (Moson varmegye) védekezni akart a pocok ellen, pénzügyét kért az államtól bacillusra, mert a köpöcsényi kisgazdák hite szerint a szomszéd osztrák Berg községben szintén ezzel, még pedig sikeresen védekeznek. A Rovartani Allomás tisztviselője, aki a helyszínen járt, hozott a bergi bacillusból, amelyet ott a község előljárója — zsákban tartott. Az csakugyan „bacillus” formájú volt, piros anilin festékkel meg volt már festve is, de sajnos, hogy még sem bacillus, hanem hámozott, pirosra festett, strichnines zab volt! Ebből nyilvánvaló, hogy az ausztriai gyakorlat is azonos a bajorral. Ismeretes továbbá, hogy a francia kormány 1913-ban 200.000 frankot áldozott a pocokirtásra és kivált a pocokirtóbacillus nagyobb szabású kipróbálására. Az eredmény — sajnos — meddő volt, mert csak kevés helyen volt némi siker, legtöbb helyen hiábavaló munka volt.

Végül, hogy a hazai M. Kir. Bakteriológiai Intézet ezen irtásról komolyan és felelőssége tudatában mit mond, azt megtudhatja mindenki az ő, idevonatkozó utmutatójából, amelynek már a második mondata azzal kezdődik, hogy „ez az irtásmód feltétlenül megbízhatónak nem mondható”.

Ezek után méltán és felelősséggel egybekötött hivatásomnál fogva joggal is kérdezhetem, hogy a Jenner Pasteur-Intézet mit akar hát tőlem? Legyek én a pápánál is pápább? Magasztaljam e én az ő esszenciáját, amelyről helyreigazító soraimban maga őszintén is és szerényen is bevallja, hogy „egyes kivételes hatástalanságot” meg kell engedni? Nos én csakugyan még kiméletes voltam, mert nem a hatástalanságot,

hanem csak merlegre. Ha tifuszbacillus-ségbe, hanem kérdéses volt.

Igy léven rólam, hogy akkor, amikor az névtelen, tifuszbacillusnak az beválthat.

Fenyegetés hogy mivel t mivel a gazdallami tisztvis hat akkor leg biven és legj kell! Az eskü ismernek meg

A me

Az a rette egerek Magyar sekben vegbe kártételével. tördött vele, dülő veteseim váltak, rettege volt akkora s legletelt ellás: ily gyarló vag Mert nagyon mezei egerek, eséről beszélt.

Talponausk sen a 71. sz. alapas szer az azok összefog gokban hirdet sem érnek, re mények közt is kismértékbe

Minden szá teket mérgek semmire sem

Legutóbb a a használati u

Májushan a kukoricanövény binnal bepaco

nal pácolt szí

Most az őss A buza jól kik de mekor má

korában, nen gyökeret is en belül 50" o k

szomszédos föld-ekben, ahol

A corbin be Ekkor elke

fogat hordta mek végezte

80—90 egere

Eközben ha miután a bu az egerek ret

mentse azt, h kisebb esemő

Másnap a bu ellenben egy ben a faluba

tapasztalták e (mert az idev szokott hálni ismert egere

Erre én is belül 30—40 éjen át aztatt egy összeáll kellett morzs

MAGYAR ÁLTALÁNOS KÖSZÉNBÁNYA RÉSZVÉNYTÁRSULAT

BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 2—4. SZ.

SZALLIT:

tatai, tokodi, dorogi	tatai	felsőgallai és miskolc-	felsőgallai
akna-, dara-, darabos és cséplési szenet.	tojás- és téglabrikett.	díógyöri darabos és építkezési	M. Á. K. v. véd-jegyű portland-cementet.

BORSODI SZÉNBÁNYÁK RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA

BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 2—4. SZ.

SZALLIT:

Királdi Sajószentpéteri Sajókazai Rudolftelepi és Kazincsi	akna-, cséplési és darabos	SZENET
--	----------------------------	---------------

hanem csak a megbizhatatlanságot vettem merlegre. Hangsúlyozom, hogy én a pocoktuszbacillus-hatását nem vontam sohasem kétségbe, hanem hatásának olykor-olykor való kérdéses voltát, tehát megbizhatatlanságát.

Igy lévén a dolog, senki sem mondhatja rólam, hogy törvénytelen dolgot követek el akkor, amikor keményen ítélem meg azt, legyen az névtelen, vagy nem névtelen, aki a pocoktuszbacillusnak többet tulajdonít, mint amennyit az beválthat.

Fenyegetés nem riaszt el, mert jól tudom, hogy mivel tartozom nehéz hivatásomnak és mivel a gazdaközönségnek is, amelyet mint állami tisztviselőnek, ha egyéb oknál fogva nem, hát akkor legalább tisztviselői eskümmel fogva híven és legjobb tudásom szerint szolgálnom — kell! Az eskü és a helyes tudás pedig nem ismernek megalkuvást!

Jablonski József s. k.,
a m. kir. állami Rovartani Alomlás
igazgatója.

A mezei egerek irtása.

Az a rettenő pusztítás, amelyet a mezei egerek Magyarországon ebben az évben a vetésekben végbevittek, fölér egy vesztett háború kártétéleivel. A nagyközönség eddig nem sokat törődött vele, most azonban, hogy szépen zöldülő vetéseink pár nap alatt kopár mezökké váltak, rettegés fog el mindenkit. Az idén alig volt akkora termésünk, hogy az ország szükségleteit ellássa, mi lesz jövő évre, ha megint így gyarló vagy még rosszabb termésünk lesz? Mert nagyon sok helyen 100% kárt tettek a mezei egerek, ahol 30-40% a kár, ott szerencsésről beszélnek.

Jablonski cikkei a „Köztelek”-ben, különösen a 71. számban, amelyben kifejti, hogy más alapos szer az egerek kipusztítására nincs, mint azok összefogdosása és agyonverése. Az újságokban hirdetett csodaszerek részben semmitsem érnek, részben csak igen megfelelő körülmények közt fejthetik csak ki hatásukat, akkor is kismértékben.

Minden szavát aláírom. Én is tettem kísérleteket mérgekkel, bacillustenyészetekkel, de semmire sem mentem.

Legutóbb a corbinnal kísérleteztem. Teljesen a használati utasítás szerint jártam el.

Májusban a varjak huzogatták ki a kikelő kukoricánövényeket. Másodszor ültettem corbinnal bepácolva. Épp úgy kihúzták a corbinnal pácolt szálat, mint a többi.

Most az összes buzavetőmagot pácoltam be. A buza jól kikelet, azt hittem meg vagyok mentve, de mikor már szép bokros lett, kb. kéthetes korában, nemcsak hogy lelegették, hanem a gyökeret is elragták a pocok úgy, hogy körülbelül 50% károm van. Megjegyzem, hogy a szomszédos földeken, ugyanazon dűlőben, más földekben, ahol nem corbinotak, sem volt több kár.

A corbin belekerült 39 koronámba. Ekkor elkezdtem az egereket kiöntetni. Egy fogat hordta a vizet, egy ember és két gyermek végezte az öntést. Naponként körülbelül 80-90 egeret pusztítottak el.

Eközben hallottam, hogy egy falubeli ember, miután a présházban elhelyezett burgonyáját az egerek rettenetesen pusztították, hogy megmentse azt, lügköldatba buzát áztatott és azt kisebb esomókban elrakta a burgonya körül. Másnap a buzát nem látta már a pincében, ellenben egy rakás elhullott egeret talált. Töb- ben a faluban utanozzák ezt és ugyanazt tapasztalták és még azt is, hogy éjjelenként (mert az idevaló földműves ujbór idejében kint szokott hálni a pincéjében) nem hallották az ismert egércincogást.

Erre én is kísérletet tettem a mezőn. Körül- belül 30-40%-os oldatot készítettem és egy éjen át áztatam benne a buzát. A buza reggelre egy összeálló tömeggé lett, úgy hogy szét kellett morzsolni, a buzaszemek pedig 5-7

milliméter csirákat hajtottak. A buzát lyukakba és az egerjárásokba helyeztük el. Másnap a buzából egyetlenegy szemet sem találtunk. Tehát az egerek a mérget megették. Hullákat sehol sem láttunk, de találtunk egy-két varju- és szarkatetemet. Tehát valószínűleg lyukakba bujtak és ott pusztultak el. Most az volt a kérdés, vajjon a lüg-ö e pusztította-e az egereket is?

Másnap ugyanezen próbát tettük a pincében. Valamivel gyengébb oldatot készítettünk (körül- belül 25%-osat) és csak három óráig áztattuk benne a buzát. A pácolt buza ekkor nem hajtott sarjakat és 24 óra múlva a pincének egyik kis részében (a másik el volt zárva, de oda is helyeztünk előtte való nap lügköves buzát) 15 egerhullát találtunk. Az állatelőbb ugyiát-zik felpufladt, azután a gázok eltávoztak belőlük, mert egészen laposak voltak. A kiselejtett burgonyarakas a tál is számos hullát láttunk és az egércincogás, futkározás, rágesálás teljesen megszűnt.

Jó volna ezen irányban pontos kísérleteket tenni, különösen arra nézve, hogy hány százalékos legyen a lügköldat és a buza mennyi ideig legyen pácban. Talán ez vezetne a leg- egyszerűbb és leghatékonyabb egerirtó szer fel- találására.

Mindenesetre azonban, hogy a jövőre nézve megóvjuk hazánkat a hasonló egyptomni csapá- sóktól, szükséges volna 1. vármegyénkint szabály- rendeletet a kórtól a közelebbi pocokirtásról, hogy ne álljunk tehetetlenül így óriási vesztelemmel szemben.

2. A földművelési kormány pedig okvetlen gon- do-hozzák a tavaszi buza- és tavaszi rozs- vetőmagról, mert a vetéseknek legülőbb 50%-ot kell majd pótolni, már pedig ilylajta vetőmaggal a legkevésbé gazda rendelkezik.

(Kőhidgyarmat.) Vargha Dezső dr.,
esperes-plébános.

A katonaság és az alkohol.

Az alkoholtartalmu italoknak az emberi szer- vezetre gyakorolt hatásáról a nézetek felette elterök, úgy a laikusok, mint a szakemberek, orvosok körében. Az egyik álláspont abban nyilatkozik meg, hogy a szeszirtalmu italok fogyasztásának szabad folyást kell engedni. És tényleg az állá- ok is ezt az elvet követik akkor, midőn a szesz fogyasztásának semminemű mes- terséges gátat nem vetnek. Igaz, hogy itt a finánpolitikai okok is közreműködnek, de más részről az is kétségbevonhatlan, mert egészen természetes, hogy a finansziális érdek csak másod- sorban, első fokon pedig az állampolgároknak egyéni érdekei jönnek számításba, mert ezekből tevődik össze az államnak szorosabb értelemben vett érdeke. Ezen oknál fogva is tehát míg az állam a teljes passzív rezisztencia álláspont- jára helyezkedik a szeszirtalmu fogyasztása tekintetében, addig nyugodtak lehetünk afelől, hogy e téren nincsen baj. Jelentkezhetik igenis a baj ottan, ahol a kismértékben való elárul- tásnál visszaélések történhetnek a tekintetben, hogy a nagymérvű hitelezés a szegény nép érzékeny anyagi károsodására vezetne. Itt aztán az állam már resen is áll a maga korlátozó rendszabályával akként, hogy minden egyes törvényhatóságnak kötelességévé teszi a kocsmái hitelnek a lakosság vagyoni állapotához mért limitálását.

Egészségügyi szempontból azonban addig semmiféle korlátozás napvilágot nem látott, de erre nincsen is szükség, mert nálunk a szesz- fogyasztásnak az egészségre káros hatása egy- általában nem észlelhető, legalább is nem olyan mérvben, hogy a rendszabályozás szükséges volna. Erre azt lehetne ellenvetésül felhozni, hogy ha egy-két eset előfordul, ezeket is ki kell küszöbölni, állami beavatkozással is. Nem szabad azonban feledni, hogy az éremnek mindig két oldala van és itt is számításba veendő, hogy az állami beavatkozással nagyon csinján kell bánni, nehogy valóságos gyámködössé, a polgárok egyéni szabadságának tulságos korlátozásává

fajuljon. Erre való tekintettel az állami inter- venció csak akkor és ott lenne indokolt, ha és ahol a szeszirtalmu mértékelen élvezete oly arányokat öltene, hogy egyének fizikumára, szel- lemi képességeire való nagymérvű káros vissza- hatása következtében az állami érdekeket veszé- lyeztetné. Azonban hála Istennek, itt még nem tartunk, hanem mindössze az történik, hogy hazánk lakója, legyen az bármily nemzetiségű, kimagasló, reánézve nagyjelentőségű események alkalmával és csakis erre az alkalomra elszige- telten, oly mértékben fogyasztja ama szeszirtal- mu folyadékokat, melyeknek fogyasztását finan- ciális körülményei megengedik, hogy talán kissé hangosabb a szokotttal. Ez azonban még egy- általán nem olyan nagy bűn, hogy miatta az abstinenseknek ama kívánsága, hogy a szesz- tartalmu italok teljesen melőzendők, indokolva volna. Különösen áll ez a borra, amely mérték- kel hasznáiba, nemcsak hogy nem káros, de sőt egyenesen előnyös az ege- zségre, amint azt már kiváló szakemberek megállapították. All ellenben az, hogy a pálnkafelekben koncentral- tabb adokban jelentkező, ennel fogva maró hatást kiváltó szesz a szervezetre romboló hatással van. Nagyon helyesen csekednének tehát az absti- nensek, ha merev és tarthatatlan álláspontjukat feladva, a pálnkafelek élvezete ellen inditanának irtóháborút.

A háborúval való vonatkozásban falragasz- kon és újságközleményekben mind gyakrabban olvashatjuk az abstinensek egyesületének azt a felhívását, hogy a közönség a katonáknak ne adjon alkoholt. Ezt az intémet aztan indokolják egyrészt, hogy a német hadvezetőség mind- járt a háború közepe után intézkedéseket tett az iránt, hogy katonák alkoholt semmiféle formá- ban ne kaphasson, másrészt azzal, hogy kato- nának a hadakozás ideje alatt tiszta fejre és józan gondolkodásra van szüksége.

Ami a német példára való hivatkozást illeti, bar kutattam utána, ilyen merev intézkedésnek a nyomára seholsem akadtam, hanem mind- össe csak az történt, hogy a hadvezetőség figyelmeztette a katonákat a szesz mertéketlen élvezetére. Sőt tudjuk azt, hogy a németországi bortermelők horribilis mennyiségű bort adtak össze a hadvezetőség, illetve a Vöröskereszt rendelkezésére, melyet az fel is használ a láb- badozó katonák gyógykezelésénél.

A felhívás indokolásának másik pontja, mely a tiszta, józan gondolkodásra apellál, mint a legfőbb katonai erényre s úgy állítja be a dolgot, mutha ez ellen történt volna támadás, szinten nem helytálló, mert itt mindössze a magyar népnek azon évszázadokon keresztül kialakult ártatlan szokásáról van szó, hogy akihez von- zódik, ragaszkodik, azt egy pohár borral kínálja meg, nem azért, hogy leitassa, hanem hogy őszinte lélekkel egy szívbeli jövő jó kívánság elmondá- sához és a másik részéről ugyanennek viszonzá- sához az alkalmat előkészítse. Már Béla király névtelen jegyzője említi feljegyzéseiben, hogy miután a magyarok e szép hazat elfoglalták és a Duna-Tisza közén elhelyezkedtek „feccerunt magnum áldomás”. És bár ezen istentelen cselekedet ellen a Névtelennek egyetlen elítélő szava nem volt, az utókor nyolcszáz és egy- néhány év multán is érdemesnek találta, hogy ércalakban megörökítse, mely most is ott disze- leg a városligeti mezőgazdasági muzeum előtt.

Igazán kár ezt a hagyományos ősmagyar és lényegében teljesen ártalan szokást bántani és a közhangulatot doktrinértanok propagálásával zavarni éppen most, mikor szívünk, lelkünk oly- annyira tele van azon véreink iránt érzett jó- indulattal és szeretettel, akik érettünk, mindnyá- junkért, testi épségüket, életüket teszik kockára.

Egyébként pedig, mint minden szélsőséges állás- pontnak, úgy a teljes abstinenciának helyessé- géhez is alapos két-ég fér, ha egyébert nem, már azért is, mert hisz az orvosoknak tulnyomó nagy része és pedig köztük kiváló tekintélyek, lábadozó betegeknek naponként erős, alkohol- ban gazdag bort adnak, még hozzá nem is kis mennyiségben, azért, mert ez elyengült fiziku-

RSASÁGA

s darabos

NET

mukat új erőre kelti. Ennek megállapítása után elképzelhető-e az, hogy ami a beteg szervezetre nézve nemcsak hogy nem káros, de egyenesen üdítő, erősítő hatással van, ugyan az az anyag az ép, egészséges szervezetet megtámadja, gyengíti?

A teljes abstinencia hiveivel ellentétben én azon elvet vallom, miszerint, hogyha anyagi tehetségeink megengednék és a technikai kivitel elé a fennforgó leküzdhetetlen akadályok nem tornyosulnának, a fertőzés lehetőségének nagymértvű fokozódása miatt a háboru tartama alatt ugy a katonaság, mint a polgári közönség szomszúságát borral kellene csillapítani, mert a mérsékelt mennyiségű szesz az emésztőszerveket fokozott tevékenységre izgatja és a rendes gyomorműködés folytán, fertőző betegségekkel szemben a szervezetet ellenállóbbá teszi.

Másrészt általánosan tudott dolog az is, hogy míg a víz egyes fertőző betegségek, kiváltképpen a hastífusz bacillusainak valóságos melegágya, addig az alkohol ugyanazoknak ellensége, megelője.

Bár ezen, a mostani nagy események mellett eltörpülő jelentőségű dolgoknak megvitátását helyénvalóbbnak tartanám akkor, mikor a kedélyek lecsillapodnak, szükségesnek gondoltam ezeket elmondani azért, nehogy úgy tűnjék fel a dolog, mintha a dicsérendő igyekezettel, de éppen helytelen alaptételénél fogva annal kevesebb eredménnyel propagált *teljes abstinencia* tana a kevésbé tájékozottak előtt ellenvélemény nélküli szentírásnak tűnjék fel. Mind ezeknek dacára azonban készséggel megengedem azt, hogy a szesztartalmu italoknak mértéken felüli élvezete már közvetlenül is ölü mérgeként hat, valamint káros hatása közvetve abban is jelentkezik, hogy (mint akárcsak a mértékelen evés) a gyomornak és az egész szervezetnek elgyengítése folytán, azt elerőtleníti, a fertőző betegségek esirőnek, bacillusainak kiküszöbölésére, ellenállásra képtelenné teszi.

Végső következtetésként tehát bátran kimondhatjuk, hogyha módunkban áll, a szeszitalok élvezetétől most, a háboru tartama alatt se zárkózzunk el teljes mértékben, sőt bacillusölő hatására való tekintettel különösen a vörösbornak koronkénti mérsékelt élvezete ajánlatos is, valamint derék katonáinkat se sajnáljuk egy-két pohár borral megkínálni, azonban ugy a szesznek, mint az ételneműeknek mértékelen élvezetétől most fokozott mértékben óvakodjunk.

Zengor János dr.

LETÉLSZEKRÉNY.

E rovatban csak a közérdekű kérdésekre adjuk meg a választ, ezért tessék állandóan figyelemmel kísérni a „Szerkesztői üzenetek”-et is.

A szerkesztőséghez csak a lap szellemi részére vonatkozó levelek intézendők, hirdetései, lapreklamálási, szimváltoztatási stb. ügyekben tessék egyenesen a kiadóhivatalhoz fordulni.

A gazdatisztek hadbavonulása. 163. kérdés. A gazdatiszt hadbavonulása miatt megszűnik-e a szerződése? *Zemplénmegyei.*

Felelet a 163. sz. kérdésre. A gazdatiszt hadbavonulása, véleményünk szerint, a szolgálati szerződést meg nem szünteti s a hadbavonult családja szerződés szerinti járandóságait a bevonulás ideje alatt is követelheti. Erre vonatkozólag törvényes rendelkezésünk nincsen, mivel a gazdatiszti törvény megalkotása alkalmával a háboru esetére nem gondoltak; ezt kívánja azonban a méltanyosság s ez olvasható ki a gazdatiszti törvény 9. és 10. §-ából.

Burgonyaliszt. 164. kérdés. Hol gyártanak Magyarországon burgonyalisztet? *S. M.*

Felelet a 164. sz. kérdésre. A dunaszerdahelyi gyár a termék értékesítésének nehézségei miatt keményítőgyárrá alakult, a Haas Ignac és fiai nyiregyházi gyár előttem ismeretlen okból megszüntette működését. Csak egy kisebb szabásu

burgonyalisztgyár van működésben, ennek tulajdonosa *Ziehrer Ernő Mikosdpusztá, u. p. Zalabér.* Németországban mintegy 500 burgonyaszárító és burgonyalisztgyár működik. *K. T. dr.*

A gazdaközönség köréből.

Az állami segélyek osztása.

Tudjuk, hogy a mostani szomorú háborus világban mily nehézségekkel kell a létért küzdenünk, tudjuk, hogy hány oldalról mennyi mindenféle áldozathozásra szólít fel a hazai kötelesség, tudjuk, hogy e téren előljár az állam, mert a hadbavonultak itthonmaradott családtagjai részére is olyan segélyt nyújt, ami ellen nem lehet panasz. Tudvalévő dolog az is, hogy a hadbavonult cselédek itthonmaradt családtagjainak uradalmak, bér gazdaságok stb. még a mozgósítás alkalmával november hó 1. napjig minden járandóságukat hiánytalanul kiadtak és felhívták a munkabíró anyákat, ezeknek arra alkalmas gyermekeit, hogy akkor, amikor háztartási dolgok megengednek, a napnak bármely szakában az általuk elvégezhető könnyebb mezői munkába álljanak be s ezen munkájukat az idegen alkalmazott munkások által élvezett napszámberékekkel fogják díjazni! De vállalt-e munkát csak egy is? Sajnos, nem. Minek is dolgoznék, amikor megélhetése ugy is biztosítva van. Ujabbant azt hallom, hogy e hó elsejével egyes gazdaságok a bevonult cselédek hozzátartozóinak kiadtak járandóságuk felet és meghagyták a lakásukban is, tehát megélhetésüket biztosították. Amde azok a közégek, amelyek nem tulajdonítottak nagy fontosságot annak, hogy tulajdonképpen kinek is jár az állami segély, felületes munkát végeztek, azok felvették állami segély alá azokat is, akiknek megélhetését már szolgálatadójuk is biztosította, ellenben azok, akik az összeírásokat lelkiismeretesen, az igazságnak megfelelően vették fel, az ilyeneket az állami segély élvezetéből kihagyták. Mísem természetesebb, minthogy gyorsan terjedt az a hír, hogy egyesek két helyről is élveznek segélyt, míg mások hasonló helyzetben csak egy helyről s ezek az utóbbiak is hasonlóképpen követelik az állami segélyt, azzal a megokolással, hogy ha az egyiknek jár, akkor jár a másiknak is. Most már azt kérdem tisztelettel, hol itt az igazság? Vagy van annyi pénzünk, hogy azt csak úgy minden meggondolás, számítás nélkül egyesek tetszése szerint lehet osztogatni? Ezzel elértük már azt, hogy cselédasszonyaink, akik eddig is undorral viseltették a munka iránt s mindennek éltek inkább, mint a dolognak és vártak a családfő keresménye után a sült galambra, most még inkább ilyen életmódhoz szoknak, ami olyan ragály, mint a kolera, terjed és pusztít. Mísem bizonyítja ezt jobban, mint hogy a segélyeket élvező asszonyaink, kiknek soha az életben ilyen jó dolguk nem volt, ma már csak 00-ás számú lisztből eszik a tésztafakat, a többi alsóbb számú liszt már nem kell nekik! Kívánatos volna tehát, hogy azok, akiknek a segélyosztások megállapítása a hatáskörükhöz tartozik, nagyobb óvatossággal, körültekintéssel járjanak el a segélyek osztásánál!

(Tornóc, Nyitra megye) *Kovács Pál.*

Katonai bevásárlásokról.

Mindenki arra buzdít, hogy a hadikölcsönből jegyezzünk, mert a háboru első főkelleke a pénz. Lehetőleg mindenki vegyen részt a háboru kiadásában.

Az eddigi tapasztalatok után azt állíthatjuk, hogy a háboru a bevásárlásoknál kiadásainak 50%-át meg lehetett volna takarítani. Sőt talán még ma sem volna késő ezirányban intézkedni. Azokat, akik eddig szállítottak a hadsereg részére, be kellene hívni hadiszolgálatra és ugy kellene nekik végezni a bevásárlást katonai fegyelem alatt, mert mindenkinek kötelessége a hazát szolgálni.

E vidéken a vágómarhákat vették 40—50—60 fillérért és szállították 80—90 fillérért. Szénát itt 3 koronáért vették és 10—14 koronáért szállították. Ha mindenféle és egyéb cikkeknel, ami valószínű, ilyen nyereségeik voltak, még ma is érdemes volna a bevásárlók katonai alkalmazása. Ezáltal igen sok milliót nyerhetnének. *R. J.*

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal
Az OMGE. közleményei	2617
Egyről-másról	2618
Méddig és hol vessünk az idén még őszi búzát?	2620
Létényesítésünk és a háboru	2621
Lesz-e a jövő évben elegendő kenyér?	2621
A műtrágyázás jövője Magyarországon	2622
Eladjuk vagy feltakarmanyozzuk-e a burgonyánkat?	2622
A kén-savas ammóniák alkalmazása az OMGE. újabb műtrágyázási kísérleteinél	2624
A mezei pocok és a pocokfuszbacillus	2625
A mezei egerek irtása	2627
A katonaság és az alkohol	2627
A gazdaközönség köréből	2628
Levéliszekrény	2628
Vegyesek	2628
Lapunk mai száma. — Hósi halál. — Nyugalomba vonulás. — Gabonapiaci szemle. — A hadsereg lovai. — A Fejérvármegyei Gazdasági Egyesület. — A Nyitrai Gazdasági Egyesület. — A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület. — A berlek és a hadikölcsönjegyzés. — A magyaróvári gazdasági akadémia egyesülete. — Felosztott fajbaromfi-telep. — Jutalmazás. — Burgonyaszárítás. — Gyermeknapár.	2630
Kereskedelem, főzsde	2631
Szerkesztői üzenetek	2632

Lapunk mai számához mellékelve küldjük meg az Országos Magyar Gazdasági Egyesület valamennyi tagjának az egyesület folyó évi december hó 8-án d. e. 9 órakor a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete székházában (Budapest, V., Alkotmány-utca 29.) tartandó rendes közgyűlésére szóló meghívót az igazgatóválasztmányának évkönyv helyett a közgyűlés elé terjesztendő rövid évi jelentésével, valamint az 1913. évi zárszámadással és az 1915. évi költségvetési előiránnyal együtt. A szokásos évkönyvet és tagnévsort a háborus viszonyokra való tekintettel az idén nem adhatja ki az OMGE., hanem a legközelebbi évi jelentésben fog a múlt egyesületi év tevékenységéről részletesebben beszámolni.

Hósi halál. *Ifj. Rösler* Károly tart. hadnagy a cs. és kir. 26. gyalogezredben, az országos növénytermelési kísérleti állomás aradi kirendeltségének vezetője az oroszok ellen Ivangorodnál vívott ütközetben 33 éves korában hósi halált halt. *Ifj. Rösler* Károly halálával a mezőgazdasági tudományok egyik legértékesebb munkását veszítettük el. Éveken keresztül a „Mezőgazdasági Szemle” folyóirat szakavatott szerkesztője volt. Különösen a növénytermelés köréből jelent meg számos önálló munkája, tanulmánya és közleménye. Munkásságát alapos tudása és kiváló gyakorlati érzéke tette maradandó értékűvé.

Steinbrecher Ottó, okleveles gazdász, Festetics gróf csáktornyai uradalmának gazdatisztje, mint a losonci cs. és kir. 25-ik gyalogezred tartalékos zászlósja az északi harctéren, *Ivangorodnál* október 23-án egy éjjeli támadás hősiességében súlyosan megsebesült. Súlyos sebével *Polnisch-Ostrauba* szállították, ahol megoperálták, de az operáció már nem segített rajta. Folyó hó 8-án, 27 éves korában meghalt. Holttestét november 10-én helyezték *Polnisch-Ostrauba* örök nyugalomra.

Nyugalombavonulás. *Gönczy* Mihály, *Wass* Béla gróf mezőzáhi (Torda-Aranyos vm.) uradal-

manak köztisztelőben álló intézője, több mint 30 évi hű szolgálat után, előrehaladott kora és egészségi állapota miatt nyugalmába vonult. Elődja gyanánt Wass Béla gróf Elekes Árpád intézőt, kedves munkatársunkat, az erdélyi gazdasági kar egyik legkiválóbb tagját hívta meg. Sok sikert kívánunk az újabb terezen megkezdett munkájához!

Gabonapiaci szemle. E hó 25-én kellene életbe lépni azon kormányrendeletnek, melyszerint a liszteladások nem az eddigi típus szerint történhetnek, hanem keverve árpa-, tengeri-, burgonya- vagy rizsliszttel hozhatók az eddigi lisztfajták forgalomba. Természetesen külön elnevezés alatt szabad csak a kevert lisztet árusítani, úgy hogy mindenki tisztában lehessen aziránt, hogy nem tiszta búzából, vagy rozsból előállított lisztet vásárolt. A kormány ílymódon véli szabályozni a városi lisztfogyasztást és később fog kiderülni, hogy ezen intézkedésnek meg lesz-e a kellő hatása. A rendelet nyilvánosságra juttatása után igen nagy mértékben nyilvánult meg a kereslet főleg a finomabb lisztfajták iránt, úgy hogy a malmok óriási lisztrendelésekkel vannak ellátva, mely rendeléseket e hó 25-ig képtelenek teljesíteni. A fokozott lisztkeresletnek természetesen következménye volt a további gabonaáremelkedés, úgy hogy a buza ára most, hogy e sorokat írjuk Budapesten 45 K. 40 f. (budapesti tőzsde hivatalos árjegyzőlap, nov. 19-iki szám 77 kg.-os tiszavidéki buza). Azt hisszük, nem csalódunk, ha kifejezést adunk azon véleménynek, hogy a *gabonakereskedelem a közeljövőben holtpontonra jut.* Az osztrák megbízottakkal most folynak a behatározható tárgyalások a maximális árak megállapítása tekintetében és mint hírlik, ez árak a jelenlegiek-nél jelentősen alacsonyabbak lesznek.

A hadsereg lovai közül kívánatos, hogy minél több kerüljön vissza közvetlenül a gazdák kezébe. A Bácsbodrogvármegyei Gazdasági Egyesület ezért föl hívja a gazdaköröknek tagjait, hogy jelentkezzenek azok, akik a hadsereg által kisselejtezt, de tenyésztés céljára teljesen alkalmas lovakat 130 K. körüli árban vásárolni akarnak, továbbá, akik besorozott vemhes kanca-lovak tartására vállalkoznak oly föltétel alatt, hogy leállítás után 6 hónap múlva a kancát jó állapotban visszaadják; a csikók az illetőknek a tulajdonában maradnak.

A Fejérvármegyei Gazdasági Egyesület f. évi november hó 16-án Szekesfehervárott Esterházy László gróf elnöke alatt igazgató-választmányi gyűlést tartott. A választmány Ármos Jenő titkárnak a háboruval összefüggő intézkedésekről szóló jelentéseit helyesítőleg tudomásul vette. Az 1915. évi költségelirányzatot és munkatervet elfogadta, illetőleg annak jóváhagyás végett a közgyűlés elé való terjesztését rendelte el. Az elnökség és választmány hiányzó tagjai helyébe újakat jelölt. Az üresedésben lévő másodelnöki állásra Sárközy Aurél ny. főispánt, pettendi nagybirtokost jelölte. A GEOSz. decemberi nagygyűlésén Esterházy László gróf, Sárközy Aurél, Pajcs Gyula dr., Leopold Lajos és Ármos Jenő titkár fogják az egyesületet képviselni.

A Nyitrai Gazdasági Egyesület folyó hó 16-án Ajtics Horváth Dezső, országgyűlési képviselő, alelnök elnöke alatt igazgató-választmányi gyűlést és rendező őszi közgyűlést tartott. A hadikölcsönjgyűlés ügyének elintézése után a közgyűlés jegyzőkönyvileg megörökítette a harctéren elhalt tagjainak emlékét. Az 1913. évi zárszámadást, valamint az 1913/14. évi működéséről szóló titkári jelentést tudomásul vette. Megállapította az 1915. évre szóló munkaprogramot és költségvetést is. Az igazgató-választmány jóváhagyta az elnökségnek az őszi vetés biztosítása érdekében tett intézkedéseit. Jóváhagyta az egyesület fajbaromfitelepek felosztását. A GEOSz. nagygyűlésére kiküldötte Mezeu Gyula kir. tan., elnököt, Ajtics Horváth Dezső alelnököt, Csobor Béla és Jókay Géza igazgató-választmányi tagokat és Sándorházi Lajos egyesületi titkárt.

Több átirat tárgyalását elhalasztották a háboru utáni időkre.

A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület október hó 28-án Csiki Gyula elnöke alatt tartott igazgató-választmányi ülésén tudomásul vette az alispánnak az átiratát, amely szerint a belügyminiszter jóváhagyta a vármegye közönsége által hozott közgyűlési véghatározatnak azt a rendelkezését, hogy a közegészségügyi ehadó-alap 1913. évi tiszta jövedelmi feleslegéből az egyesület részére az ideai vármegyei segély kiutalható, valamint a földművelésügyi m. kir. miniszternek köszönő leiratát a hadbavonult cselédek hozzátartozóinak tárgyában az egyesület által hozott megállapodás miatt. Tudomásul vették továbbá az OMGE. válaszirátát a kenyérgabona vámjának felfüggesztése tárgyában. Az OMGE. végrehajtó-bizottsági gyűlésén az egyesület képviselőiben Sztójánovits Iván báró és Szalay Géza dr. tagokat küldte ki, akiket az egyesület javaslatainak előterjesztésével is megbíztak.

A bérlok és a hadikölcsönjgyűlés. Glaser Géza gazdátársunk *Földszigetéről* azt írja, hogy a bérlok által a földbirtokosoknál biztosított gyanánt letétbe helyezett készpénz igen célszerűen átváltoztatható lenne a hadikölcsön kötvényeire.

A magyaróvári gazdasági akadémia egyesületei ez évben is megkezdtek áldásos működésüket. A „Magyaróvári Gazdasági Akadémia Gazdasági Egylete” folyó hó 13-án tartotta alakuló közgyűlését a tagok nagy számának jelenlétében. Legány Ödön akadémiai tanár, helyettes védnök, fokozott munkára hívja föl az ifjúságot. Nemcsak fegyverrel, hanem a tudományok művelésével is lehet és kell is szolgálni a hazát. A védnök indítványára a közgyűlés egyhangulag megválasztotta elnökhelyettesnek Wagner Ferenc III. éves hallgatót. Főjegyzőhelyettes: Marek Béla III. éves, főkönyvtáros: Korács Géza II. éves, alkönyvtárosok: Boromiszta Rezső I. éves és Korács Zoltán I. éves, pénztáros: Kéll Jenő III. éves, ellenőr: Maróthy István II. éves, gazda: Schick István II. éves, algazda: Hoffer Mihály I. éves hallgató lett; választmányi tagoknak: Hutta, Liska, Nádas, Schönvisner III. éves; Brucker, Domokos, Topler II. éves és Harlikovits, Pásztor I. éves hallgatókat választották meg. Legány Ödön helyettes védnök indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy Rózsa Imre tanárt az egyesület védnökét, Venglacsik Istvánt és Sulte Farkast az egyesület elnökét és alelnökét, kik most fegyverrel szolgálják a hazát, levélben üdvözlik. A helyettes védnök indítványára a „Gazdasági egyesület” 6000, a „Dal-és zeneegylet” pedig 1000 K. hadikölcsönt fog jegyezni. Véber Arnold III. éves hallgató indítványára az ifjúság maga is ad össze pénzt s azon is fognak hazafias kötvényt jegyezni a Segélyegylet javára. — A gazdasági akadémia segélyegyletében tagnak 50 hallgató iratkozott eddig be. A megnyitó gyűlés f. hó 6-án délután volt, melyet Dellin Frigyes III. éves hallgató, ifjúsági elnök vezetett. Az ideai évben a harctéren lévő Marton Andor dr. tanárelnök tisztét Ormándy János tanár tölti be. A közgyűlés alelnökeinek: Schick István II. éves, főjegyzőnek: Schönvisner János III. éves, aljegyzőnek: Matusovszky Sándor II. éves, pénztárosnak: Wagner Ferenc III. éves, ellenőrnek: Maróthy István II. éves, választmányi tagoknak: Kéll Jenő, Marek Béla és Mészöly Géza III. éves, Domokos Zoltán, Topler Gyula II. éves, Bánffy László br. Boromiszta Rezső I. éves hallgatókat választotta meg. Az egylet a szűk anyagi viszonyok között élő hallgatókat ez évben is fogja segíyezni.

Felosztatott fajbaromfitelep. A „Nyitrai vármegyei Gazdasági Egyesület” fajbaromfitelepét felosztatja s a telepen levő összes tenyészanyagot elárúsítja. A fajbaromfitelep kiváló tenyésztorzsekből lett összeállítva és innen kikerült anyag több kiállításra díjat nyert. Az elárúsításra kerülő anyag darabonként 5—10 korona. Nagyobb mennyiség vételénél megfelelő árendeményt adnak. Bővebb felvilágosítást a gazdasági egyesület titkári hivatala ad.

Jutalmazás. Hosszu és hűséges szolgálatának elismeréséül a földművelésügyi miniszter Setáncsu Illést, Jedlicska Pál m. kir. közalapítványi bérlok bérsgazdáját megjutalmazta. Unger József főszolgabíró 100 K. pénzjutalmat, Bászai Elek, a Bácsbodrogvármegyei Gazdasági Egyesület titkára pedig kintintető oklevelet adott át a becsületes munkában megöszült gazdasági cselédnek.

Burgonyaszáritás. A „Köztelek” f. évi október 17-iki számában megjelent „A burgonya száritása” című cikk Schein Gyula magánmérnök tollából. Azóta többen érdeklődtek címe iránt. A szerző az irodájában (Budapest, IX., Lónyay-utca 41. sz.) az érdeklődőknek készséggel ad közelebbi felvilágosítást.

Gyermeknaptár. Az Országos Állatvédő-Egyesület által kiadott Gyermeknaptár 1915. évi folyama, igen díszes kiállításban, 64 lapon a legkiválóbb írók tollából állatvédő és erkölcsös irányú olvasmányokat tartalmaz. A naptárt 41 igen csinos kép tarkítja. A naptár a legutóbbi évben egynedmillió példányban terjedt el a népiskolákban. A 10 fillér beküldése fejében az egyesület a naptárt bérmentesen küldi szét. Megrendelések az egyesülethez (Budapest, IX., Ernő-utca 11—13.) címzendők.

Csapadékeloszlás és hőmérséklet.

(1914. november hó.)

Vidék	Normális havi eső mennyiség XI/1—30.	Tényleges csapadék XI/1—18. milliméter	Csapadékos napok száma XI/1—18.	Normális havi hőmérséklet °C XI/12—18.	Tényleges havi hőmérséklet °C XI/12—18.	Fagy és hó
I. a	43	3	1	3.1	4.0	Országszerte mérsékeltlen fagyott, több vidéken havazott.
b	43	4	2	3.6	4.1	
c	40	2	1	3.2	4.7	
d	44	16	3	4.6	5.3	
II. a	44	9	3	3.4	4.5	
b	57	18	4	3.8	4.3	
c	50	9	2	3.3	4.3	
d	65	21	5	3.9	4.4	
e	51	23	2	4.7	5.4	
III. a	47	14	4	3.4	4.0	
b	58	17	4	1.5	2.7	
c	51	6	4	3.2	4.0	
d	36	22	5	0.8	2.2	
e	51	10	4	0.9	3.0	
f	47	4	3	2.7	4.0	
IV. a	60	10	4	1.7	3.3	
b	55	8	4	3.4	3.8	
c	42	10	4	3.4	3.8	
d	57	16	5	3.3	4.5	
e	70	?	?	1.4	?	
V. a	44	16	4	4.8	5.5	
b	58	14	4	4.3	5.5	
c	58	18	4	4.4	5.5	
d	43	3	2	2.7	3.1	
e	33	2	1	2.0	3.0	
f	41	7	3	2.8	4.4	
g	34	2	2	2.8	5.5	
h	34	1	1	2.2	4.3	
i	31	0	0	1.5	2.4	

Időjárás.

Budapest, november 18.

Még az elmúlt hét elején beállott keményebb hideg sem törte meg a mostani időjárásnak enyhe jellegét. Nov. 12-én és 13-án elég erős fagy járt az országban, de különösképpen csakis az Alföldön mutatkozott a fagy keményebbnek. Így például Debrecenben, Nyiregyháza, Turkevén, Nagybecskerekén 5 és 6 fokkal szállott az éjjeli hőmérséklet a fagypontra alá. Már az Alföldön, különösen nyugat felől szegélyző hegyes-dombos vidéken lényegesen enyhébb volt a fagy, mint például Keszthelyen, Magyaróváron, Berényben, ahol az éjjeli lehülés alighogy elérte a fagypontra. Jótórmán még enyhébb volt az időjárás Erdélyben. A nappali felmelegedés elég tetemes volt, annak ellenére, hogy majdnem állandóan köd fátyolozta az eget és a borultság foka egyébként is elég nagy volt. De éppen ez a párás burkolat óvta meg a talajt attól hogy a fentjelzett két éjjel kivételével, éjjelente túlságos hőkisugárzás álljon be.

Előkelő részvénytársulat Budapesthez közel fekvő, mezőgazdasággal kapcsolatos erdőgazdaságához

főerdészt v. gazdasági intézőt

keres, ki mindkét üzemben teljes jártassággal bír. Teljesen felszerelt ajánlatok **Margittay Richárd** nevről. Budapest, Zoltán-utca 2. küldendők. 6051

Kimutatás a ragadós állatbetegségek elterjedéséről.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1914. november 18.

A betegség neve	Fertőzve volt		Halott		Mult évi	
	K	U.	K	U.	K.	U.
Lépfene	74	83	72	77	129	136
Veszétség	143	157	150	160	152	157
Takonykór	14	16	15	17	29	34
Szaj- és körömfájás	2470	18771	2546	20463	422	2491
Juhhimlő	22	34	24	36	56	126
Ivarsz. hóly. kiütés	5	9	6	10	—	—
Rühkór	46	154	54	162	95	129
Bivalyvész	39	60	39	59	22	45
Sertésorbánc	53	108	71	158	189	488
Sertésvész	337	1643	391	1876	732	2911

Ausztriában 1914. év nov. 11-én fertőzve volt: veszétséggel 9 k. 11 u., takonykórral 4 k. 5 u., rag-szaj- és körömfájással 830 k. 6102 u., sertésvészszel 75 k. 106 u.

Németországban 1914. év szept. 30-án fertőzve volt: takonykórral 9 k. 9 u., rag-szaj- és körömfájással 2561 k. 9764 u., sertésvészszel 915 k. 1278 u., rag-tüdő- lobbal — k. — u.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Napijelentés a gabonátözsderől.

1914. november 20.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Elkelt néhány ezer mássa buza tartott árak mellett Roszban az üzlet nem változott. Budapest paritásban 35— koronát fizettek.

Takarmánygyárban az üzlet irányzata tartott maradt. Budapest paritásban 29-20 koronát fizettek.

Zabban az üzlet irányzata esendes volt. Budapest paritásban 23— koronát fizettek.

Tengeriben az üzlet szilárdult. Budapest paritásban 24-60 koronát fizettek.

Eladatott:

Buza: Pestvidéki: 200 mm. 79 k. 4570 K., 150 mm. 74 k. 4530 K., 300 mm. 74 k. 4450 K., 100 mm. 73-5 k. 45-05 K. malomba.

Bacsikai: 500 mm. 74-5 k. 4470 K. Felsőmagyarországi: 200 mm. 76 k. 44— K.

Bánati: 135 mm. 77 k. 43-80 K. kev., 400 mm. 76 k. 42-20 K., 1400 mm. 75 k. 44-90 K.

Rosz: 100 mm. 35— K., 100 mm. 35— K., 100 mm. 34-95 K., 200 mm. 34-90 K. kpfp.

Zab: 200 mm. 23— K., 100 mm. 23— K. kp.

Tengeri: 100 mm. 24-40 K. kp. kocsira.

Az árak 100 kilogrammonként, koronákban értendők.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-u. 1914. november 20-án. A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Fölhoztak a szokott községekből 125 szekér réti szénát, 55 szekér muhart, 5 szekér zsupszalmát, 35 szekér alomszalmát, — szekér takarmányszalmát, — szekér tengeriszárt, 20 szekér lucernát, zabosbükönnyt stb., — zsák szecskát.

A forgalom: közepes.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna I. r. ó 880—1040, réti széna II. r. ó 600—840, réti széna I. r. új 880—1040, réti széna II. r. új —, réti széna csomagolásra —, muhar 840—1100, zsupszalma 640—800, alomszalma 400—580, takarmányszalma —, tengeriszár —, zabosbükönny (új és ó) 700—1000, lóhere —, lucerna 900—1060, köles —, sarju 540—900, szalmaszezka —. Összes kocsiszám 240. Összes súly 288,000 kg.

Vetőmagvak.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete vetőmagosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Lóheremag e héten is a fődeklódés tárgyát képezte egy a belföldi szükséglet fedezésére, mint kivételre. Az arankamentes és tisztításra alkalmas minőségek, melyekből kisebb mennyiségben került kiállításra a piacra, rendkívül élénk keresletnek örvend, szilárd irányzat mellett.

Lucernamag irányzata szintén továbbra is szilárd, a kínálat hazai árában hiányzik.

Tavaszi búkköny irányzata továbbra is szilárd és e hét folyamán ára ismét emelkedett.

Miközben kevés a kínálat, irányzata emelkedő.

Baltacim élénk keresletnek örvend, a jó minőségű áru szilárd irányzatot követ.

Nyersáruért az árak 100 kg.-ként a következők:

	korona
Lóheremag természetből arankamentes	220—250—
„ arankamentességre alkalmas	195—205—
„ nagyaránkás	135—155—
Lucernamag természetből arankamentes	180—210—
„ szép sárgaszínű	155—170—
„ kereskedelmi áru	135—145—
Mak	98—100—
Lenmag	34—35—
Köles	25—25.50
Baltacim	42—48—
Búkköny tavaszi	30—35—

Azon magvak árára vonatkozólag, melyek ezen rovatban jegyezve nincsenek, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete vetőmagosztálya (Budapest, V., Alkotmány-u. 29.) készséggel nyújt minta beklódása mellett felvilágosítást.

Liszt, örlemények és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete abraktakarmányosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Tekintve, hogy a fővárosi malmok lisztrendeléseket egyáltalában nem fogadják el, jegyzéseket sem küldhetnek. Nemely lisztfajták teljesen hiányzanak és azonnali szállításra a lisztárak 60 és 68 korona között változnak.

A többi abraktakarmányok árak a következők voltak Budapestén zsákkal teljes vagonrakomány vételénél 100 kg.-ként:

Finom buzakorpa azonnali szállításra	15-60—15-80
Goromba buzakorpa prompt szállításra	16-20—16-40
8-as takarmányliszt azonnali szállításra	20-40—20-60
Rozskorpa azonnali szállításra	16-20—16-40
Arpadára és árpaderce	—
Malomkocoly azonnali szállításra	16—16-20
Budapesti gyári repcepegácsa	18-50—19—
Szárított moslék zsák nélkül ab szeszgyár	16-50—
Szárított repaszelet zsák nélkül ab cukor-gyár	11-25—11-50
„Miksa” tejelő takarmány ab Halvan	14-75—
Szörpé 48—50% cukortart. hordó nélkül ab cukor-gyár	—
Lukullus ab Budapest	27—

Gazdasági áruszükségleti cikkek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete árusztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Zárulékok: Az üzlet kissé nyugodtabb hangulattal indult meg, később azonban a gyengébb sertésfelhajtások és emelkedő sertésárak behatása alatt ismét határozottan megszilárdult, úgy hogy a multheti árak kerültek felszínre. A disznózsír ára a múlt héttel szemben néhány koronás áremelkedést is mutat.

A magánforgalom jegyzései:

I. r. fehér forrázott táblaszalonna, friss áru, nagyobb kocsirakományok vételénél nehez minőségű	216—218 K.
Könnyebb minőségű	210—212 K.
I. r. pestvárosi disznózsír, nagy hordókban 100 kg.-ként, minden levonás nélkül.	216—218 K.

Szeszüzet.

A szeszüzletben a forgalom e héten is élénk volt és a vételkedv kielégítő, a kínált tételek szilárd árákon a legutóbbi zárlatjegyzés szerint zárulnak.

Elkelt finomított szesz nagyban adózva 211—212— koronáig, adózatlanul 72—73— K.-ig, míg ellenben kisebb tételek adózva 2—3 K.-val drágább árban kelttek. Denaturált szesz változatlanul szilárd és hordó nélkül 57—58— koronáig kelt kőtsére. Egyes barellök drágábban.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz az termelő állomás kampányzállításra gyéren volt ajánlva és jegyzésen alul 250 koronáig kelttek el. Fix árban 2 koronával többet fizettek.

Budapestén a kontingens nyersszesz ára 64—65 K.

Budapesti jegyzés:

	nagyban	koronákban
Finomított szesz adózva	211—212—	—
Finomított szesz adózatlan	72—73—	—
Nyersszesz adózva	209—210—	—
Denaturált szesz	57—58—	—

* Új adó és hordó nélkül.

A budapesti tojástözsde árjegyzései.

1914. november 19.

Tiszavidéki: eredeti ————— 188—190— K.
Kosáráru (714 darab 1 K.) átszámítva 198-64— — K.

Irányzat: szilárd.

Időjárás: hűvös.

Megjegyzések: Németország: kereskedők még a legkisebb tételre is összevásárló tevékenysége következtében áruhiány észlelhető.

Budapesti juhvásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1914. november 16.

Főlhajtatott:

Magyarországból	1429 drb juh	— drb kecske
Szerbiából	— drb juh	— drb kecske
Összesen	1429 drb juh	— drb kecske
Eladatlan maradt	— drb juh	— drb kecske

Á r a k

(kilogrammonként élőszuliban, korona értékben).

	kg.	páronként	kor.
Hízott ürü	— drb	— fill.	—
Feljavított juhok	—	54—58	—
Kiverő juhok (anya)	—	42—54	—
Kisváltó kosok	—	44—48	—
Durvaszórt juhok	—	50—53	—
Kecskek	—	—	—

Irányzat: vontatott, az árak 3—4 fillérel kilogrammonként hanyatlottak.

Budapesti szurómarhavasár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1914. november 17.

Á r a k:

	(kilogrammonként élőszuliban fillérekben)
Főlhajtatott:	I. oszt. II. oszt.
Magyarországból élő borjú	197 drb 116—140 106—114
„ rugott	40 „ 76—100
„ leszurt	— „ —
„ éves növendék	2 „ —
Ausztriából élő	— „ —

Á r a k:

	kor. értékben páronként
Magyarországból élő gődölye	— drb —
„ barány	— „ —
„ leszurt barány	— „ —
Ausztriából	— „ —
Ausztriából élő barány	— „ —
Összesen:	239 drb

Eladatlan maradt — darab élő borjú, — darab rugott borjú, — darab élő barány, — darab leszurt barány.

Irányzat: élénk, az árak szilárdak.

Budapesti vágómarhavasár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1914. november 19.

Főlhajtás összege:	Minőség szerint:		
Új felhajtás	6784 drb	Előrendű hízott	141 drb
Mult vásárról	— „	Másodrendű	6442 „
visszamaradt	— „	Alőrendűt minőség	— „
Összeg	6784 drb	ség	122 „
Eladatlan vágóhúdra	—	Növendékmarha	38 „
		Bivaly	41 „
		Összeg	6784 drb
Származási hely szerint:	Nem szerint:		
Magyar eredeti	2670 drb	Bika	246 drb
Magyar tarka	4032 „	Ökör	2547 „
Bivaly	41 „	Tehén	1991 „
Horvátors. marhák	41 „	Növendék-bivaly	— „
Boszniai marhák	— „	Összeg	6784 drb
Összeg	6784 drb		

Á r a k

(100 kg.-ként élőszuliban minden levonás nélkül fillérekben.)

1914. november 19	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hízott ökör	102—116	82—100	62—80
Tarka hízott ökör	108—132	86—106	60—84
Konzerv ökör	—	—	—
Tehén	94—110	80—92	60—78
Bika	96—112	82—94	66—80
Növendékmarha	—	56—84	—
Bivaly	—	44—84	—

Irányzat: lanyhább, az árak elsőrendűnél változatlan, bikáknál 1—2 koronával emelkedtek, gyengébb minőségűnél 1—2 koronával hanyatlottak métermázsánként.

Budapesti lóvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1914. november 19.

Főlhajtott:	Árak
	(drb-ként, kor)
Jobb minőségű csikó, remonda	40 drb 170 —
Könnyű kocsiló (jukker)	90 " 250—480
Nehéz " (hintós)	70 " 400—820
Igás kocsiló (nyugati vér)	100 " 320—1500
" könnyű	163 " 170—400
Fuvaroslovak	110 " 130—260
Parasztlovak	190 " 50—150
Alarendelt minőség	401 " 16—60
Összesen	1164 drb

Eladatlan maradt — 741 drb
 Irányzat: közép. Székesfehérváros levágásra vásárolt 159 darabot 72—130 K-ig.

Budapest-ferencvárosi zárt sertés vásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1914. november 19.

Heti felhajtás	Összege	Értékelt vagon	Értékelt összesen darab	Eladott	Eladatlanul maradt
november 13-tól					
november 19-ig		385	15381	17748	481

Nap	Napi árak fillérben					
	Óreg nehéz párónként 280—350	Párónként 300 kg-on felül	Párónként 220—300 kg.	Könnyű 220 kg.	Husos fajta	
1) nov. 13.	—	—	—	—	—	—
nov. 19.	—	—	—	—	—	—
2) nov. 13.	160—164	180—184	162—176	156—168	—	—
nov. 19.	163—174	188—194	176—188	168—188	—	—

1) Az árak elősúlyban levonás nélkül értendők.
 2) Az árak elősúlyban párónként 45 kg. elősúly és 4% levonással, kilogrammokban értendők.
 Irányzat: a vásár élénk, az árak 8—20 fillérrel emelkedtek.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4% levonással vevő javára értendő.)

Óreg nehéz párónként	400 kg. felül	fillér
Óreg közép	300—400 kg.	—
Fiatál nehéz	320 kg. felüli súly	180—183
Fiatál közép	250—300 kg.	180—184
Fiatál könnyű	250 kg.	—

A hizott sertésüzlet irányzata: élénk.
 Kőbányára egészséges sertések forgalmi korlátozás alatt levő területekről is szabadon szállíthatók. A felküldési szándék a kerületi állatorvossal közlendő, ki mindenkor szolgál a szükséges utbaigazítással.

Soványsertés-árak.

(Kredeti tudósítás Url Rezső sertésbizományos VIII. k. Népszínház-utca 22., a „Köztelek” részére.)

1914. november 17.

	kilogrammig	fillér
Sertésvészén átment sertések	60—100	110—112
" " " " " "	100—120	112—120
" " " " " "	120—160	120—130
" " " " " "	160—200	130—140
Sertésvészén át nem ment	60—100	100—100
" " " " " "	100—120	100—110
" " " " " "	120—160	110—120
" " " " " "	160—200	120—130

Árak elősúlyban kilogrammonként 4% engedmény.
 Irányzat: nehezebb súlyú sertésekben szilárd.

Bécsi juhvásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1914. november 19

Főlhajtás:	drb	Árak:	fillér
Magyarországból	1040	Angol husos ürök	—
Galicziából	—	Elsőr. hizl. ürök	66—72
Oszt. tartományokból	—	Középm. hizl. ürök	58—65
	—	Selejtes juh	—
Összesen	1040	Anyajuh	—

Irányzat: élénk, a prima juh ára a multheti árakhoz viszonyítva 2—3 fillérrel emelkedtek.

Bécsi sertés vásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1914. november 17.

Főlhajtás:	drb	Származás szerint:	drb
Minőség szerint:		Magyarországból	
Hussertés	5241	husos	3214
Zsirsertés	7483	Magyarországból	
Összesen	12724	zsirfajta	7483
		Galicziából	—
		Oszt. tartományokból	2027
		Németbirodalomtól	—

Eladatlan maradt — 432 **Összesen** — 12724
 (Árak kilogrammonként elősúlyban fogyasztási adó nélkül, fillérben):

Elsőrendű magyar zirsertés	168—170 kiv.	172
Középsertés	158—166	—
Óreg sertés	158—166	—
Könnyű és szedett sertés	140—154	—
Szűdő (lengyel, erdélyi)	120—140 kiv.	144

Irányzat: szilárd és élénk, a felhajtás kevésnek bizonyult, elsőrendű zirsertés 6—8 fillérrel, a többi minőségű hizsertés pedig 4 fillérrel drágult. Hussertés is kevésnek bizonyult, azoknak ára is 4—6 fillérrel drágább lett, viszonyítva a múlt vásárhoz.

Bécsi szurómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1914. november 19.

Főlhajtás:	Árak
	(kg-ként fillérben tisztá súlyban) I. oszt. II. oszt.
Magyarországból élő borjú	— db
leölt	—
Ausztriából élő borjú	—
leölt	4000 " 154—176 132—152
Magyarországból leölt bárány	128 " 28—40 K. párja
Ausztriából leölt	—
Magyarországból leölt sertés	3750 " 166—192 148—164
Ausztriából leölt juh	—
Magyarországból leölt juh	377 " 108—132
Ausztriából leölt	—
Összesen:	7255 db.

Irányzat: élénk, mivel a kevesebb kínálat miatt az elsőrendű borjú 4 fillérrel, a többi minőségű pedig 6—8 fillérrel drágult. A zirsertés 10 fillérrel drágább lett, a multheti árakhoz viszonyítva.

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1914. november 16.

Felhajtás összege:	drb	Minőség szerint:	drb
Hizott marhában felhajtás	2677	Hizott marha	2464
Csontozni való marhában felhajtás	1891	Legelőmarha (Wiedew.)	213
Összesen	4568	Csontozni való	1891
Eladatlan maradt	14	Összesen	4568

Származási hely szerint:	Nem szerint:		
Magyarországi	2540	Ökör	2158
Galic. és bukovinai	—	Bika	608
Oszt. tartományokból	2028	Tehén	1786
Boszniai	—	Bivaly	16
Összesen	4568	Összesen	4568

(Árak 100 kilogrammonként elősúlyban, koronaértékben fogyasztási adó nélkül.)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
1914. nov. 16.			
Magyar hizott ökör	108—118	100—106	88—98
Galiczi hizott ökör	—	92	—
Tarka hizott ökör	122—136	114—120	100—112
Bikák	88—108	—	—
Hizott tehén	92—116	—	—
Legelőmarha	90—98	—	—
Csontozni való marha	56—76	—	—
Kisgazdák hizó ökre	—	—	—
Bivaly	—	—	—
Konzerváru (solt)	—	—	—

Irányzat: a kevesebb kínálat miatt a vásár kezdete szilárd és élénk volt, elsőrendű hizóökör 2—3 koronával, a többi minőségű, épp úgy a konzervóör 3—4 koronával drágább lett, a bika, tehén és csontosmarha is 3—4 koronával drágább lett.

Szerkesztői üzenetek.

P. M., Prügy. A hadsereg számára elvitt lovak ára kétségtelenül meg fog téríteni, amennyiben ezt meg nem kapná, vagy a megítelt térítéssel megelégedve nem lenne, jogában áll igényét az illetékes községi előjáróságnál írásban vagy szóval bejelenteni. R.

V. né, Litér. Abban tökéletesen igaz van, hogy hasznosabb kevesebb fejőstehent tejelőképességüknek megfelelően takarmányozni, semmint 27 tehent tisztán csak polyván, árpaszalmán és répán tartani. Ezért legkevésbé sem csodálkozunk azon, hogy tehenei naponta csak mintegy 100 l. tejet adnak. Az kétségtelen, hogy az abraktakarmányok most igen drágák, de mellőzésük csak annak ajánlható, aki sok jó szénával rendelkezik, ámde tehenei egy szál szénát sem kapnak. Mi tehát föltétlenül valamely abraknak etetését tanácsoljuk s ez különféle lehet, pl. árpa-, tengeri- vagy ocsudara, ha tudnillik ezek valamelyikével rendelkezik, ha pedig az abrakot vásárolni kellene, akkor főleg a korpát s a nyolcas lisztet ajánlanánk, mert tehenei nemcsak fehéjében, de keményítőértékben is szűkölködnek. Urát leggerszerűbben úgy győzheti meg az abrak használatának előnyös voltáról, ha pl. 2—3 jobb tehének naponta tejhozamát az eddigi takarmányozásnál állapítja meg s azután fejenként 1—2 kg abrakot etetve néhány napig újra megméri a tejüket. Így azután ura megfogja tudni, hogy az abrak által előidézett tejszaporulat fölér-e az abrak árával, mert az elfogult ember csak annak hisz, amiről saját szemével győződik meg. Cs. I.

B. M., Gyulafehérvár. Kérdésére kimerítő választ csak a bérleti szerződés teljes ismerése mellett adhatunk, a feltételek betekintése nélkül érdemi választ nem adhatunk. Amennyire a levelben közölt tényállásból megállapíthatuk a bérbeadóval szemben kártérítési joga van, ennek összege azonban természetesen csak a bérlet átvétele alkalmával lesz szakértők útján megállapítható. R.

H. F. Kőröly. Külön javadalmazásra csak erre vonatkozó megállapodás esetében tarthat számot. R.

Vilaghaboru. A birtokos felmondása feltétlenül jogos. A felmondási idő betartásával a szolgálati szerződést bármelyik fél bármikor megszüntetheti. A felmondási idő alatt őt s illetve ferjét összes természetben és pénzbeli járandóságai minden levonás nélkül megilletik. A helyettesnek lakást adni — feltéve, hogy lakásában megfelelő hely áll rendelkezésére — tartozik, ennek bérét azonban a birtokos megtéríteni köteles. A felmondási idő leteltevel a lakást elhagyni, illetve a birtokosnak átadni tartozik. R.

B. J. Pozsonyvárad. A gazdatiszt hadbavonulása véleményünk szerint a szolgálati szerződést meg nem szünteti s a hadbavonult családja szerződés szerinti járandóságait a bevonulás ideje alatt is követheti. Erre vonatkozólag törvényes rendelkezésünk nincsen, mivel a gazdatiszti törvény megalkotása alkalmával a háboru esetére nem providáltak: ezt kívánja azonban a méltányosság s ez olvasható ki a gazdatiszti törvény 9. és 10 §-ából. 2. A helyettesse által elhasznált s az őn tulajdonát képező zöldség és egyéb vetemény árának megtérítését véleményünk szerint joggal követelheti. R.

B. F. A beszolgáltatott járművekről azoknak átadásánál az átvétele bizottságnak az 1912. évi LXIX. t.-c. 17. §-a értelmében elismervényt kellett volna adnia, amelyben a fogatért járó váltásösszegnek is beun kellett volna lenni. Ezen elismervény a községi előjáróság bizonylatával is pótolható. A fogattal elküldött gazdasági cselekedet szolgálati szerződése meg nem szűnik s annak béré tövölletében is kiszolgáltatandó. A cselekedet részére kintalt napi 3 korona, mint ellátási költség, öt illeti meg. R.

ERŐTAKARMÁNYGÁR R.-T.
 Budapest, V., Nádor-u. 30.
 Ajánlja:
lovaknak és hizóknak
„DERBY”
 melasse erőtakarmányát
 á korona 14.—
„MILKA”
 tejelő takarmányt
 á korona 14.75 ab Hatvan, per 100 kg.,
 kölcsönzsákokban.
 1914. október és 1915. május havi szállításra,
 kb. egyenlő részletten. Tisztaságot
 és beltartalomért szavatolunk.
 Száritott répaszelet, folyékony melasse,
 száritott tengeri moslék és
 különféle pogácsákban legolcsóbb
 bevásárlási forrás. 5702

Takarmánykészítőgépek,

szecskevágók kézi-, járgány- és gőzhajtásra, répvágók, darálók a legjobb, legcélszerűbb, teljesen üzembiztos kivitelben.

Umrath és Társa, Budapest, V. ker., Vilmos-császár-ut 60. sz.

Gyártunk: lokomobilokat, gőzcéplőgépeket, szalmasajtókat, szalmaakazalozókat, járgányokat, cséplő- és tisztító-gépeket, takarmánykészítőgépeket, vető- és aratógépeket, borsajtókat, szivattyúkat.

Kivátna ingyen küldünk gazdagon illusztrált árjegyzéket és ajánlatokat.

Finom és goromba

**buzakorpa, valamint
rozskorpa,
takarmányliszt,
malomkonkoly,
malombükköny,
bükkönydara,
buzaocsu**

egész évi kérésre is, frankó bármely állomásra, jutányosan kapható.

Mandl Zsigmond, Makó.

Kocsiárucsarnok Budapest, IX. ker., Köztelek-utca 4. sz.

Kocsiárucsarnok szövetkezet a monarchia legnagyobb kocsiraktára a Rákóczi-uti raktárát áthelyezte IX., Köztelek-utca 4. szám alá. Árjegyzéket kívánatra bérmentve küld.

PALMA

WOHANKA FELE

NYERSOLAJ MOTOROK és LOKOMOBILOK. ÜZEMKÖLTSEGEK. NAGYSÁG SZERINT 1 1/2-2 fillér

ORÁNKÉNT és LŐERONKÉNT. NINCS ROBBANÓ-TUZ-VEZÉLY! MINDEN PÉNZÜGYÖRI ELLENŐRZÉS és ENGEDÉLY NÉLKÜL.

WOHANKA és TÁRSA BUDAPEST

V. VACZI KORUT 76

HONIGYÁRMÁNYI

TELEFON 12-80

MUNKÁCSY GYULA

BUDAPEST VI. KIRÁLY-UTCA 102

A SZAB. SARKÁNY KÉMÉNYTÖLDŐK ÉS FALAZÁSNEVELŐ TŰZHELYEK MA MÁR ORSZÁGOS HIRŰEK.

KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET.

Gőztelepek

felülvizsgálatát, rendbehozatalát. (teljes üzemp próbákat, indikálást, gőz- és szénfogyasztásmérést, beállításokat stb.)

Gáz- és nyersolajmotoroknál hibamegállapítást, üzemp próbákat, beállításokat.

Uj gépbeszerzéseknél előzetes felvételeket, teljes tervezéseket eszközöl 5808

Zsiros Károly okl. gépészmérnök

Budapest, I., Állás-ut 26. Telefon: József 48-83.

Akáccsemete

1 éves, magról nevelt, homokon nőtt, kitűnő gyökérrzellettel, jól beérett hajtásokkal, elsőrendű minőségben

	100 db	1000 db	10.000 db
160 cm.-en felül	2,50 K	18.- K	— K
130-160 cm.	2.- K	15.- K	130.- K
100-130 cm.	1,50 K	12.- K	100.- K
70-100 cm.	1,20 K	10.- K	80.- K
40-70 cm.	1.- K	8.- K	60.- K
20-40 cm.	1.- K	6.- K	40.- K
20 cm.-ig.	1.- K	4.- K	25.- K

Nagyobb vételnél árengedmény! Megrendeléseket elfogad **KLÁR és DEMETER** faiskolája, NYIREGyhÁZA, Felsősimapuzsta. 6029

MEZEI EGEREK

végleg **kipusztulnak** egérméreggel preparált buzám felhíntése után. Két évtized óta Dunántul legtöbb uradalmaiban használják. Tíz holdra 2 kiló elég. Tehát **erősége folytán ötödrésze kell, mint más irtószerből,** vagyis dacára magas árának, mégis legolcsóbb.

Árak:	5 kg.-os láda	13 kor.
	10 kiló	25 kor.
	50 kiló	120 kor.
	100 kiló	230 kor.

A pénz előzetes beküldése, vagy utánvét mellett 3 napon belül küldi

Dr. FLESCH E. „Magyar korona” gyógytár, chemiai laboratóriuma, GYŐR.

A megrendeléshez hatósági engedély csatolandó.

6040

Marhavész ellen

legjobban védekezhet istálló-jának többszöri meszelése és fertőtlenítése által. Ezen munka végrehajtására legalkalmasabb a

Krása-féle Fix

gyorsmeszelő- és fertőtlenítő-gép, melyből több ezer van használatban. Kérje még ma a 177. számú árjegyzéket.

KRÁSA RUDOLF

Wien, VII., Kirchengasse 29.

EREDETI STOCK MOTOREKE

a teljesítménynek, talaj- és terepviszonyoknak megfelelő nagyságban és lóerőszámmal, előre-hátramenettel, gépi kiemelő szerkezettel berlini gyárunkból

azonnal szállítható.

A vasuti szállítás a háborus állapotnál sem szenved késedelmet.

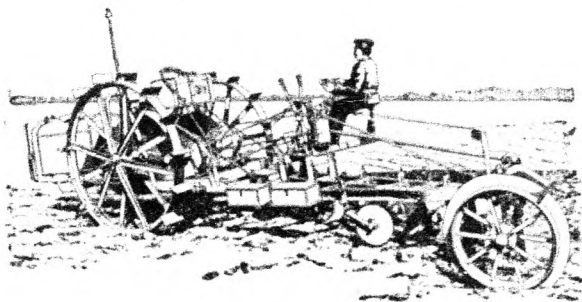
Vezérképviselet:

MUNKÁCSI ÉS BÁNKI

okleveles gépészmérnökök mérnöki irodája,
BUDAPEST, V., KLOTILD-UTCA 4.

Sürgőnycim: „Diplings“

Telefon: 76-94.

1000 gép üzemben.

6 éves referenciák tartósságra.

Számos utánrendelés.

MEZŐGAZDAK ÉS ÁLLATTENYÉSZTOK!

Aki mindenféle vágóállatot: ökröt, sertést, borjút stb. eladni akar, aki fejőstehenet, beállítani való állatot, röviden különféle nemű és fajú tenyész- és haszonállatot venni akar, folyamodjék az „ÁLTALANOS OSZTRÁK ÁLLATTÉRTÉKESÍTŐ TÁRSASÁGHOZ (Allgemeine Österreichische Viehverwertungs Gesellschaft) WIEN III., Zentralviehmarkt St. Marx. Sürgőnycim: Viehverwertung Wien. Felvilágosítások állat bevásárlása és értékesítése dolgában készséggel és ingyen adatnak.

5724

1000 drb 2 éves toklyót

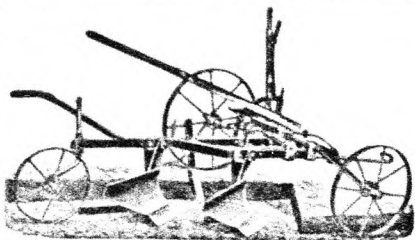
keres megvételre, esetleg két falkában, a Tápibérgazdaság, Győrasszonyfán és végső árajánlatot kér.

0001

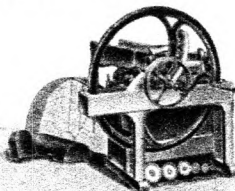
Ajánlom a t. Gazdaközönségnek azonnali szállításra

Sack Rudolf

általánosan legjobbaknak ismert valódi egytemes és többvasu acél-ekéit, motorhoz való többvasu ekéit, vetőgépeit és boronáit.

Sack-féle ZH9 kettőseke.

Szecskavágógép.

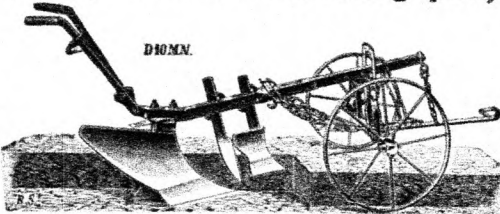
Raktáron vannak a DEERING-féle tárcsás boronák, darológépek és benzinmotorok.

APOLLÓ meszelő-, fertőtlenítő- és permetezőgépek.

Valódi WESTFALIA műtrágyaszórógépek, legjobb rendszerű

szecskavágó- és répvágógépek. Reform takarmányfüllesztők, golyós- és hengerescsapágyakkal bíró járgányok, szalmakötélfonógépek,

burgonyaosztályozógépek és egyéb mezőgazdasági gépek és eszközök elsőrendű minőségben, nagy választékban kaphatók

Sack-féle egytemes eke.

PROPPER SAMU mezőgazdasági gépraktárában,
Budapest, V., Vilmos-császár-ut 52.

Árjegyzékek és felvilágosítások kivanatra ingyen és bérmentve!

Most jelent meg:

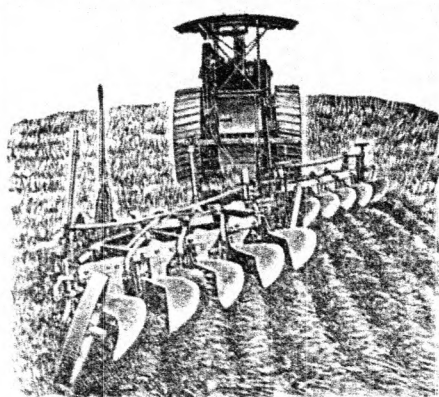
MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI SZOCIÁLPOLITIKA

Irta: Dr. Czettler Jenő

Ára 30 korona

Ezen 1103 oldalra terjedő rendkívül értékes mű tartalmából felemlítjük a következő főbb fejezeteket: Alapvetés. ♥ Gyakorlati mezőgazdasági szociálpolitika — Birtokpolitika. — A hiteltermelési politika. — A kisgazda mint arutermelő. — A munkaerő védelme. — A Kisgazdak és mezői munkások társadalmi nevelése. — A falusi kultúra védelme. ♥ Gazdasági munkásügyi politika — A gazdasági munkás védelme általában. — A mezőgazdasági munkajog. — A gazdasági munkás mint önálló termelő.

Megrendelhető a „Pátria“ r.-t. gazd. könyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25.

A galántai ekeversenyen

is újból beigazolódott, hogy a

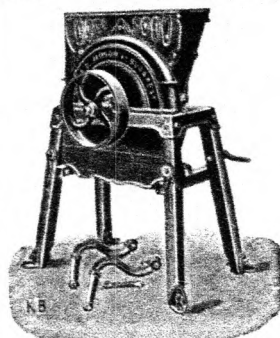
MacLAREN tulhevitős GÖZEKE

50 és 100 HP nagyságban, a legmodernebb, legszolidabb, legmegbízhatóbb és a leggazdaságosabb szántógép.

Bővebb felvilágosítást egy ezen kettősrendszerű gőzekéről, valamint a Garrett-féle magajáró, mint a legjobb kivitelű valághírű gőzcséplőkről, gőzteherautókról, gőzúthengerekről stb. szívesen nyújt a magyarországi vezérképviselő:

FLEISCHL SAMU cég, Budapest, V., Nádor-u. 28.

Idénygépek: Szecskavágók, répavágók, hengeres és tárcsás darálók, tengerimorzsolók kézi- és erőhajtásra, olajpogácsatorók, gyökmosógépek, takarmányfüllesztők stb. ::

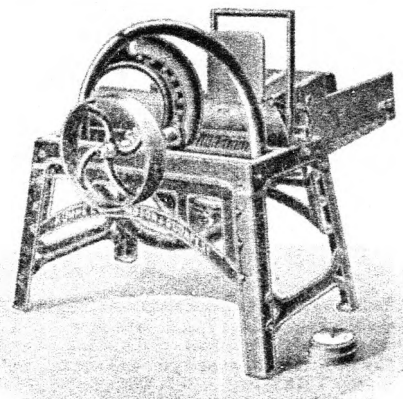

„KÜHNE“ mezőgazdasági gépgyár r.-t. ::
Moson.

Főraktár:

BUDAPEST, VI., Vilmos-császár-ut 59.

Fiókraktárak: **Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.**

Teljes
takarmánykészítőberendezések
és tejgazdasági felszerelések.

Hofherr-Schranz és Clayton-Shuttleworth R.-T.

BUDAPEST, VI., Vilmos-császár-ut 57.

Ajánlja: Egyesített „FFK“ jegyü

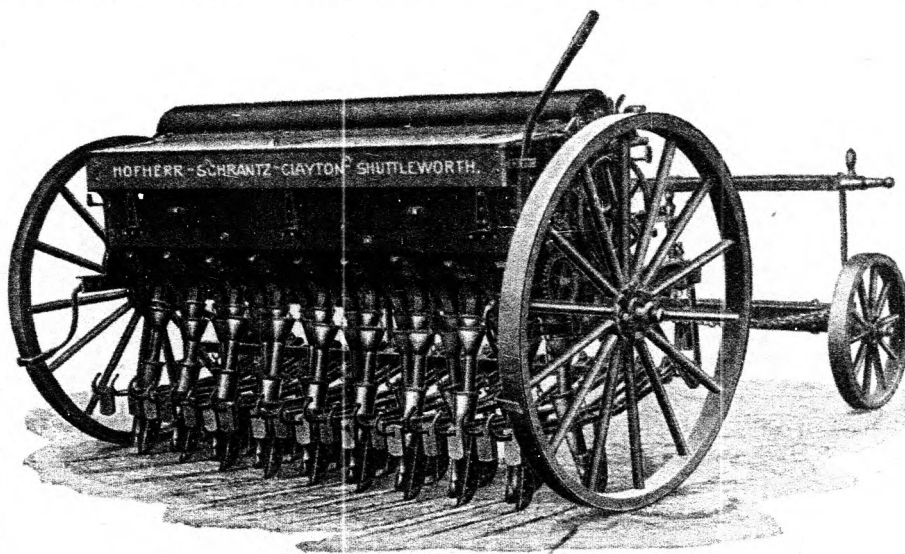
„HOOSIER“
vetőmag- és műtrágya-
vetőgépeit,

melyek a vetőmagot és a műtrágyát egyidejűleg sorba vetik.

Egyszerű szerkezet. **KÖNNYŰ KEZELÉSI MOD.** Megbízható vetés.

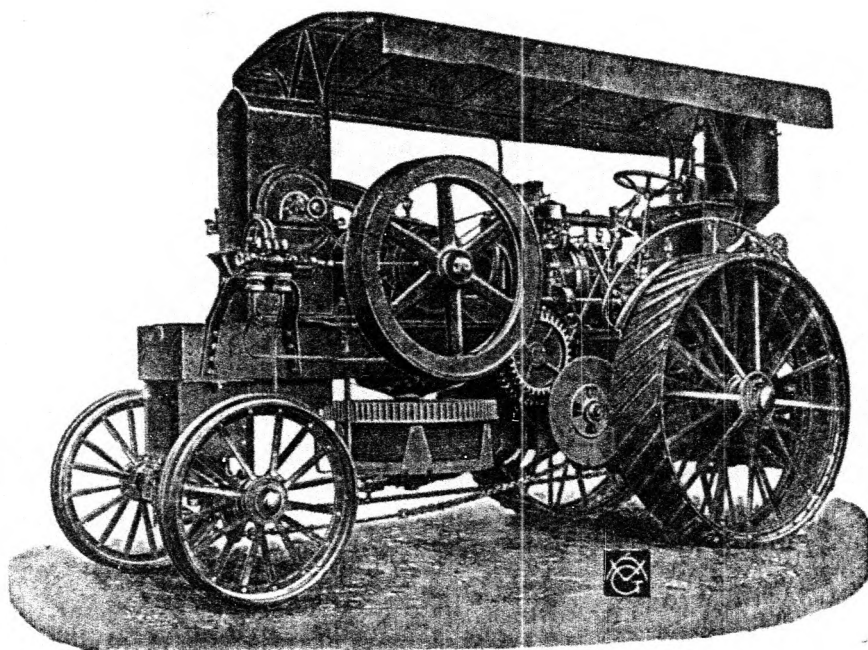
Ajánlja továbbá „Voss“-féle szabadalmazott trágyaszórógépeit, melyek mindenütt a legjobbaknak vannak elismerve.

Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kétgéprendszerű „ASTRA” GÁZEKÉK

A létező
legolcsóbb
szántási
üzem-
költségek!

Nagy
teljesítő-
képesség!
Biztos
üzem!

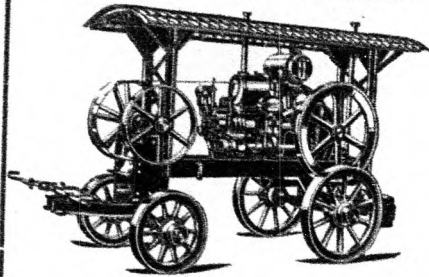
Tüzelőanyagfogyasztás óralóerőnként kb. 480 gramm faszén (2:4 fillér).

Több ekekészlet azonnal szállítható.

Felvilágosításokkal szívesen szolgál:

**A Magyar Királyi Államvasutak
Gépgyárának Vezérügynöksége**

Budapest, V., Vilmos-császár-ut 32.

LANGEN és WOLF**motorgyárosok**
Budapest, VI., Váci-körút 59.

Szállítják a világhírű eredeti

„OTTÓ“

motorokat,

benzin-

lokomobilokat.

Kitűnő referenciák!

BENZOL

motorüzemekhez és traktorokhoz (benzin helyett)

helytt, raktár Budapest pr. 100 kg. K 54.—
 helytt, vasút Schönbrunn-Wittkowitz .. „ 100 „ „ 51.—
 utánvétellel, kb. 500 kg-os kölcsönvashordókban, melyek 6
 héten belül a feladó állomásra bérmentve visszaküldendők.
 Benzol olcsóbb a benzinnél, mert 25%-kal kevesebb kell
 ugyanazon teljesítményhez. Benzol nincs pénzügyi ellen-
 őrzés alatt.

Dieselmotorhengerolaj pr. 100 kg. K 95.—
 Gépkénőolaj „ 100 „ „ 52.—
 Géphengerolaj „ 100 „ „ 90.—
 la fekete antracit kocsikenőcs „ 100 „ „ 28.—
 Pyroleum „ 100 „ „ 48.—

helytt, raktár Budapest, utánvétellel.

FENYŐ BÉLA műszaki
nagykereskedő, Budapest, V., Csáky-utca 34. sz.

INTERURBAN TELEFON 121-64.

Ujdonságok a könyvpiacra:

Ambrózy Béla: A méh. Uj kiadás	Füzve 8.— Kötve 10.—
Betegh Lajos: A baromfiak fertőző betegségei	2.—
Cséser Gyula: Az utak és terek fűsítése	2.—
Deák-Resch: Okszerű meheszet kézikönyve	1.40
Dezso Jenő: Mezőgazdasági kéttós könyvvel	6.—
Előadások a szőlészet és borsászat köréből, III. sorozat 2.50. IV. sorozat	2.50
Fokányi László: Allatgyógyászati törvények, rendeletek stb. 3 kötet	15.—
Galgóczi Karoly: Kertészet kézikönyve. Uj kiadás. Kötve	3.—
Grabner Emil: A gyümölcsfák és konyhakerti növények műtrágyázása	2.—
Hampel Antal dr.: Földművelésügyi közigazgatás	2.—
Hetzl Henrik: A szarvasmarhák meddősege, annak okai és gyógyítása	6.—
Ilovsky Ede: Táblázatok a takarmányadagolások kiszámításához	5.—
Jablonski József: Mezei pockok ellen való védekezés	50
Jankó Sándor: Szalma-, széna- stb. kazlak köbirtalomkiszámítása	1.—
Jászberényi András: Tejgazdaság. Vajkészítés	3.—
Kovács József: Az állatbiztosítás fejlődése és szervezete	10.—
Kovács Ódón: A kendermagos plimut eredete, fajtájellege és tenyésztése	1.—
Kovácsy Béla: A cukorrépa trágyázása	1.—
Kovács Gáspár: Házműellenyestésről	1.—
Kozák László: Juhtenyésztés. Füzve 12.—, vászonba kötve	14.—
Lampel H. és Sajó E.: A beton. Vászonba kötve	30.—
Leimeter János: Átszámítási táblázatok, sertésfenntartók részére	1.—
Limbacher-Pösch: Ruszt-sopron-pozsonyi borvidék	3.—
Martos Sándor: Bank és tőzsde kézikönyve	10.—
Matiaszkovszki Tádó: A szuperfoszfát mezőgazdasági fontossága	3.—
Mátyás Jenő: A vámpolitika alapfogalmai	2.—
Mezőgazdasági kalauz. Közvetlen beszerzési források útmutató	16.—
Molnár István: Szőlőművelési kézikönyv, 6. kiadás	1.20
Morvay Károly: Virágkertészet kézikönyve. Uj kiadás. Kötve	4.80
Némái Ferenc: Magyarország lötenyészítése a rentabilitás szempontjából	1.—
Németh József: A dunyve termesztése	50
Ormándy-Szilárd: A jövedelemadó és végrehajtási utasítása, kötve	8.—
Páll Andor: A motoros szántás	3.—
Párczer Gyula: Széna- és szalmakereskedelmi szokványok	1.—
Rády-Sporzon: A benzinmotor	3.—
Rombay Dezso: A cukorrépa	1.—
Rubinek Gyula: Hogy állunk a Balkánon? Vámpolitikai tanulmány	1.—
— Orlési engedély és bevitteli jegyek	2.—
Schrecker János: Istállótrágya kezelése	5.—
Szász Ferenc: Sajtkészítés, 16 képpel	3.—
Székács Elemér: Gyakorlati buzamemesítés. Sok képpel	2.50
Szilárd Ferenc dr.: Ebrédés az erdőn. Szépirodalmi tárcák	5.—
Tej és tejtermékek vizsgálata és megítélése. Gyakorlati útmutató	2.50
Vaday József: Vínedlőkonyv. Uj kiadás	1.20
Zaitschek Artur dr.: A termelés és takarmányfogyasztás megállapítása	50
Zsarnowitzky Árpád: A sportlőgáspat vagy halászás horoggal	3.—

■ Megrendelhetők a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyv-
kereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek). ■

Pellegrino-rendszerű gabonaszárító telepeket

mindennemű gabona, kukorica, hüvelyes vetemények,
magvak, gubacs és selyemgubók szárítására

épit Magyarország, Ausztria, Horvát- és Szlavonország részére egyedül csakis az

ELSŐ HORVÁT GÉPGYÁR ÉS VASÖNTÖDE R.-T., ZÁGRÁB.

Már épített és épülőfélben lévő telepek:

Frigyes főherceg-féle főherceglaki uradalom
igazgatósága részére;

Frigyes főherceg-féle frigyesföldi uradalom-
igazgatósága részére;

gróf Normann Ehrenfels Gusztáv bizováci urada-
lom igazgatósága részére;

bánkúti főhercegi uradalom felügyelősége részére;

báró Gutmann orahovici uradalom igazgatósága
részére;

báró Pfeiffer Kálmán gladnosi uradalma részére;
Kettenbach András ur, ujbánovci (Szerém megye)
nagybérli részére;

Sorger Sándor ur, a Draskovits gróf noskovci ura-
dalom főbérli részére;

Simeunovics György ur, gomboselöszigetli nagy-
birtokos részére;

Szerb Földművelők Egyesülete m. sz. részére
Mitrovicán.

Saját vas- és ércöntöde.

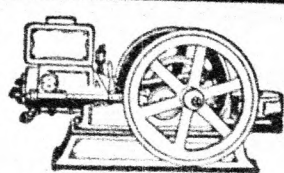
Malomépités.

Silos-telepek.

Vasszerkezetek és hidépités.

Motorok és turbinák.

1914/78. szám

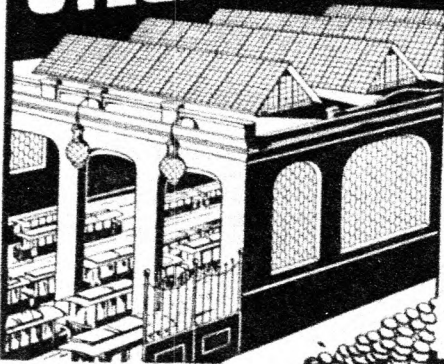

Benzin nincsen! Dolgozzon nyersbenzollal, melylyel eredeti amerikai WATERLOO BENZINMOTORJAINK

Árajánlat és árjegyzék ingyen és bérmentve!

a legkötönyben dolgoznak. E motorjaink takarmánykamrák, szivattyúk, darálók, kicséplők, műhelyek meghajtására kiválóan alkalmasak, rendkívül egyszerű szerkezetűek, tartósak és olcsók. A benzol ára 100 kg.-ként K 36.- helyt Budapest. **Dénes B. Betétitársaság, Budapest, VI., Vilmos-császár-ut 61.**

ÜVEGIPAR-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ELŐTT SIEMENS FRIGYES. NEUSATL, ELBOGEN MELLETT. KÉPVISELŐ: BOLGÁR PÁL BUDAPEST/V. AULICH-UTCA 8. (SZABADSÁG TÉR) TELEFON 8-86.

Drótvég

sima és bordázott kivitelben, csaknem teljesen fehér színben, 4-5 mm. vastagságban műhelyek oldalbárákhoz, 6-7 mm., 8 mm. és 10 mm. vastagságban felhívítókhoz, 13-15 mm. és 20 mm. vastagságban padlótárcsákhoz. Működése mindenütt bevált, ellenálló képessége felhívhatatlan.

Füvött, préselt kivitelű kiválható üvegtégla (törv. védve)

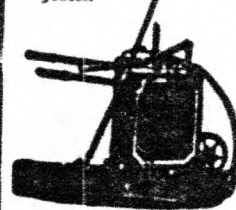
Ablakokhoz, falakhoz, verandák, télikertek, kioszkok, előtérők, fürdők, kórházak, jégyárak, hűlők, erjesztőkamrák, pinéek, vágóhidak, indóházak, mozdonyosok, gyárak bútorzatához stb.

Üvegtéscserép kőbányák és bányák minden alakban. Padlótárcsák színes betéttel és anélkül, különféle kiképzésben és nagyságban 15 egész 30 mm. vastagságban. Nyersüveg sima és recés. Fényképezésre. Vasúti jelzők. Védőüveg vizálműködéshez. Üvegtégla mindenféle cég- és reklámfelirathoz.

Képviselet: BOLGÁR PÁL, BUDAPEST, V., Aulich-utca 8. szám. Telefon 8-86.

A Heller-féle „KING“

gyorsmeszelő és fertőtlenítő-gép, az emel-munka 20-szorosát teljesíti.

Legnagyobb megtakarítás időben, pénzben és anyagban.

A „King“ kiváló gyorsmeszelő és fertőtlenítő-gép sokoldalú használhatósága miatt egy mezőgazdaságban sem nélkülözhető. A szivattyúk teljesen 10-mór sárgarézről készülnek, javítások majdnem teljesen kizárhatók. „King“ tömítésekkel többet teljesít, mint 20 ember csattal és mindenféle állványozással és előmunkálatot feleslegesen tesz. Ezen gép egy nap alatt kifertőtleníti.

Gyártók azonkívül:

Pittore és Triumph nevű gyorsmeszelőt is.

Meszelőm szivattyúi azonnal kicserélhető golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát nincsen eldugulás, nincsen piszkálás.

Meszelőm ára teljes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két- vagy hárommagú szóróval)

60 koronától 320 koronáig.

IG. HELLER,

BÉCS, II., Prater Schrotzberg-Strasse 1. Kérjenek leírást. Képviselet keresetnek.

A Budapesti Állatvásárpénztár Részv.-Társaság

foglalkozik: szarvasmarhák, borjúk, juhok, bárányok, kecskák, sertések és húsfélék bizományi eladásával.

Előleglet nyújt hatóságilag megállapított kamattal a mellett.

Érdelki bizományosok ösztönzői: Budapest-Ferencváros. Hűségdíjmentes ösztönzők: Budapest Központi Vásárcsarnok.

ZSEBATLASZ 1915.

az összes harctéri térképekkel és számos statisztikai adatokkal

2 korona 95 fill.

előzetes beküldése ellenében ajánlva küldi meg a „Patria“ r.-t. könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Néhány száz koronával többet vesz be, ha a trágyalének nagyobb figyelmet szentel!

Trágyalészivattyúk, trágyalésztők és trágyaléhordók, ugyancsak minden faju szivattyúkat, vízvezetékakat a legújabb szerkezettel készít

Aktien-Gesellschaft Erste mährische Wasserversorgungs- und Pumpenbauanstalt ANT, KUNZ, Mährisch-Weiskirchen, Prospektusok ingyen és bérmentve. Austria-Magyarország legnagyobb vízvezeték- és szivattyúk speciális gyára.

Magyarországi Gazdaczimtár.

Szerkesztette: szilvásvasvári Rubinek Gyula, az OMGE igazgatója.

Ezen 1060 lapra terjedő nagy 4° alakú cimtár a nagyméltósága m. kir. pénzügyminiszter ut rendeletére a pénzügyigazgatóságok által beszergeztetett hivatalos adatok alapján az összes magyar-, horvát- és szlavonországi 100 holdon felül birtokok és birtokok nevét, lakhelyét, utolsó postáját, birtokok nagyságát és a terület művelési megosztását, valamint a kataszteri jövedelmi ki-utalást stb. tartalmazza. Azonkívül minden megyénél monografikus alakban arról is tájékoztat, hogy az egyes különleges mezőgazdasági termelési ágakkal nagyobb mértékben mely gazdaságok foglalkoznak.

Részletes prospektussal és mintáival késszettel szolgálunk. Ár a bekötve 60 korona.

Megrendelhető a „Patria“ r. t. gazd. szakkönyvkeres., Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Hirdetmény.

A Mezőberényi Tejszövetkezet az 1915. évben termelendő

TEAVAJ

menyiségét egy évre eladni óhajtja. Venni szándékozók zárt írásbeli ajánlatukat 1914. év december hó 12-én déli 2 óráig Kolozsy Endre főjegyző, elnökgazdát ut, Mezőberény címére adják be.

Mezőberény, 1914. november hó 12.

Mezőberényi Tejszövetkezet Igazgatósága.

Szeszgyárosoknak eladó 50 vagon cukorrépa

a nagybossányi állomás mellett, prizmálva. Tudakozódhatni Finka Gyula, felsőhelbényi gazdaság intézőségénél, u. p. Nyitrakoros.

Gazdasági nyomtatványokból mintáival és árjegyzékkel

megkeresésre szivesen szolgál a „Patria“ r.-t. nyomtatványkezelő osztálya, Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 25. szám. (Köztelek.)

Eladás

Gözekek garnitúrák, eredeti Fowler, Kemna, Honke-félek, alig használtak, 16-20 HP. külön négyes billonó eketést utánozva eladók. Bővebbet: Niedermanu Jánosnál, Esztergom.

Eladó gyümölcsfák Pálfi Bárd Inaky Pálné öngyarmatósága Iharosi tenyésztésből kiállított alkalmas alma, kört, cseresznye és diófák eladók. Érdeklődőknek árjegyzékkel és felvilágosítással szolgál az uradalmi intézőség, Pusztasurgó, u. p. Iharosbányán, Somogy m. 4180

Uradalmakhoz kerékeket a legjobb anyagból és kifogástalan jó elkészítéssel, szállítást vasúton vagy kocsival bármely mennyiségben elfogadják. Cim Gaskay Irván bogárnármester B. Szt. Kifály, Veszprém m. 4148

Reitter Oszkár nagybecsű kapitány fajbaromfityénésztőnek tulajdonsága a PATKÁNYIN tökéletes patkányirtó szer (nem mérgező) emberre állatra csapott sem veszélyes. 1 doboz ára 4 korona, mely elég 120-150 patkány kiirtásához. Ismertető leírás, melyben látni van, hogy különféle nagyságú gazdaságban hány doboz használandó a teljes kiirtáshoz, kérségre ingyen küld Reitter Oszkár főkapitány Patkányin gyárának vezetője, Nagybecskerekben. Teljesen biztos irástérjé jótállás! 6018

Szilárd Gyula, a csékvári földm. lak. tanárának agyagorlati kézikönyvei:

Takarmányozástan a legújabb elméleti és gyakorlati ismeretek alapján. K. 4. - Kötve K 5.-

Mezőgazdaságtan. I. Általános és különleges növénytermelés. Füze K 4.- kötve K 5.-

Mezőgazdaságtan. II. Új kiadás sajtó alatt!

Szőlő és pincze. 71 ábrával. Füze K 4.-, kötve K 5.-

Vezérfonal felötök mezőgazdasági oktatásához. Füze K 2.-

Szőlőművelés és borgazdaság. 101 ábrával. - Kötve K 10.-

A pinczegazdaság melléktermékek értékesítése. Füze K 1.50

Kaphatók a „Patria” részv. társ. könyvkereskedésében Budapest, IX. Utca-ut 25. (Köztelek).

Gazdák figyelmebe! 50%-al olcsóbb, mint bármely más világítóanyag a pyroleum világítása.

M. Kir. szabad. 2321. 1900. A. 1906.

A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már több ezer uradalomban bevezettetett.

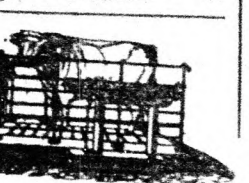
Számos elismeréssel állam-betekinthető. Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett. Kívánatra prospektus ingyen és bérmentve. 8018

DEGEN JARAB BUDAPEST, IX., Közraktár-u. 22.

Szénát, szalmát, lucernát, lóherét és zabosbúkkönyvet

veszek és eladok bármely nagy mennyiségben, felpréseléshez modern 16-20 gőzprellim adom. Széna- és szalmakötéshez szükséges legfinomabb minőségű harai gyártmányú lágyított nedronyt jutányos áron szállítok.

Ajánlatok: Schreier Béla takarmánygyártó Budapest, Népszínház-u. 33. Telefon: József 20-32. 5804

Ziska József utóda Rostály György mérleggyáros Budapest, VI., Eötvös-utca 47. Alapított 1872. Telefon 46-12. Ajánlja a legjobb kivitelű és legmegbízhatóbb gabona mérleg, valamint gazdasági szeker-, hid- és marhamérlegeit. A budapesti, fiumei és győri gabonaszekerek szállítója, egyeztetőn számtalan nagy győrmalom és uradalom szállítója. Árjegyzék bérmentve. Használt mérlegek becsértéknek és kaphatók, megbízható állapotban. Javítások elfogadotnak és pontosan eszközöltetnek. Kívánatra uradalomba is küldök szereit.

RATTO phosphor-pasta patkányok teljes kipusztításra szvszosság mellett 1000 forintban 1 kor. 3 korona és 4 korona. DETSINYI FRIGYES Budapest, V., Váci-kört 6.

SZT.-MARXI VÉRTAKARMÁNY a legjobb és legolcsóbb sertéstakarmány. Alkatrészei: marhavér, kenyér és legjobb takarmányliszt. Proteintartalma 18-22%, a fehérje 90% emészthető. Rendkívül nagy hus-, csont- és zsírképző hatása folytán a mellette etetett többi takarmány sokkal gazdaságosabban érvényesül. Az osztrák-magyar monarchia nagyobb hizlaldáiban legjobb eredményel alkalmazták. A hizlalás időtartamát megrövidíti. Díjtalan felvilágosítással készséggel szolgál a gyár magyarországi vezérképviselője: Kalmár E. Imre, Budapest, V., Nagykorona-utca 28. szám. 6047

Veszek szénát és szalmát

minden mennyiségben, szállítom préselve és fuvartmentesen minden vasúti állomásra 35hm Arnold takarmánygyártó Budapest, VII. ker., Vörösmarty-u. 20. Telefon: József 41-81

Vétel

Veszek tökmagot és napraforgómagot nagyobb mennyiségben Deltanri Frigyes, Budapest, V., Vörösmarty-utca 4. 3025

Jókurbanlevő, használt gazdasági irgásokkal venni. Farkas Adolf intéző, Simonpuszta, Erd köldendő. 4016

Tavaszi rozsof venni egy vagonnát. Kérek mintázott árjajánlatot a legolcsóbb ár megjelölésével. Berzeller Jenő, Inyátság 3804

Használt, de jó karban lévő, emelvények és egyarányul mindenféle tárcsaboronák keresetnek megvételre. Ajánlatokat kér: Uradalmi számtartóság, Temesvári u. 4114

Szénát, veszek minden nagyobb mennyiségben. Ajánlatok Ascher Oszkár, Wien, H. Weintraubengasse 30. 4115

Kovácsfuvót használtat, jó karban lévő. Kiseb gazdasági műhely részére 4 vagy 5-6. Ajánlatok ár és leírással Budapesti József Béla, Buzita cimre küldendők. 4112

Keresek használt gözekezőkötőket ármozgólással. Koronghy Gyula, Nagy-mutatók, u. p. Zsigmond, Krassó-szerény m. 4113

Megvételre keresetek Ngs. Ráth János ur dombrórtosi kertészetében 700 drb szék egyenesen növést vadroszafa. Eladók fordítanak ár megjelöléssel Dombrórtosi gazdasághoz (Csanakó megye). 4152

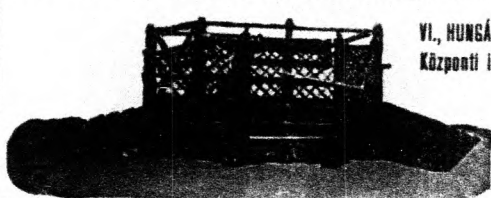
Bérlet

500 holdas prima szántóföldi bérlet, közel Pesthez és állomáshoz, azonnal átadandó. Cim a kiadóhivatásban. 4119

Nélkülözhetetlen szakkönyvek:

Table listing various agricultural books and their authors, including titles like 'Kukoricatermesztés', 'Mezőgazdasági bakteriológia', and 'Mezőgazdasági lexikon'. Includes prices and authors like Abrai Lajos, Ambrózy Béla, Andrássovich Géza, Balassa Frigyes, Baintner Ferenc, Beke László, Bezeredy Adorján, Szilassy Zoltán, Berger Károly, Birtokos és gazdatiszt közötti jogviszony, Bouché J., Csalhatlan önzámító vásárlók és eladók számára, Csalkó István, Csarháti Sándor, Cserszilvász Ákos, Csézer Gyula, Csézer Lajos, Czajlik István, Czapary Bertalan, Diezel, Deák-Resch, Dorner Béla, Dömötör László, Eisenmayer Sándor, Eperjessy István, Farkas Elek, Fónagy József, Gazdasági munkás- és szelődházak tervei, Gerevich Emil, Gerlőczy Géza, Grabner Emil, Groffits Gábor, Hauer Géza, Henech Árpád, Hreblay Emil, Hutya Ferenc, Kardos Árpád, Kenese Ferenc, Kodolányi Antal, Kovács Béla, Kovácsy Béla, Kozák László, Kövy József, Lázár L. Pál, Legrády Károly, Limbacher Károly, Martos-Berkovits, Mezey Bertalan, Molnár István, Monostori Károly, Morvay Károly, Nádaskay Béla, Naszályi József, Németh József, Ormány János, Pál Andor, Páter Béla, Praznowszky Agost, Rác Mihály, Rády-Sporzon, Rodiczky Jenő, Rombay Dezső, Ruffy Pál, Ruisz Gyula, Schrecker János, Sierbán és Koerfer, Sigmond Elek, Skultety László, Stark Dezső, Szántó Péter, Szász Ferenc, Szilágyi Gyula, Szilárd Gyula, Szilassy Zoltán, Szűts Mihály, Tormay Béla, Várady Lajos, Vörös Sándor.

SCHEMBER C. és FIAI csász. és királyi udvari **BUDAPEST**

GYÁRAK:
VI., HUNGÁRIA-UT 83. és I., FEHÉRVÁRI-UT 100.
Központi iroda: I., FEHÉRVÁRI-UT 100. SZ.
Ajánlják legjobb szerkesztési
tízdes- és tolványi-
marha- és aszkerhid-
mérlegeiket.
Önműködő mérlegser-
kezetek.
Kívánságra különleges
ajánlatot szolgáltatunk.

BUDAPEST
Népezház-u. 22.

TELEFON:
József 22-41.

Sertésenyésztők és sertéshizlálók!!

Ha jószágukat értékesíteni kívánják, forduljanak bizalommal

URL REZSÓ sertésbizományi céghez

Vevők állandóan előjegyezve!

GAZDASÁGI SZAKKÖNYVEKRŐL INGYEN JEGYZÉKET Kérlek a „PÁTRIA” r. 449s. Budapest, IX., Üllői-ut 23.

GŐZMIVELÉS.

Eredeti Fowler-féle gőzekével nagyobb területek
szántását épügy mélyrigolozást
szőlőtelepítésekhez elvállal

WOLFF ERNŐ GŐZSZÁNTÁSI VÁLLALKOZÓ **BUDAPEST-KELENFÖLD.**

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Vegyvizsgáló Állomása
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-UT 25.
Talaj. trágya. abrak. viz. szén. répa. valamint minden
egyéb gazdasági és ipari **vegyvizsgálatok.**

■ Szakvélemények mezőgazdasági vegyipari kérdésekben OMGE. tagoknak az Állami díjazásbás tételiktől 10% engedmény. ■

Gőzeke-bérszántás!

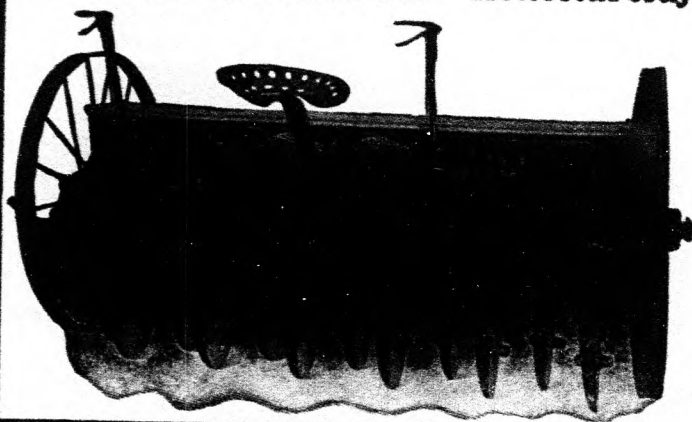
Nagyobb területek szántását, mélyrigolozását azölő- és
gyümölcsöstelepitéshez, valamint győptörést elvállal!

IZERI IZSÁK GYULA
" " gőzszántási vállalata " "

BUDAPEST, I., KENDE-UTCA 12. SZÁM.

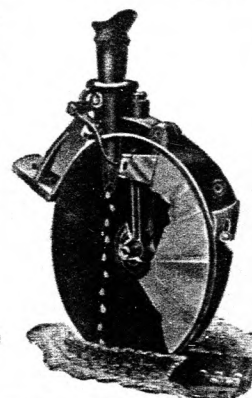
☛ A szántás eredeti FOWLER-féle géppel történik. ☛

MOLINE „MONITOR” Kettőtárcsású vetőgép kombinálva műtrágyaszóróval is.

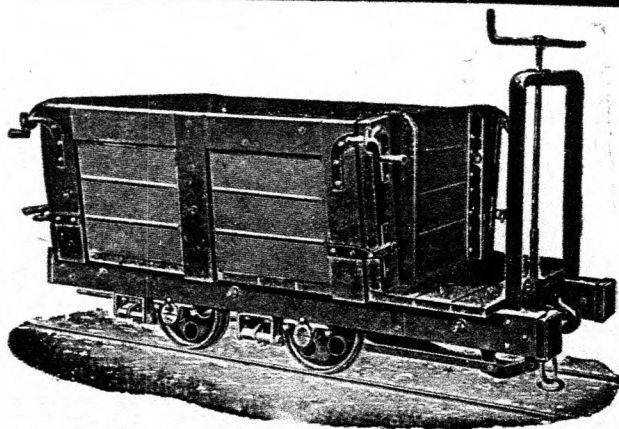
ELŐNYEI:

1. A kettős tárcsák segítségével a legkötöttebb és legnehezebb talajnál is a vetőmagot a kívánt mélységbe hozza.
2. A műtrágya a tárcsák által a porhanyított földdel keveredik.
3. A vetőmag közvetlenül a műtrágyázott, porhanyított földbe lesz elvetve.
4. A csira fejlődése tökéletesebb, mert a vetőmag mint az ábra mutatja, két sorban esik a földbe.
5. A vetőtárcsák forgása által a gép a legcsekélyebb vonóerőt szükségli.
6. Legalkalmasabb gép rossz időviszonyok mellett végzett motorszántás utáni vetésre.
7. Takaróláncok alkalmazásával a fogasolás elmarad.

Adriano, Platt, & Co. — Moline Plow Company
Magyarországi eladási irodája:
Igazgató: Braun Armin, Budapest, II. ker., Zárda-utca 34. szám.

Részvénytőke
150 millió
korona.

Gazdasági, erdei és ipari keskenyvágányu vasutak.

Sinek, hordozható vágányok, váltók, fordítókorongok, keskenyvágányu kocsik, kerékpárok és mozdonyok szállítása új és használt állapotban, több évi részletfizetésre is.

Nyomjelzés, tervezés, építés.

A MAGYAR WAGGON- ÉS GÉPGYÁR R.-T., GYŐR keskenyvágányu gyártmányainak eladása és bérbeadása.

Magyar Bank és Kereskedelmi R.-T. Keskenyvágányu Vasutosztály
Budapest, V., Vilmos-császár-ut 32.

Allást keresők

Gazdatiszti... Ispáni vagy ehhez hasonló állást kereső... Székesfehérváron...

Vadói... Ispáni vagy ehhez hasonló állást kereső... Székesfehérváron...

Füti... Ispáni vagy ehhez hasonló állást kereső... Székesfehérváron...

Intező... keresetű, nős, nyugdíjas... Székesfehérváron...

Főgépező... állást kereső... Székesfehérváron...

Kataszteri mérnök... állást kereső... Székesfehérváron...

Gazdatiszti... Ispáni, vagy ehhez hasonló állást kereső...

Szeszgyárvezető... elsőrendű... Székesfehérváron...

Eladásra... 120 darab... Székesfehérváron...

Eladó... 3 1/2 éves... Székesfehérváron...

Pekingi... kacsák... Székesfehérváron...

Fajbaromfitelep

Eladó... 2 éves, 170 cm magas... Székesfehérváron...

200 drb... 200 darab orbán ellen... Székesfehérváron...

Fajbaromfi... szántalanszor... Székesfehérváron...

Megvételre... keresek egy... Székesfehérváron...

Eladó... 230 darab orbán ellen... Székesfehérváron...

Az ördögösi gazdaságban... eladó... Székesfehérváron...

Jármosökör... 85 drb 2 éves és 75 drb 3 éves... Székesfehérváron...

Fehér ökörborju... Levélcím: NAGY DÉNES... Székesfehérváron...

Elsőrendű fajjellegű... vöröstarka ökör és üszőborjukat... Székesfehérváron...

Weiler Gáspár és Fia... Cselekmények... Székesfehérváron...

novendék ökör... és üszőborjakat... Székesfehérváron...

RECSEY ES DUKASZ... szarvasmarhakereskedők... Székesfehérváron...

Muraközi... hidegvérű (nori) igás... Székesfehérváron...

Idősb Heinrich Mór... lovászi ügynöksége... Székesfehérváron...

Heinrich Senior... Csáktornya... Székesfehérváron...

Elsőrendű magyar... fajú erdélyi... Székesfehérváron...

Alexa és Esztelgárnál... Szamosujvárt... Székesfehérváron...

Vöröstarka... tinó és üsző... Székesfehérváron...

Kitinó... friss fejőstehenek... Székesfehérváron...

Flaschner S. Sándor... bonyhádi... Székesfehérváron...

Henrik Ignác fia... Nagyszombat... Székesfehérváron...

Igazi valódi... bonyhádi... Székesfehérváron...

Eladó... 230 darab orbán ellen... Székesfehérváron...

Hoffmann Dávid... bonyhádi... Székesfehérváron...

Elsőrendű eredeti... bonyhádi... Székesfehérváron...

Klinger Mór... Kispeszt... Székesfehérváron...

A „Háztartás“... fogyasztási szövetkezet... Székesfehérváron...

nyulat, tócsánt és fogolyt... Székesfehérváron...

koriátlan mennyiségben... Ajánlatokat a központhoz... Székesfehérváron...

Legelsőrendű... bonyhádi... Székesfehérváron...

Elsőrendű eredeti... bonyhádi... Székesfehérváron...

Fuchs Lajos... Ujpest... Székesfehérváron...

A szamosjenői birtokomon... egy és két éves fehér... Székesfehérváron...

tinóborju... van eladó... Székesfehérváron...

A szentesi gazdaságból... Allandóan eladásra kerülnek... Székesfehérváron...

és két éves bonyhádi... tenyészbikák... Székesfehérváron...

Elsőrendű fajjellegű... vöröstarka ökör és üszőborjukat... Székesfehérváron...

1-2-3 éves korban... továbbá hizlálásra... Székesfehérváron...

teheneket... a legjutányosabb árban... Székesfehérváron...

SPITZER TESTVÉREK... Cselekmények... Székesfehérváron...

Elsőrendű eredeti... bonyhádi... Székesfehérváron...

Fuchs Lajos... Ujpest... Székesfehérváron...

Vegyések

Klosz téglagyár... Gyertyánoson... Székesfehérváron...

Gépészeket... bármilyen üzemhez... Székesfehérváron...

Sertésmiskarolás... a n. é. gazdaközönségnek... Székesfehérváron...

Törött gépresek... kazánrepedések... Székesfehérváron...

Lakos és Székely... mérnökök... Székesfehérváron...

Eladás... Kitinó... Székesfehérváron...

3000 mm... elsőrendű... Székesfehérváron...

Vadászpuskák... Toplever... Székesfehérváron...

GŐZEKESZÁNTÁSHOZ az egész kontinensen legjobban bevált
különő minőségű sodronyköteleit ajánlja:

MAGYAR ACÉLSODRONY DRÓTMŰVEK ÉS KÖTÉLGYÁR
DEICHSEL, A. MISKOLC. *Kitüntetések, elismerő levelek.*

*Tessék
ajánlatot
kérni*

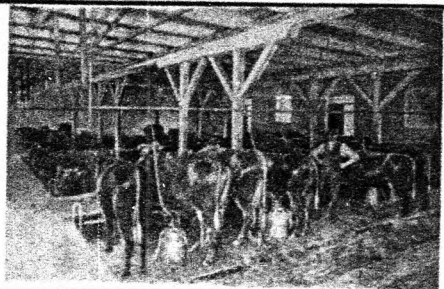
Esső és Társai okl. mérnökök

Esső Ander és dr. Pattantyus Géza gépészmérnökök, Marschalkó Béla műépítész
(Telefon: József 28-85.) **műszaki vállalat** (Budapest, VII., József-körút 14.)

Gazdasági építkezések és berendezések.
„Horváth-Esső” öntvények.
Elektromos erőátviteli és világítási berendezések.

„M. C.” német benzín-
motoros eke szilárd, könnyű traktorral.
Svéd nyersolajmotorok.

„Max” dán fejőgépek a legkíméletesebb gépek.
„Baltic” kombinált gőz-
turbinás tej-berendezés.

GAZDASÁGI ÉS HADISZERÉRGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Gyártelep: **GALGÓC.**

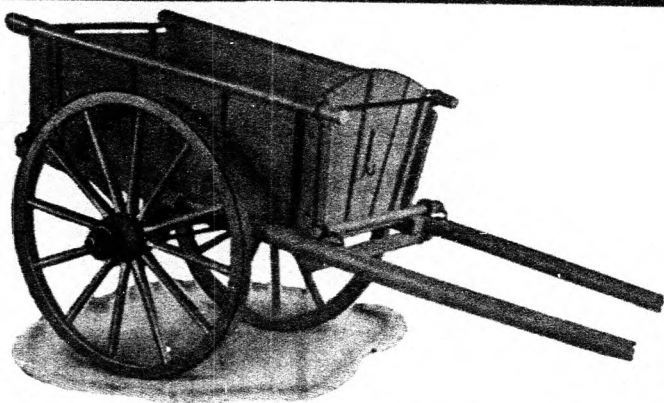
Telefon: 47.

BUDAPEST, V., Széchenyi-u. 14.

Telefon: 173-32.

WIEN, I., Canova-gasse 7.

Telefon: 103-69.

Gyárt: mindenfajta és nemű **teherjárművet** u. m.: **gazdasági lovas- és ökrösszekeket, lajtoskocsit, répa- és földszállító billenőkordélyt, stráfkocsit, butorszállító kocsit, tejszállító kocsit, keskenyvágányú vagonetteket stb.**

Tessék árajánlatot kérni.

Tessék árajánlatot kérni.

Bérlevél

a legújabb cselekedtvény kivonatával, az átadandó leltári tárgyak benyomásával, darabonként 5 fillérért szereshető be a „Pátria” nyomda részvénytársaságánál, Budapest, IX. kerület, Ullői-ut 25. szám. (Köztelek.)

ZSÁK

minden célra: lenből és kenderből szövés; sávoly szövésű (drill) kenderzsákok, dupla szálu lenzsákok legjutányosabb gyári arban kaphatók a

HAZAI LEN- ÉS KENDERSZÖVŐ GYÁRBAN

BUDAPEST, VII. KER., GIZELLA-UT 55. SZÁM.

KOLLARIT.
BORLEMEZ KAUCSUK COMPO-
SITÓVAL BEVONT
SZAGTALAN FEDELLEMEZ

Végtelenül tartós!
Régi zsindelytetők átfedésére
kiválóan alkalmas!

Gyártja:
**Kollár és Társa, Budapest,
V., Pozsonyi-ut 2 c.**

Törzsgyár:
**Kohn és Fried, Ujpest.
5340**

Allást keresők

Kortész nős, gyermektelen, hadmentes, 35 éves, keresztyén, a kertészet és az állattartás iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Szeszgyárvezeető teljesen képzett, 37 éves, nős, keresztyén, urasági és állattartással foglalkozó, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Gazdatiszti vagy szőlőművelésben, 35 éves, nős, keresztyén, a szőlőművelés iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Egy teljesen megbízható gépészként, 35 éves, nős, keresztyén, a gépészet iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Gépészkovács állást keres, 35 éves, nős, keresztyén, a gépészet iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Önálló hadmentes, hosszabb bizonyítványokkal rendelkező gazdatiszti, 35 éves, nős, keresztyén, a gazdatiszti munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Gazdatiszti, 35 éves, nős, keresztyén, a gazdatiszti munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Gépész, 30 éves, nős, keresztyén, a gépészet iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Husz 40 éves, nős, keresztyén, a gazdatiszti munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Egy családvezető, 35 éves, nős, keresztyén, a gazdatiszti munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Egy gépészként, 35 éves, nős, keresztyén, a gépészet iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Gépészkovács állást keres, 35 éves, nős, keresztyén, a gépészet iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Izr. nős, családtalan, 45 éves, a gazdatiszti munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Gőzekegépész állást keres, 35 éves, nős, keresztyén, a gőzekegépészet iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Uradałmi állást keres, 35 éves, nős, keresztyén, a uradałmi munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Majorgazdał állást keres, 35 éves, nős, keresztyén, a majorgazdałi munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Bognármester állást keres, 35 éves, nős, keresztyén, a bognármesteri munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Allást keres, Békéscsabán földmívelőiskolát végzett, 10 évi gyakorlattal bír, nős, kath. nős, 41 éves, gazdatiszti munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Kovács János, Bihar megye, Pusztacskó, Kótpusztá, 4061

Akadémiát végzett, 30 éves, nős, keresztyén, a gazdatiszti munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Soffor, hadmentes, gyermektelen, 35 éves, nős, keresztyén, a gazdatiszti munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Gazdatiszti állást keres, 35 éves, nős, keresztyén, a gazdatiszti munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Ispáni állást keres, 35 éves, nős, keresztyén, a gazdatiszti munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Bognármester állást keres, 35 éves, nős, keresztyén, a bognármesteri munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Gazdasági állást keres, 35 éves, nős, keresztyén, a gazdasági munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

50 éves, nős, keresztyén, a gazdatiszti munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Gépészkovács állást keres, 35 éves, nős, keresztyén, a gépészet iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Uradałmi állást keres, 35 éves, nős, keresztyén, a uradałmi munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Főgépész állást keres, 35 éves, nős, keresztyén, a főgépészet iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Földmívelőiskolát végzett, 35 éves, nős, keresztyén, a földmívelés iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Nyugdíjazott gazdatiszti, 35 éves, nős, keresztyén, a gazdatiszti munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Intézői állást keres, 35 éves, nős, keresztyén, a gazdatiszti munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

EREDETI FOWLER-FÉLE GŐZEKEKESZLETEKET

a legkülönbözőbb talajmívelőeszközökkel azonnal szállít:

JOHN FOWLER & Co., BUDAPEST-KELENFÖLD

11. sz. postahivatal. Telefon: 42-50.

55 éves gépész, nagyobb gépek iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Gazdasági állást keres, 35 éves, nős, keresztyén, a gazdasági munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Gépészkovács állást keres, 35 éves, nős, keresztyén, a gépészet iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Uradałmi állást keres, 35 éves, nős, keresztyén, a uradałmi munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

49 éves gépészként, 35 éves, nős, keresztyén, a gépészet iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Hadmentes, 35 éves, nős, keresztyén, a gazdatiszti munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Gépészkovács állást keres, 35 éves, nős, keresztyén, a gépészet iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Izr. nős, családtalan, 45 éves, a gazdatiszti munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Uradałmi állást keres, 35 éves, nős, keresztyén, a uradałmi munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Gyakorlati gazdatiszti, 35 éves, nős, keresztyén, a gazdatiszti munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Bognármester, 35 éves, nős, keresztyén, a bognármesteri munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Nős, 35 éves, nős, keresztyén, a gazdatiszti munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Földmívelőiskolát végzett, 35 éves, nős, keresztyén, a földmívelés iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Gépészkovács, 35 éves, nős, keresztyén, a gépészet iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

46 éves, nős, keresztyén, a gazdatiszti munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

26 éves, nős, keresztyén, a gazdatiszti munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Ispánok, 35 éves, nős, keresztyén, a gazdatiszti munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Adminisztrátor állást keres, 35 éves, nős, keresztyén, a gazdasági munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Egy gépészként, 35 éves, nős, keresztyén, a gépészet iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Gazdatiszti állást keres, 35 éves, nős, keresztyén, a gazdatiszti munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Gazdatiszti állást keres, 35 éves, nős, keresztyén, a gazdatiszti munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Elsőrangú erő, 35 éves, nős, keresztyén, a gazdatiszti munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Házvezetőnőnek állást keres, 35 éves, nős, keresztyén, a háztartás iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Vizsgázott gépészként, 35 éves, nős, keresztyén, a gépészet iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Segédtiszt állást keres, 35 éves, nős, keresztyén, a segédtiszi munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Ispáni állást keres, 35 éves, nős, keresztyén, a gazdatiszti munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Kulcsári, raktárnoki állást keres, 35 éves, nős, keresztyén, a raktárnoki munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

Allást keres, 35 éves, nős, keresztyén, a gazdatiszti munkák iránt érdeklődő, nagyobbat keres. Cím: Városliget, 1915. január 1-re állást keres. Szives megkereséseket a kiadóhivatalba küldje.

A 32 év óta fennálló Fischer-**ZSÁK** és **PONYVA**-GYÁR BUDAPEST, NADOR-U. 31. 33. Valódi amerikai **MANILA**-kéveket, **SZÖLÖKÖTÖZŐ-FONALAK** jobban olcsóbb mint a raffia. Egyszer használt ponyvák, termény- és lisztzsákak is állandóan jutányosan kaphatók.

KISHIRDETÉSI ÁR: Minden szöveges hirdetésnek 6 fillér, vastagabb betűvel 12 fillér. A legkisebb hirdetés díj: 15 szög, 1 korona...

KISHIRDETÉSEK

ÁLLÁSTERESŐK KISHIRDETÉSI ÁRA: Minden szöveges hirdetésnek 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér. A legkisebb hirdetés díj: 25 szög, 1 korona...

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdéseket csak a munkaadó bíróság v. bírósági címének kitűztével közzé kell tenni.

KISHIRDETÉSEK ELŐRE FIZETENDŐK

Kishirdetéseket után támlapot nem küldünk

Csak olyan levelekre válaszolunk, melyekhez válaszlevegő v. levelezőlap van mellékelve...

Földbirtokosok figyelmébe, Ajánlatos az állásfoglalás...

Állásfoglalás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Földbirtokosok figyelmébe, Több bel- és külföldi uradalmi birtok...

Gazdaságok folyó évi adókötéles jövedelmének kiállítását...

Betöltendő állás, Kereset, Kiszámlázás...

Ispán, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Azonall, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Kerületi tiszt, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Nős, gazdatiszt, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Tehenesgazdát, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Gazda, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Kerületi tiszt, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Gépezőkövacs, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Nagyobb, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Ispán, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Egy, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Kajmádi, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Intézkedő bér, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Egy, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Gépezősegéd, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Gazdát, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Mükertész, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Gazda, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Vincellér, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Két, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Ispán, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Egy, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Magtáros, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Segédtsiszt, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Urasági, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Onálló, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Tejgazdaságban, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Keresek, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Gazdatiszt, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Urادalmi gépező, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Botospán, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Gazdatiszt, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Gazdatiszt, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Magtáros, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Segédtsiszt, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Urasági, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Onálló, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Tejgazdaságban, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Keresek, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Gazdatiszt, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Intéző, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Gazdatiszt, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Gazdatiszt, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Magtáros, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Segédtsiszt, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Urasági, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Onálló, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Tejgazdaságban, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Keresek, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Gazdatiszt, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Gazdatiszt, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Délutáni foglalkozást keres, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Gépezőkövacs, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Földbirtokosok figyelmébe, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Intéző, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Földmives, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Gazdának, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

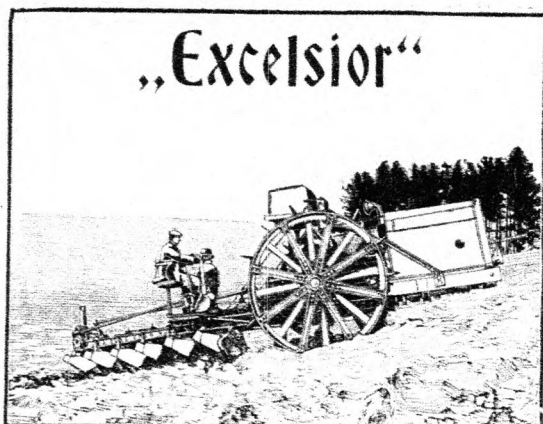
Egy, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Gépezőkövacs, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Okli, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Gazdatiszt, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

Szülőkezelő, Kereset, Kiszámlázás, Ajánlatos az állásfoglalás...

„Excelsior“

AZ „EXCELSIOR“ motoreke

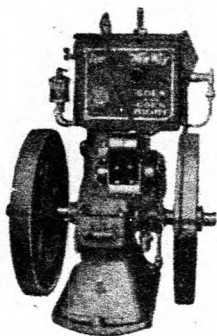
a hazai talaj- és klimatikus viszonyoknak egyedül megfelelő szántómotor.

Könnyű sulya és hatalmas motorikus ereje képessé teszik, hogy a talaj-előkészítés munkáját még erősen hullámos, agyagos vagy homoktalajon is, a legkritikusabb időjárásban kifogástalanul végezze.

A motoreke nagy teljesítményét, minimális benzinfogyasztását és kifogástalan szántási kvalitását garantáljuk.

Azonnal szállítható esetleg kedvező fizetési feltételek mellett.

Ajánljuk továbbá

„New-Way“ benzinmotorainkat,

hűtőviz és csővezeték nélkül.

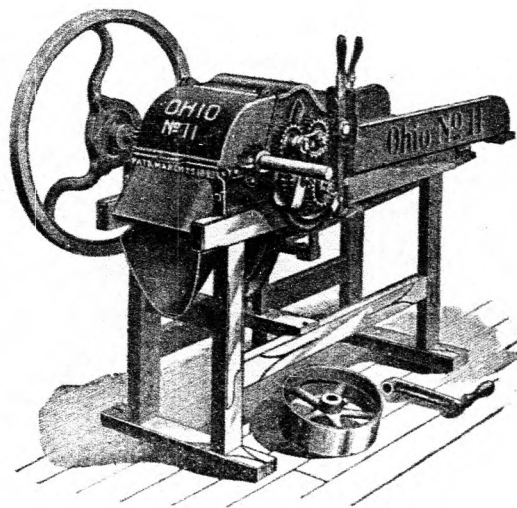
A modern motortechika legújabb vívmánya. 2½-től 12 lóerőig.

Szerkezete egyszerű és zárt; por és piszok nem érheti, ezáltal a motor hosszú élettartamu ..

Ideális üzem a mezőgazdaság és kisipar részére!

Szeckavágóink, Répavágóink és Darálóink

tökéletes szerkezetüknél fogva közkedveltségnek örvendenek.

Árjegyzékkel készséggel szolgálnak:

Bächer Rudolf-Melichar Ferenc

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND**

Budapest, VI. kerület, Teréz-körut 26. szám.